

Täysistunto

Tiistai 10.12.2019 klo 15.45—21.15

Täysistunto alkoi klo 15.45. Täysistunto päättyi klo 21.15.

Puhetta johtivat puhemies Matti Vanhanen (15.45—15.58 ja 17.59—19.59) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (15.58—17.59 ja 19.59—21.15).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Nimenhuudon sijasta merkittiin läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

2. Ilmoituksia

2.1. Muut ilmoitukset

Pöytäkirjan liite Tasavallan presidentin avoin kirje valtioneuvoston vaihdoksesta 10.12.2019 Liite 2.1A

Puhemies Matti Vanhanen: Valtioneuvoston vaihdosta koskeva tasavallan presidentin 10.12.2019 päivätty avoin kirje on jaettu edustajille ja otetaan pöytäkirjaan. (Pöytäkirjan liite 2.1A)

2.2. Vaalien toimittaminen

Tuula Haataisen tultua nimitetyksi valtioneuvoston jäseneksi toimitetaan ensimmäisen varapuhemiehen vaali keskiviikkona 11.12.2019 kello 14 pidettävässä täysistunnossa.

2.3. Vaalien toimittaminen

Antti Rantakankaan tilalle on valittava jäsen valtiovarainvaliokuntaan ja jäsen tulevaisuusvaliokuntaan. Täydennysvaalit toimitetaan keskiviikkona 11.12.2019 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 11.12.2019 kello 11.

3. Antti Kurvisen vapautuspyyntö lakivaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 21/2019 vp

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 11.12.2019 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 11.12.2019 kello 11.

4. Pekka Aittakummun vapautuspyyntö lakivaliokunnan varajäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 18/2019 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 11.12.2019 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 11.12.2019 kello 11.

5. Pasi Kivisaaren vapautuspyyntö puolustusvaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 19/2019 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 11.12.2019 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 11.12.2019 kello 11.

6. Petri Honkosen vapautuspyyntö työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 20/2019 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan keskiviikkona 11.12.2019 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 11.12.2019 kello 11.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2019 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2019 vp

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 3/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

15.47 **Veikko Vallin ps:** Arvoisa puhemies! Huomenna asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulen tekemään pöydälle jaetun pykälämuutosehdotuksen 9 §:ään. Meidän tulkintamme mukaan tässä kavennetaan hallintoneuvoston valtaa suhteessa hallitukseen.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2020 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä ulkomailta tulevan palkansaajan läheverosta annetun lain 3 ja 12 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 24/2019 vp

Lakialoite LA 13, 15, 18, 28/2019 vp

Toimenpidealoite TPA 35/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2019 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Keskustelu

15.47 **Ville Vähämäki ps:** Kunnioitettu puhemies! Tähän hallituksen esitykseen sisältyvän mietinnön vastalauseen 1 mukaisesti ehdotamme, että tämä 1. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana mietinnön mukaisesti.

2. lakiehdotukseen tehtiinkin ensimmäisessä käsittelyssä jo vastaavat pykälämuutosehdotukset.

Edelleen esitän, että tämä 3. lakiehdotus hylätään. Tämä 3. lakiehdotus koski siis ulkomailta Suomeen muuttavien avainhenkilöitten asemaa. Näin se lyhyesti menee.

15.48 **Heikki Autto kok:** Arvoisa herra puhemies! Hallitusohjelman mukaan verotuksen tulee tukea talous- ja työllisyyspolitiikalle asetettuja tavoitteita, kansainvälistä kilpailukykyä ja koko Suomen elinvoimaisuutta. Hallitus tavoittelee työllisyysasteen nostamista 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä. Tämä on edellytys hallituksen tavoitteen toteutumiselle julkisen talouden tasapainosta. Hallituksen toteuttama veropolitiikka on kuitenkin perustavanlaatuisessa ristiriidassa hallituksen omien tavoitteiden kanssa. Ansiotuloerotuksen kiristäminen [Jari Myllykoski: Toisten jälkiä joutuu korjaamaan!] ja kotita-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

lousvähennyksen poistaminen nostavat työhön kohdistuvaa verokiilaa ja tekevät työn teettämisestä sekä työn vastaanottamisesta nykyistä kannattamattomampaa.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten ansiotulojen verotus kiristyy. Edellisellä vaalikaudella huolehdittiin siitä, ettei kenenkään ansiotuloverotus kiristynyt. Kireä työn verotus vähentää halukkuutta työn tekemiseen, teettämiseen ja itsensä kehittämiseen. Hyvinvointi syntyy vain työstä. Jos työtä verotetaan kireästi, myös hyvinvointia syntyy vähemmän. Tämän vuoksi edellinen hallitus kevensi työn verotusta yhteensä 1,4 miljardilla eurolla.

Korkea työn verotus on haitallista kaikissa tuloluokissa. Pienillä tuloilla se vähentää kannustimia ottaa työtä vastaan. Keskituloisilla työnteosta rankaiseminen korkealla ja nopeasti kiristyvällä verotuksella vähentää kannustimia kehittää omaa osaamistaan tai tavoitella vastuullisempia työtehtäviä. Suomi verottaa poikkeuksellisen tiukasti tärkeintä kilpailukytekijäänsä eli osaamista. Verotamme kansainvälisesti vertaillen kireästi huippuosaajia ja asiantuntijoita. Viime vuosina korkeasti koulutettujen nettomuutto pois Suomesta on kiihtynyt huolestuttavasti. Saksassa on väestömäärään suhteutettuna kaksinkertainen johtaja- ja asiantuntijataso työpaikkoja Suomeen verrattuna. Tämä väestönosa ja heidän työpaikkansa kilpailevat kansainvälisillä markkinoilla. Työpaikkojen sijoittumiseen vaikuttaa keskeisesti verotaso.

Arvoisa puhemies! Hallitus tekee asiantuntijoiden osalta ristiriitaista politiikkaa. Se nostaa korkean lisäarvon työhön kohdistuvaa verotusta ihmisille, jotka nyt työskentelevät Suomessa. Samalla se laskee ulkomaalaisten asiantuntijoiden verotusta ymmärtäen, että kansainvälisen tason huippuosaajia on vaikea houkutella Suomeen yleisillä työhön kohdistuvilla veroasteilla. On aivan keskeistä pitää Suomi kilpailukykyisenä myös muualta tuleville ihmisille. Siksi ulkomaisten avainhenkilöiden kohtuullista verotusta on helppo tukea. Saman kannustavuuden tulisi kuitenkin päteä myös kotimaiseen työvoimaan. Suomessa on voitava tehdä ja teettää monenlaista korkean tuottavuuden työtä. Nyt suomalainen huippuosaaja voi joutua maksamaan yli 22 prosenttiyksikköä korkeampaa veroa kuin ulkomainen huippuosaaja.

Arvoisa puhemies! Nykyinen hallitus, tai no, tämä edeltävä hallitus, on heti ensi töikseen ensimmäisessä budjetissaan poikkeamassa edellisen hallituksen — tarkoitan nyt sitä Sipilän hallitusta — [Naurua] veropolitiikan keskeisistä periaatteista. Työn verotus on kiristymässä ensi vuonna 250 miljoonalla eurolla, koska hallitus ei ole kompensoimassa palkansaajille veroluonteisten maksujen kiristymistä. Veronmaksajain Keskusliiton arvion mukaan keskituloisen, 3 452 euroa kuukaudessa ansaitsevan veroprosentti kiristyy noin 0,4 prosenttiyksikköä vuonna 2020. Tämä tarkoittaa keskituloiselle kahden palkansaajan perheelle reilun 300 euron menetystä vuosittain. On positiivista, että hallitus esittää ensi vuodeksi pienituloisille 200 miljoonan euron kevennystä ansiotuloverotukseen. Tästä huolimatta verotus kiristyy hieman myös matalilla palkkatasoilla. Esitetty veronkevennys on siis riittämätön kompensoimaan maksujen muutoksista aiheutuvat palkkaverotuksen kiristymiset ensi vuonna. Kaiken päälle hallitus on myös kiristämässä välillisiä veroja. Työssä käyvien ja yritysten kustannuksia nostetaan 250 miljoonan euron polttoaineverojen kiristyksellä, jota ei kompensoida yrityksille tai keskituloisille muussa verotuksessa. Haittaverojen reilun kiristämisen vastapainoksi tarvittaisiin vastaavasti ansiotuloveron tuntuva kevennys.

Arvoisa puhemies! Kokoomus esittää omassa vaihtoehtobudjetissaan yhteensä miljardin euron ansiotuloverotuksen kevennystä ensi vuodelle kaikille palkansaajille sekä eläke-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

läisille. Kokoomus edellyttää hallituksen vähintään huolehtivan siitä, ettei kenenkään palkansaajan verotus kiristy vaalikauden aikana.

Arvoisa puhemies! Kotitalousvähennyksen heikennys on huonoa työllisyys-, perhe- ja senioripolitiikkaa. Kotitalousvähennyksellä tuetaan työllisyyttä ja torjutaan harmaata taloutta. Vähennys on myös tärkeä tuki erityisesti lapsiperheille ja ikääntyneille arkea helpottavien palveluiden hankintaan. Vähennys alentaa kynnystä teettää kotitöitä ja korjauksia ulkopuolisilla ammattilaisilla sekä ehkäisee harmaata taloutta. Hallitus esittää vuoden 2020 talousarvion yhteydessä kotitalousvähennyksen leikkausta. Enimmäismäärää ehdotetaan alennettavaksi 2 400 eurosta 2 250 euroon. Samoin vähennettävää prosenttiosuutta kustannuksista ehdotetaan alennettavaksi työkorvausten osalta 50 prosentista 40 prosenttiin ja palkkojen osalta 20 prosentista 15 prosenttiin. Hallitus tavoittelee korkeampaa työllisyysastetta ja harmaan talouden tehokasta torjuntaa. Hallituksen päätös heikentää kotitalousvähennystä on vastoin kumpaakin päämäärää. Kotitalousvähennyksen heikennys nostaa remontti- ja kotipalveluiden hintaa ja laskee palveluiden kysyntää. Tämä vähentää palvelualojen työllisyyttä ja kasvattaa riskiä harmaan talouden lisääntymiseen.

Kokoomus esittää, että hallitus luopuu kotitalousvähennyksen heikennyksestä. Kokoomus esittää vaihtoehtobudjetissaan yli 75-vuotiaille parannettua kotitalousvähennystä. Tämä tukisi ikääntyneiden asumista kotona, säästäisi hoivamenoissa sekä lisäisi kotipalvelualan työllisyyttä. Kokoomus ehdottaa, että yli 75-vuotiaiden osalta kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin, 100 euron omavastuu poistuisi sekä palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen. Kotitalousvähennys olisi pienituloisille suoran tuen ja verohuojennuksen yhdistelmä. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Edellä esitetyn perusteella esitän vastalauseen 2 mukaiset lausumaehdotukset:

1) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus sitoutuu turvaamaan sen, ettei kenenkään palkansaajan verotus tällä vaalikaudella kiristy.”

2) ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverolain 127 a §:ssä tarkoitetun kotitalousvähennyksen uudistamisesta yli 75-vuotiaiden osalta siten, että kotitalouspalvelutyön verovähennysoikeutta kasvatettaisiin 70 prosenttiin, 100 euron omavastuu poistuisi sekä palvelujen ostoon annettaisiin enintään 1 200 euroa vuodessa tukea niille, joiden verot eivät riitä vähennyksen tekemiseen.”

15.57 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä on kysymys toisesta käsittelystä. Tuossa viime viikolla, kun kävimme ensimmäisen käsittelyn, varsin perusteellisesti käsitelimme verotusta siinä, enkä lähde kertaamaan niitä keskusteluja tässä, mutta totean vain, että tämä hallituksen esitys keventää verotusta. Tämä keventää verotusta kaikissa tuloluokissa. Ainoa verotusta nostava elementti, jos näin voi tulkita, on solidaarisuusveron pysyminen edelleen voimassa, mikä mielestäni on erittäin hyvä, koska kuitenkin tarvitaan myös sitä, että parempituloiset omalta osaltaan kortensa kekoon kantavat ja yhteisien palveluiden rahoitukseen osallistuvat.

Puhemies! Tässähän siis nämä indeksitarkistukset vähentävät verotuloja liki 500 miljoonalla. Sen lisäksi tehdään veronkevennyksiä 200 miljoonan edestä, ja on tärkeää, että ne painottuvat pienituloisiin palkansaajiin, eläkkeensaajiin ja etuuksien saajiin. Sillä tavalla tämä on hyvä ja oikeudenmukainen kokonaisuus.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Kerrattakoon nyt vielä, puhemies, se mistä myös hyvin seikkaperäisesti viime käsittelyssä puhuimme: Tällä esityksellähän ei päätetä tästä veroluonteisten maksujen noususta, vaan nämä päätökset on tehnyt — onko se sitten nyt sitä edellinen hallitus — Sipilän hallitus vuosina 2016 ja 2018 säädetyillä laeilla, ja niiden lakien mukaan tässä nyt mennään. Ja tässähän on kysymys sitten näistä kuulluista kiky-asioista, joista myös viimeksi kertosimme, että niinhän siinä kävi, että tämä kiky sinänsä syntyi pakkolakiuhkailun seurauksena siten, että nämä rakenteet, mitkä tässä nyt ovat, ovat tässä edellisen hallituksen toimenpiteiden johdosta. Mutta sinänsä tämä esitys, mistä tänään puhutaan, keventää verotusta, ja on hyvin tärkeää, että tämänkin kautta pienituloisten ihmisten ja palkansaajien, eläkkeensaajien ja sosiaalietuuksien saajien verotaakka helpottuu.

15.59 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Vähämäen tekemää esitystä 3. lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Me perussuomalaiset pidämme erikoisena sitä, että tämän hallituksen esityksen toteutuessa ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverotus laskisi 35 prosentista 32 prosenttiin samalla, kun monilla tavallisilla suomalaisilla palkansaajilla käteenjäävät tulot pikemminkin laskevat veroluonteisten maksujen nousun myötä, kuten täällä edellä todettiin. Tämä suunta, johon kotitalouksien ostovoima on menossa, on kestävä.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset esittivät asian ensimmäisessä käsittelyssä viime viikolla muun muassa 100 miljoonan euron veronkevennystä tavallisille suomalaisille palkansaajille. Samoin esitimme tämän palkkatulojen, ansiotulojen verotuksen 100 miljoonan kevennyksen lisäksi 50 miljoonan euron kohdennusta eläkeläisten veronkevennyksiin. Olemme esittäneet myös kotitalousvähennyksen 92 miljoonan euron leikkausten peruuttamista ja tuloverotuksen lapsivähennyksen palauttamista lainsäädäntöön. Valitettavasti nämä hyvät esityksemme kaatuivat viime viikon äänestyksissä.

16.01 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Sipilän hallituskaudella huolehdittiin siitä, ettei kenenkään ansiotuloverotus kiristynyt. Kireä työn verotus vähentää halukkuutta työn tekemiseen, sen teettämiseen ja myöskin kouluttautumiseen ja itsensä kehittämiseen. Nykyinen hallitus on heti ensimmäisessä budjetissa poikkeamassa edellisen hallituksen, siis Sipilän hallituksen, veropolitiikan keskeisestä periaatteesta. Työn verotus on kiristymässä ensi vuonna 250 miljoonalla eurolla, koska hallitus ei ole kompensoimassa palkansaajille veroluonteisten maksujen kiristymistä. Tämän kaiken lisäksi hallitus on kiristämässä välillisiä veroja: työssä käyvien ja yritysten kustannuksia nostetaan polttoaineveron kiristyksellä, jota ei kompensoida yrityksille tai keskituloisille muussa verotuksessa. Haittaverojen reilun kiristämisen vastapainoksi [Pia Viitasen välihuuto] tarvittaisiin vastaavasti ansiotuloveron tuntuva keventäminen.

Kokoomus esittääkin omassa vaihtoehtobudjetissaan yhteensä miljardin euron ansiotuloverotuksen kevennystä ensi vuodelle kaikille palkansaajille ja eläkeläisille. Kokoomus edellyttää hallituksen vähintään huolehtivan siitä, ettei kenenkään palkansaajan verotus kiristy vaalikauden aikana. Sitä valitettavasti nykyisen hallituksen näköpiirissä ei ole.

Kannatankin lämpimästi edustaja Auton tekemiä lausumaehdotuksia.

16.02 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä on puhuttu siitä, että verotus ei kiristy, mutta tietysti täytyy ajatella sitä, mitä kokonaisverotukseen laskee. Itse lasken siihen myös kulutusverot ja välilliset verot. Jos ajattelen esimerkiksi polttoaineen tankkausta, niin

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

tietääkseni se on kalliimpaa jatkossa elikkä se hinta nousee, ja samaten kotitalousvähennystä saa käyttää heikommin. [Pia Viitasen välihuuto] — Jos edustaja Viitanen malttaisi kuunnella — niin mietin sitä esimerkiksi, kuinka hyvä työllistävä vaikutus olisi kotitalousvähennyksen laajentamisella. Hallitus on perustellut sitä sillä, että kaikki pienituloiset eivät sitä saa, ja se on hyvä kehittämiskohde, mutta miksi sitä pitää viedä muiltakin pois? Se ei ehkä ole ihan järkevä perustelu. Perussuomalaiset ovat esittäneet esimerkiksi, että sitä voisi laajentaa kauppa-apuun. Jos ajatellaan palvelualojen työllisyyttä, jos ajatellaan kotipalveluita, kauppa-apua, siivousapua, tämäntyyppisiä, niin pienet yrittäjät, yksinyrittäjät ehkä työllistyisivät helposti ja tämä olisi työllisyystoimi, joita tietysti hallitukselta enemmänkin vielä edelleenkin odotamme — niitä odotellessa.

Tämä omaishoitajien verovapaus olisi valtavan hyvä. Tuossa katsoin tuota, että omaishoitajan palkkiot ovat noin 400:sta vajaaseen tuhanteen, ja jos ajatellaan, että se korkeampi omaishoitopalkkio ensimmäisessä ja toisessa luokassa edellyttää ympärivuorokautista hoitamista, niin se annetaan vain sairaala- ja laitoshoidon sijaan. Jos mietitään, mitä laitoshoido maksaisi: jos keskimäärin vaikka 200 euroa kuukaudessa kunnalle maksaisi laitoshoido, niin se olisi 6 000:n luokkaa, mitä se kunnalle maksaa, minkä työn omaishoitaja tekee. Tämäkin idea olisi ollut helposti otettavissa käyttöön, mutta valitettavasti nyt tätä perussuomalaisten hyvää ideaa, jota me olemme pitkään ajaneet, ei haluttu muistaa. Puhutaan kauniisti omaishoitajista ja hoitajista yleensäkin ja arvostetaan heitä juhlapuheissa, mutta hoitajamitoitus hoitokodeissa odottaa edelleen rahoitustaan, [Maria Guzenina: Se tulee!] ja kotihoito on nyt unohtumassa, jos ajatellaan, että kotihoitoon liittyvät myös omaishoitajat. Sopimushoitajia on Suomessa lähes 50 000 viime vuoden tilaston mukaan — heidät on unohdettu. Tämä kotitalousvähennyksen heikennys on todella merkittävä heikennys, ja on arvioitu, että se lisää myös harmaata taloutta, eli en oikein nyt tiedä, mikä hallituksen linja on.

Perussuomalaisillahan on selkeä linja siinä mielessä, että me olisimme lisänneet henkilöiden ostovoimaa 700 miljoonalla eurolla ja leikanneet näitä niistä maan ulkopuolisiin tulonsiirtoihin menevistä asioista, joita me emme priorisoi.

Valitettavasti nyt aikani loppuu.

16.05 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Täytyy nyt kuitenkin vielä muistuttaa siitä, vaikka haavat ovat syviä ja ikäviä, mitä kikyillä tähän maahan aikaan on saatu. Uskallan tulkita, että tämänkin hetken työtaistelutilanne paljolti johtuu siitä, että niin sanotusti venäläistä rulettia työmiehen ohimolla pelatessa pakotettiin palkansaajajärjestöt hyväksymään kiky-sopimukset ja sitä kautta työtuntien ja vuosityöajan pidentäminen, josta myös Teollisuusliitto teki vain määräaikaisen sopimuksen, ja nyt kun se ollaan purkamassa, niin ollaan vielä vaatimassa lisää ja sen varjolla myös matalia palkankorotuksia, mitkä eivät turvaa ostovoimaa.

Siltä osin voidaan ajatella niin, että veroluonteiset maksut ovat nyt osaltaan nostamassa verotusta, mutta sitä ei nyt juuri tässä esityksessä ole mukana, vaan kyllä tällä esityksellä ollaan alentamassa verotusta, ja jos nyt oikein olen asioita ymmärtänyt, niin VM:n laskelmien mukaan nimenomaan alennetaan. Mikä kohdistuu nimenomaisesti pieni- ja keskituloisten ansioverotukseen, työn verotukseen, niin se linja on oikea. Tässä hallituksessa, joka nyt alkaa uudelleen ja jonka hallitusohjelmassakin nämä hyvät esitykset ovat mukana ja joka niitä edistää, suunta on oikea. Me olemme madaltamassa verotusta ja nimenomaan sinne, missä sen vaikutus on keskeinen, eli pienituloisten osalta.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Tästä kikystä ja niin edelleen täytyy nyt muistuttaa vielä, että sillä kaudella valtiovarainministerinä oli kansanedustaja Orpo, kun näitä asioita vietiin eteenpäin, ja tämäkään hallitus ei pysty kaikkia sukkia, jotka rikki kulutettiin edellisten hallitusten aikana, korjaamaan ja parsimaan. Lankaa ei ole ollut vielä riittävästi kaiken korjaamiseen, mutta uskon, että kun pääministeri Marin saa hallituksen oikein ryhdikkääseen työhön, niin jo seuraavissa budjeteissa ja talousarvioissa voidaan nähdä, että tämä hallitus tulee viemään Suomea ja sen työllisyyttä eteenpäin. [Leena Meri: Riippuu vaan, mihin suuntaan!]

16.08 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Täällähän on tapana keskustella samat asiat muutamia kertoja, ja tästäkin on jo puhuttu, mistä tänään on puhuttu. Tämän hallituksen esityksen mukaan työn verotus ei kiristy. Muutokset, jotka siihen suuntaan käyvät, periytyvät kilpailukyksopimuksesta, meidän viennillemme ja taloudellemme erittäin tärkeästä kilpailukyksopimuksesta, [Arto Satonen: Siinä kuuluu hallituksen linja!] jota kokoomus oli hyväksymässä ja jonka myös työmarkkinajärjestöt hyväksyivät. Ja nämä vaikutukset ulottuvat pitkälle, kun nyt edelleen ensi vuonnakin työttömyys- ja eläkevakuutusmaksuja siirtyy työnantajalta työntekijälle ja sitten myöskin päättyy tämä sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksun määräaikainen alennus. Mutta kuten sanottu, niin tämän hallituksen esitys ei kiristä työn verotusta.

Ja sitten näistä muista asioista voisi todeta, että onhan se tietysti vähän surullista, kun oppositiolla ei kovin paljon ole moitittavaa. Noita liikennepolttoaineiden valmisteverojahan kutakuinkin kaikki hallitukset ovat korottaneet. Se on ainakin sillä tavalla käyttökelpoinen verotusmuoto, että se jakaantuu varsin laajalle. Se ei kurita yhtä ryhmää, vaan se jakaantuu laajalle. Nyt sitten koko vaalikauden aikana [Olli Immosen välihuuto] korotetaan liikennepolttoaineiden valmisteveroa 6—7 senttiä per litra, ja siinä on jo arvonlisäverokin mukana. Se ei neljän vuoden aikana vallan kauheasti ole.

Ja kerrataan nyt vielä, kun täällä kertauskursseilla ollaan, että kokoomushan nosti tätä liikennepolttoaineiden valmisteveroa vuosina 2012, 2014, 2015 ja 2017. [Johannes Koskinen: Bingo!] Ja perussuomalaisetkin ehtivät jo mukaan vuonna 2017, olisitte ehkä ehtineet pitemmällekin, mutta nyt olette tuossa vaiheessa.

Ja sitten kotitalousvähennyksestä: Se nyt ei ihan tavallista kansalaista koske tämä pieni kotikotitalousvähennyksen muutos. Normaali keskimääräinen suomalainen — kuuluu hän mihin tahansa ryhmään, on palkansaaja, eläkkeensaaja, yrittäjä — käyttää tätä kotitalousvähennystä hiukan toistatuhatta euroa vuodessa. Siitä tehtiin selvitys verojaostossa, että kaikilla ryhmillä se on se hiukan toistatuhatta euroa vuodessa. Tämä pienennys kotitalousvähennykseen, aika marginaalinen pienennys, kyllä koskee pikemminkin aika hyvöosaisia ihmisiä.

16.11 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtaja Viitanen täällä käytti erinomaisen painavan puheenvuoron. Hieman täydentäisin siltä osin, että kun edustaja Laiho täällä syytti hallitusta siitä, että se ei kompensoi veroluontoisten maksujen korotuksia ja kiristyyksiä, hän käytti tätä termiä, ja täällä myöskin edustaja Meri puhui samasta asiasta, että verotus kiristyy kautta linjan tai kokonaisuutena, jos sitä arvioidaan, niin nyt tässä täytyy kyllä nojautua, arvoisat edustajat, valtiovarainministeriön tekemiin laskelmiin, joiden mukaan Suomessa kotitalouksista 70 prosentin käytettävissä olevat tulot kasvavat tämän budjettiesityksen pohjalta. Siis toistan: käytettävissä olevat kokonaistulot kasvavat. Ja se, mikä tässä on vielä olennaista, arvoisa puhemies, on

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

se, että tämä 70 prosenttia kattaa erityisesti — kattaa erityisesti — pienituloisia ja keskituloisia ihmisiä. Eli tässä on myöskin samanaikaisesti vahva solidaarisuuslinja hallituksen veropolitiikassa, mikä on tässä tärkeä huomioida, ja haluaisin tätä alleviivata.

Tässä tuli keskustelussa myöskin esille se, että solidaarisuusvero [Leena Meri pyytää vastauspuheenvuoroa] säilyi sellaisenaan, sitä ylläpidetään. Haluaisin, arvoisa puhemies, muistuttaa edustajia siitä, että tässä solidaarisuusverossa on ongelma. Ei siinä, että meillä on olemassa solidaarisuusvero, vaan yhdenvertaisuusperiaatteen mukaisesti on outoa, että yli 65-vuotiaille tämä solidaarisuusvero on rakenteeltaan kireämpi kuin alle 65-vuotiaille. Tässä kohdassa meillä on ongelma. On hyvä, että kaikki, joilla on hyvät tulot, osallistuvat talkoisiin suomalaisessa yhteiskunnassa. Sitä tämä solidaarisuusvero sisällään pitää, mutta on väärin, että tässä on ikäraja olemassa. Esimerkiksi edustaja Johannes Koskinen on just tänään 65-vuotiaana siirtynyt — onnittelen häntä siitä — siihen ryhmään, jota periaatteessa tämä solidaarisuusvero iskee rajummin kuin muita. Hän myöskin samanaikaisesti tilastoissa siirtyy passiiviväestöön, ja huoltosuhde siltä osin heikkeni tilastollisesti, jos siitä täällä käydään keskustelua. Haluan vain tämän muistuttaa tässä yhteydessä, [Naurua] näin tarkkoja meidän tilastomme ovat. Siis huoltosuhde heikkenee edustaja Johannes Koskisen kohdalla juuri tänä päivänä. [Aki Lindén: Hyvä Kimmo, että muistat meitä vanhempia!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoiset edustajat, monta nimeä mainittiin, mutta ei mennä silti debattiin — osa niistä oli jopa onnitteluja.

16.13 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen tuossa totesi, että verotus ei kiristyisi, mutta sehän kiristyy. Veronmaksajain Keskusliiton mukaan keskituloiselle henkilölle, joka on ansainnut noin 3 450 euroa kuukaudessa, jää 160 euroa vähemmän käteen jatkossa.

Sitten toinen kysymys on tämä solidaarisuusvero, oikeastaan se tapa, millä siitä puhutaan. Edustaja Viitanen tuossa sanoi, että on hyvä, että nämä ihmiset, [Pia Viitanen: On se hyvä!] jotka nyt maksavat tätä solidaarisuusveroa, osallistuvat myöskin valtion budjetin rahoitukseen ja yhteisen kassan kasvattamiseen. Edustaja Viitanen, hehän jo osallistuvat muutenkin progression kautta hyvin paljon enemmän kuin keskimääräinen suomalainen, ja nyt sitten tämä parin prosentin veroprogression korotus vielä säilyy täällä.

Edustaja Kiljunen, nostitte hyvin esiin tuon epäkohdan, että eläkkeellä olevien vero — raippavero siis — on epäoikeudenmukainen näitä eläkeläisiä kohtaan, [Kimmo Kiljunen: Pitää paikkansa!] koska se kohtelee epäoikeudenmukaisesti paitsi sen veron määrän suhteen, niin myöskin sen suhteen, että sen alaraja on alempana. Se on epäkohta, joka pitäisi korjata. [Kimmo Kiljunen: Se on pysyvä vero!]

Mutta sen lisäksi täällä on myöskin muita epäkohtia, kuten tämä kotitalousvähennyksen määrän vähentäminen, joka varmasti tulee käymään monen eläkeläisen kukkarolle huonollalla tavalla, ja käy myös työllisyyden päälle, koska sitten niitä palveluyritysten palveluksia ei ole enää varaa ostaa, koska vähennystä ei enää pysty samassa määrin tekemään.

Arvoisa puhemies! Kun hallituksen suunnitelmissa ensi vuodelle on muutenkin aika vähäinen määrä näitä työllisyystoimia, niin odotettavissa on, että hallitus joutuu tekemään vielä ensi vuoden aikana verotuksen kiristyksiä. Että niitä odotellessa sitten, ikävä kyllä, joudumme tähän tyytymään.

16.15 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! On totta, että keskustelimme viime viikolla, voi sanoa näin, varsin perusteellisesti tästä esityksestä muun muassa edustajien Viitanen ja Kiljunen kanssa — kummankin Kiljusen kanssa — mutta en malta nyt olla käyttämättä vielä puheenvuoroa, kun edelleen hallituspuolueiden kollegat antavat julkisuuteen sellaista viestiä, joka ei minusta anna oikeaa kuvaa siitä tilanteesta, mitä Suomessa tapahtuu ensi vuonna, kun tämä esitys on tullut voimaan. [Pia Viitanen: Aika moneen kertaan käyty läpi!] — Aivan totta, edustaja Viitanen, mutta käydään vielä kerran läpi, niin tulee ainakin sitten eduskunnan pöytäkirjaan kirjattua. [Leena Meri: Oikeaa tietoa! — Pia Viitanen: välihuuto — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Edustaja Viitanen, sanoitte, että tämä esitys keventää verotusta. Että tämä esitys keventää palkansaajien verotusta. [Aki Lindén: Tuloverotusta!] Mitä se sellainen palkkaverotuksen keventäminen on, joka tosiasiallisesti johtaa siihen, [Pia Viitanen pyytää vastauspuheenvuoroa] että tavallisten, ahkerien, työssäkäyvien ihmisten palkkaverotus kiristyy ensi vuonna? [Pia Viitanen: Lomarahoja leikattiin kokoomuksen toimesta! — Arto Satonen: ”Kokoomuksen toimesta!”] Jos te, edustaja Viitanen, luette — kuten varmasti olette lkenut moneen kertaan verojaoston puheenjohtajana — tämän VaV:n mietinnön, niin siinä todetaan, että työn verotus kiristyy esityksen mukaan kokonaisuutena katsottuna noin alle 14 300 euroa sekä yli 24 000 euroa vuodessa ansaitsevilla. [Pia Viitanen: Siinä lukee myös, mistä se johtuu!] Näin siis tulee tapahtumaan. Veronmaksajain Keskusliiton arvion mukaan keskituloisen, noin 3 500 euroa kuussa ansaitsevan palkansaajan verotus kiristyy noin 4,4 prosenttiyksikköä ensi vuonna. [Kimmo Kiljusen vastauspuheenvuoropyyntö] Kahden keskituloisen aikuisen perheessä tämä tarkoittaa reilun 300 euron menetystä vuosittain.

Täällä hallituspuolueiden kollegat pakenevat edelleen tämän kilpailukykysovimuksen taakse, mutta kyllähän teillä on, arvoisat hallituspuolueet, hyvät kollegat, ollut kaikki keinot, kaikki työkalut käsissä sen eteen, että kun te olette valmistelleet ensi vuoden budjet-tiehdotusta, niin — kuten totesin jo viime viikolla — on aivan normaalia, että siinä yhteydessä arvioidaan myös veroluontoisten maksujen muutokset. Näin tehtiin myös silloin, kun kilpailukykysovimuksen myötä näitä sivukuluja siirrettiin palkansaajille. Silloin hyvä Sipilän hallitus huolehti siitä, että jokainen isä ja äiti, jokainen työssäkäyvä, ahkera suomalainen saa käteensä enemmän kuin mitä aikaisemmin oli saanut. Silloin nämä sivukulujen kasvut kompensoitiin. [Pia Viitanen: Silloin leikkasitte perusturva!] — Kuunnelkaa nyt, edustaja Viitanen, niin saadaan tämä asia käytyä läpi. — 1,4 miljardilla eurolla kevennettiin työn verotusta, jolloin huolehdittiin ensinnäkin siitä, että nämä sivukulujen siirrot saatiin kompensoitua, ja toisaalta huolehdittiin myös siitä, että se tavallinen palkansaaja, siis tavallinen sairaanhoitaja, opettaja, insinööri, lähihoitaja, sai palkastaan käteen enemmän kuin mitä sai aikaisemmin. Nyt tämä esitys johtaa tosiasiallisesti siihen, että kun tämä ihminen tulee kotiin, ottaa palkkanauhan ja näkee, mitä hän saa käteen, niin se on vähemmän kuin mitä se on tänä vuonna. Täällä on kerrottu hyvin seikkaperäisesti, mistä tämä johtuu, ja tämä fakta ei muutu mihinkään, vaikkakin täällä hallituspuolueiden kollegat toteavat, että sinänsä kyllä oikein tämä hallitus ohjaa veronkevennystä pieni- ja keskituloisille, mutta kun taas samaan aikaan nämä palkansaajien sivukulut kasvavat enemmän kuin mitä sinne veronkevennyksiä ohjataan, se johtaa siihen, että tosiasiallisesti verotus kiristyy. Te edelleen ohitate nämä tosiasiat, mitä tässä on.

Kun edustaja Kiviranta viittasi äsken siihen, että myös edelliset hallitukset ovat korottaneet polttoaineverotusta, [Kimmo Kiljunen: Viisas lista!] niin tämä on tietysti totta, mutta ero tämän hallituksen ja esimerkiksi Sipilän hallituksen välillä on se, että Sipilän hallitus

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

keventämällä voimakkaasti tavallisten suomalaisten maksamaa palkkaveroa huolehti kuitenkin siitä, että ostovoima kehittyi hyvin ja käteen jäi joka tapauksessa enemmän. Nyt tilanne on se, että Suomen kokonaisveroaste kiristyy, siis kiristyy ensi vuonna verrattuna taas tähän vuoteen. Tavallisten ihmisten verotus kiristyy, palkasta jää vähemmän käteen.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole kyllä oikea suunta, mutta joka tapauksessa toivomme, että tämä kokoomuksen vaihtoehto tulisi hyväksyttyä. Miljardilla eurolla voitaisiin keventää tavallisten palkansaajien verotusta ja huolehtia siitä, että kaikilla tulotasoilla, oli kyse sitten lyhyestä työstä tai pitempiaikaisesta työstä, työnteko kannattaisi, koska vain työntekolla tämä maa menestyy. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Annan yhden vastauspuheenvuoron. Laajempaan debattiin emme mene, vaan jatketaan puhujalistaan. — Yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Viitanen.

16.21 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luulin, että ei tarvitsisi montaa tuntia toistaa tätä samaa, mitä jo ykköskäsittelyssä viime viikolla, ja tänään olen sen jo kerran sanonut. Eli tämä hallituksen esitys keventää verotusta, ja siitä noususta, minä valiokuntakin on todennut — se löytyy kyllä täältä — valiokunta toteaa, että se taas johtuu niistä lainsäädäntömuutoksista, mitä tehtiin veroluonteisiin maksuihin. [Sheikki Laakson välihuuto] Eli tämä tulee sieltä.

Ja arvoisat opposition edustajat, arvoisa kokoomus, kyllä se ahkera sairaanhoitaja ihan varmasti muistaa, mitä se kokoomuksen politiikka oli. Se oli sitä, että pakkolakien uhalla tehtiin kilpailukyky sopimus, jonka myötä lomarahat leikattiin. Tästä aika moni lapsiperhe kyllä ikävän kesäyllätyksen sai [Arto Satonen: Kuka ehdotti sitä lomarahaleikkausta?] kokoomuksen politiikan seurauksena. Samoin edellinen hallitus aika julmasti leikkasi pienituloisilta ihmisiltä perusturvaa, [Puhemies koputtaa] eläkkeitä jäädytettiin, ei kovin hyvää politiikkaa tehnyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Takaisin puhujalistaan.

16.22 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä, joka on tehty edustaja Viitasen johdolla verojaostossa, selkeästi sanotaan, että ”työn verotus kiristyy esityksen mukaan kokonaisuutena katsottuna noin alle 14 300 sekä yli 24 000 euroa vuodessa ansaitsevilla”. [Perussuomalaisten ryhmästä: Onko näin? — Leena Meri: Onko siellä virhe, Viitanen?] Tämä on aivan yksiselitteinen teksti. Me tiedämme, että meidän palkastamme otetaan verot ja veroluonteiset maksut, ja käteen jää sitten loppu. Se on oleellista: sillä ostamme kaikki ne tarpeet, mitä tarvitsemme, muun muassa sen entistä kalliimman polttoaineen, kun te nostatte polttoaineverotusta. [Pia Viitanen: Niin kuin perussuomalaiset teki viime kaudella!] Tämä on hyvin yksinkertainen ja selkeä asia.

Polttoaineveron korotuksen lisäksi sitten esimerkiksi teille, edustaja Viitanen, tulee eteen se, että Tampere joutui teidän kuntapolitiikkanne takia, eli sen, että hallitus ei kuntataloudesta kannu huolta, nostamaan puoli prosenttiyksikköä kuntaveroa, [Pia Viitanen: Oijoi! — Arto Satonen: Näin on!] ja se on suoraan pois myös siitä palkasta.

Kun nämä lasketaan yhteen, on aivan yksiselitteisen selvä asia, että 70 prosenttia palkansaajista, eläkeläisistä puhumattakaan, ei saa käteen niin paljoa kuin tänä vuonna on saa-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

nut, eli te kiristätte tavallisen palkansaaajan verotusta. Se, mille momentille tai mihin ne rahat menevät, on toisarvoinen asia. Osa menee tietysti sosiaalirahastoihin ja niin edelleen, mutta käteenjäävällä rahalla jokainen ostaa leivän ja asumiskustannukset ja muut, joita kaikkia te ilmastopolitiikkannekin takia vielä kiristätte jo ensi vuonna ja tulevana vuosina.

Perussuomalaisten vastalauseessa, joka siis käsiteltiin toki jo ensimmäisessä käsittelyssä viime viikolla, on nostettu esille myös ne räikeät epäkohdat, joista sosiaalidemokraatit ja nykyisen hallituksen puolueet vielä vuosi sitten puhuivat voimakkaasti. Kotitalousvähennystä te heikennätte, lapsiperheitten asemaa me haluamme parantaa mutta te heikennätte itse asiassa, ja ennen kaikkea eläkeläiset eivät vielääkään pääse teidän lupauksistanne huolimatta nykyistä parempaan asemaan eli tasa-arvoiseen asemaan palkansaaajien kanssa. [Olli Immonen: Kyyti on kylmää!]

16.25 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Kun en päässyt osallistumaan tuohon ensimmäiseen keskusteluun ollessani sairaana, niin ihan kanssa muutama ajatus. Tässä edustaja Marttinen jo erinomaisesti kuvasi sitä, miten tämä verotus menee. Myöskin edustaja Kankaanniemi piti erinomaisen puheenvuoron. Mutta muutama ajatus siitä, mitä tämän keskustelun aikana on noussut esille:

Jos ensinnäkin katsotaan tätä Suomen talouden tilannetta, mihin tämä verotus nimenomaan liittyy, niin me olemme erittäin huonossa tilanteessa. Kuntatalouden tilanne on huonoin vuoden 1997 jälkeen, jolloin nämä nykyiset mittarit on tehty.

Sairaanhoitopiirien tilanne on erittäin huono. Esimerkiksi Pirkanmaan sairaanhoitopiiri teki eilen — pitkälti muuten Tampereen demarien vaikutuksesta — yli 20 miljoonaa euroa alijäämäisen budjetin. Ja valtion budjetti on alijäämäinen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh! — Puhemies koputtaa] Meillä taitaa olla sama suunta: kaikki ovat pakkasella. Eikä mitenkään edes ole nähtävissä, että tämä tilanne lähtisi tästä oikeenemaan. Ei ole tehty mitään työllisyystoimia, joilla olisi pystytty asioita edistämään. Ei ole tehty mitään muita taloutta tasapainottavia toimenpiteitä. Eli nämä kaikki kysymykset ovat sellaisia, että tämä alkaa olla oikeasti huolestuttava tilanne. Esimerkiksi tämä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin tilanne on sellainen, että johto on ilmoittanut, että 500 henkilötyövuotta pitää vähentää, jotta päästään budjetissa tasapainoon. Mitä se tarkoittaa siinä, koska ihmiset pääsevät hoitoon, kuinka hyvin se onnistuu?

Arvoisa puhemies! Sitten kun katsotaan, mitä muuta tässä taloudessa tapahtuu, niin tänään on satatuhatta ihmistä lakossa. Me olemme sellaisessa tilanteessa, että tämän jo kuopatun Rinteen hallituksen aikana on menetetty, ja montaa viikkoa ei tarvitse Marinin hallituksen jatkaa, kun työpäiviä on menetetty jo enemmän kuin menetettiin koko Sipilän hallituksen aikana.

Nämä ovat todella vakavia kysymyksiä. Joka päivä meillä talouden tilanne heikkenee, ja tähän ei ole löytymässä mitään vastausta. Hallitus päättää jatkaa entisellä ohjelmallaan, jossa ei ole näihin kysymyksiin vastauksia.

Arvoisa puhemies! Täällä erityisesti edustaja Myllykoski viittasi vielä tähän kilpailukykykysöimukseen, ja haluan siitä muutaman sanan sanoa. On ehkä hyvä kysyä, minkä takia siihen tilanteeseen silloin ajaututtiin. Siihen tilanteeseen ajaututtiin silloin, koska Suomen talouden kilpailukykyä piti parantaa, ja sen seurauksena syntyi 140 000 työpaikkaa tähän maahan viime vaalikaudella ja julkisen talouden tila parani kaikilla tasoilla. Se parani valtiolla, se parani kunnalla, se parani kaikissa tilanteissa, ja siinä oli aivan olennaisena osana tämä kilpailukykykysöimus. Täällä muun muassa edustaja Viitanen on syyttänyt ko-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

koomusta tästä lomarahojen leikkauksesta. Eihän se asia lainkaan näin ollut, [Kimmo Kiljunen: Eikö? — Pia Viitasen välihuuto] vaan se asia oli kyllä niin, että siinä tilanteessa, jossa oltiin, haluttiin, että suomalaisen työn kilpailukykyä parannetaan, jotta selvitään. Ja on totta, että siinä käytiin erilaista pakkolakikeskustelua. Se on aivan tosiasiassa. Mutta ne esitykset, jotka johtivat siihen lopulliseen kikyyn, tulivat kyllä ay-liikkeen puolelta itseltään, [Anneli Kiljunen: Pakkolain myötä!] muun muassa se kohta, että siirrettiin työnantajalta työntekijän maksettavaksi työn sivukuluja, jotka sitten valtio kompensoi verotusta keventämällä — tämä yhtälö, tämä esitys tuli nimenomaan SAK:n omalta suunnalta. Sen takia on kyllä aika mielenkiintoista, että nyt tätä uutta hallitusta ei enää sidokaan tämä veronkevennyksen puoli vaan se on unohdettu tässä. Silloin nimenomaan lähdettiin siitä, että työaika kyllä pidennettiin, mutta ei haluttu kenenkään palkansaajan, riippumatta siitä, mitkä hänen tulonsa ovat, tuloa pienentää, ei kuukausituloa eikä käteenjäävää tuloa. Tämä oli se keskeinen argumentti, koska haluttiin huolehtia myös kansalaisten ostovoimasta ja sitä kautta sisämarkkinoiden toimivuudesta. Tätäkin taustaa vasten tuntuu todella erikoiselta, että tämä hallitus ei tätä niin sanottua kompensatiota tee.

Arvoisa puhemies! Olen erityisen huolissani siitä — kun lähdin tästä julkisen talouden tilanteesta liikkeelle, joka on siis erittäin huono sekä valtiolla, sairaanhoitopiireissä että kunnissa — mitä tulee tapahtumaan ensi kevään aikana. Me olemme kuulleet niitä puheenvuoroja jo työmarkkinapuolelta, että kunta-alalla täytyy tehdä merkittävämmät palkankorotukset kuin vientialoilla, vaikkei edes vielä tiedetä, mitkä ne vientialojen kustannukset ovat. Minulle sopii oikein hyvin se, että sairaanhoitajien, opettajien, lähihoitajien, kirjastonhoitajien, poliisien palkkoja tullaan parantamaan, mutta mistä hallitus aikoo ottaa ne rahat? Vai onko niin, että te edelleen kurjistatte kuntataloutta ja sairaanhoitopiirien taloutta, jolloin edessä ovat vain irtisanomiset, lomautukset ja kansalaisten palveluiden heikentyminen? Tämäkö on se tie, joka siellä on vastassa, vai aiotteko te oikeasti tehdä jotain, esimerkiksi työllisyyden eteen ja talouskasvun eteen, jotta meillä olisi varaa siihen, että nämä palvelut voidaan turvata ja myöskin työntekijöiden ostovoima voidaan aidosti turvata, eikä kaikkea lasketa vain velkaantumisen päälle, joka tällä hetkellä nousee täysin hallitsemattomasti? [Aki Lindén: Ei se nyt hallitsemattomasti nouse!]

16.31 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Satonen tuntee asian erittäin tarkkaan ja muistaa myös nuo vaiheet, joilla Sipilän hallituksen aikaan maahan saatiin synnytettyä pitkästi toistasataatuhatta uutta työpaikkaa ja samalla kohennettua suomalaisten ostovoimaa.

Ihmettelenkin hallituksen edustajien puhetta siitä, etteikö tämä esitys kiristäisi ihmisten verotusta. Täällä mietinnössäkinhän lukee, ja haluaisin tätä vielä siteerata. Tätä ovat muutkin edustajat tuoneet esille, mutta kun kerran valiokunta omassa mietinnössään näin sanoo, että ”kun otetaan huomioon ansiotason nousu sekä palkansaajan veroluonteisten maksujen muutokset, työn verotus kiristyy esityksen mukaan kokonaisuutena katsottuna noin alle 14 300 sekä yli 24 000 euroa vuodessa ansaitsevilla”, niin näinhän se on, että verotus kiristyy, jos valiokuntakin mietinnössään tämän toteaa. [Pia Viitanen: Luetteko koko tekstin?] Ja ostovoimallahan tässä nimenomaan on merkitystä. Eivät hallituksen hyvät aikomukset täytä ihmisten jääkaappeja. Ei hallituksen hyvillä aikomuksilla täytetä auton tankkia polttoainepumpulla. Kyllä hallituksen täytyy tehdä politiikkaa, joka johtaa siihen, että ihmisten ostovoima paranee, ja tässä mielessä ne toimet, joita vaikkapa Sipilän hallituksen

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

aikana tehtiin, joilla 1,4 miljardia euroa ansiotuloverotusta kevennettiin, olivat juuri niitä oikeansuuntaisia toimia.

Kun edustaja Kiviranta täällä puolusteli näitä massiivisia polttoaineverojen korotuksia, niin tämä hallitus kiristää kaikkia veroja. Ansiotulojen verotus kiristyy, ja myös välillisten verojen vaikutus heikentää erityisesti pääkaupunkiseudun ulkopuolella elävien ihmisten elämää. Kun polttoaineet vaikuttavat kuljetuskustannuksiin, ne vaikuttavat elämisen kustannuksiin erittäin vahvasti.

Elikkä tässä mielessä hallituksen veropolitiikka on valitettavasti kyllä sellaista, että sitä ei voi tukea.

16.33 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Muistanpa nyt sitten viime hallituskauden: Siellähän se ei mikään ongelma tuntunut kokoomukselle eikä perussuomalaisille olevan, että hallitusohjelmaa myöten ja ensitöikseen se hallitus nosti bensaveroa. Ei silloin kuulunut tätä huolta bensapumpusta eikä muusta, että tämä on siinä mielessä aika mielenkiintoista, että silloin ilman huolen häivääkään tehtiin näitä. [Heikki Auton välihuuto] Onneksi muuten tämä hallitus ei nyt tee sitä veropolitiikkaa, mitä kokoomus vielä vaaliohjelmassaan esitti, että kaikkien lämmityspolttoaineiden lisäksi vielä kotitalouksien sähkövero oltaisiin nostettu, niin kuin kokoomus olisi ennen vaaleja halunnut. Eli tässä suhteessa tietenkin jotain parempaa kokoomuksenkin politiikan suhteen on.

Sitten, puhemies, toinen asia. Kun tässä kovasti maalattiin, että ihmisten ostovoima nyt kurjistuu ja muuta, niin ainakin viime kaudella kokoomus uskoi hyvin vahvasti valtiovarainministeriön laskelmiin. Eikö näin? Ja nyt nämä ihan täsmälleen saman ministeriön laskelmat osoittavat, että kaikkien näitä hallituksen ratkaisut parantavat 70 prosentilla kotitalouksista sitä rahaa, mikä on käytettävissä elämiseen. Ihan se sama valtiovarainministeriö on näin laskenut, mutta nyt kokoomus ei sitä tunnu millään uskovan, jos kokoomuksen puheita kuuntelee.

Puhemies! Täällä puhuttiin myös tästä eläkeläisten asiasta ja oltiin kovasti huolissaan. Minä olen iloinen siitä, että tällä kaudella tullaan maksamaan eläkeindeksit. Viime kaudella neljänä vuotena ne leikattiin. Eläkkeitä leikattiin neljänä vuotena. Hallitusohjelmassakin jo näin kirjattiin, sen hyväksyivät niin kokoomus kuin perussuomalaisetkin. Ja ensitöikseen ensimmäisen vuoden veroratkaisuissa silloinen hallitus teki veroeroa lisää eläkkeensaajien ja palkansaajien välille keventämällä työtulovähennystä, helpottamalla sitä, mutta jättämällä eläketulovähennyksen helpotukset tekemättä. Se veroero oli anteeksi-antamaton, kun te olitte juuri ennen vaaleja silloin puhuneet, että pitää olla tasapuolista kohtelua. Eli silloinhan me lasketutimme, ja niin kävi, että eläkkeensaajille jäi miinusmerkki kaiken kaikkiaan rahapussiin. Nyt käy toisinpäin.

Mutta, puhemies, tässä nyt muutama vastaus täällä käytyihin keskusteluihin. Ja sanonpa nyt vielä kerran, että kannattaa, kun siteerataan näitä mietintöjä, lukea se ihan kokonaan. En nyt viittaa kolmatta kertaa tässä istunnossa siihen, kenen säätämät olivat nämä veroluonteisten maksujen nostot, mitä nyt on. Mutta tässä hallituksen esityksessä, mistä nyt puhumme, verotusta kevennetään 200 miljoonalla siten, että se kohdistuu erityisesti pienituloiseen palkansaajaan, eläkkeensaajaan ja etuuksien saajiin.

16.36 Matti Semi vas: Arvoisa puhemies! Puhuttaessa tästä verotuksesta ja tästä lakiesityksestä: kyllähän tässä käy niin, että pieni- ja keskitulaiset saavat verohelpotusta ja heidän ansiotulonsa paranevat.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Mitä tulee tähän kotitalousvähennykseen, niin kyllähän se käytännössä on ollut niin, että he, joilla on varaa tehdä niitä remontteja, teettävät niitä kotitalousvähennyksen piirissä olevia remontteja sitten urakoitsijalla, ja he, joilla ei ole varaa, keräävät sakkia kasaan ja tekevät talkoilla niitä hommia, ostavat ne tarpeet ja tekevät ne itse, ja he eivät hyödy siitä kotitalousvähennyksestä mitään. Tämä on semmoinen hyvätuloisten veronkevennysmalli.

Vuosien 2015 ja 2019 ratkaisut: Kun mietitään, mitä siellä tapahtui ihmisten ostovoimalle, niin kyllähän se oli niin, että kaikkein pienituloisimpien — eläkeläisten, työttömien ja näitten — ostovoimaa leikattiin tuntuvasti jäädyttämällä sosiaalietuuksien ja eläkkeitten indeksikorotukset, ja sitä kautta ostovoima heikkeni. Nyt tämä hallitus on parantamassa näitten pienituloisten asemaa sillä tavalla, että heille tulee nettomääräisiä korotuksia eläkkeisiin ja muihin semmoisiin sosiaalietuuksiin. Ja kyllähän se näin on, [Toimi Kankaanniemi: Se vielä puuttuisi, jos ei tulisi!] että pienituloiset käyttävät sen koko rahan kulutukseen, mikä edesauttaa myös työllisyyttä ja palvelualojen työpaikkojen syntymistä.

Ja kun vielä sitä kiky-sopimusta ja sen aikaansaamista mietitään taaksepäin ja muistetaan se tosiasia, niin kyllähän siinä — kun muistetaan ne hallituspuolueet, mitkä sen ajoivat väkisin läpi — oli ammattiyhdistysliike täysin koleran ja ruton välillä valitsemassa, että kumman suuremman taudin ottaa siitä itselleen. Vasemmistoliitto oli ainut puolue, joka vastusti täydellisesti sitä kiky-sopimusta, ja kyllä me näemme, että nyt kun sitä sopimusta ollaan purkamassa, [Arto Satonen: Se pitää paikkansa!] niin siitä joutuu tiettyjä maksuja maksamaan. Jotta yhteiskuntarauha säilyisi, niin kyllä toivon, että työmarkkinat sopivat nämä asiat ihan hyvässä työjärjestyksessä.

Mutta kaiken kaikkiaan tämä lakiesitys ja nämä esitykset, mitä nyt tämä hallitus on tekemässä, tuottaa sitä hyvää nimenomaan pieni- ja keskituloisille, jotka pärjäävät tässä yhteiskunnassa paremmin ja käyttävät rahaa sitten kulutukseen, koska kulutus tuottaa niitä työpaikkoja.

16.39 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä on todettu, tämä keskustelu käytiin viime viikolla, yhteensä kai yli 40 puheenvuoroa. Mutta kun tätä nyt uudelleen käydään, niin haluan mainita tässä muutaman faktan. En tosin väitä, että kukaan muukaan täällä olisi sanonut muuta kuin faktoja, mutta kun faktoja on niin kovin paljon — niitä voi yhdistellä kovin monella tavalla.

Otan ensiksi tämän kuntatalouden. On totta, kuten edustaja Satonen totesi, että kuntatalous on suurissa vaikeuksissa. Se johtuu tietenkin siitä, että kuntien menot, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon menot, ovat kasvaneet voimakkaammin kuin kuntien tulot, [Arto Satonen: Kyllä, juuri näin on!] mutta siitä tuskin nyt voidaan syyttää edellistä eli Rinteen hallitusta, saatikka sitten tänään nimettyä Marinin hallitusta. Sen sijaan, kun katsotte täällä tänään asiaa 24, missä käsitellään kuntien peruspalvelujen valtionosuutta, ja sieltä hallintovaliokunnan yksimielistä lausuntoa, jossa erinomaisen hyvin kuvataan siinä alkusivuilla koko tätä peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää, niin itse asiassa valtion budjetti vahvistaa lisää kuntien peruspalvelujen valtionosuutta. Mutta niin kuin totesin, siitä huolimatta kuntataloudessa on ne vaikeudet, jotka täällä on todettu.

No sitten, kun täällä edustaja Marttinen — joka oli hyvin aktiivinen myös viime viikolla tässä keskustelussa, taisi käyttää kuusi puheenvuoroa silloin — sanoo, että kokonaisveroaste nousee: Minulla on tässä, niin kuin aika monella, pöydällä tämä budjettikirja, ja katsookaapa yleisperustelut sivulta Y 16. Siellä vuonna 2017 kokonaisveroaste oli 43,0 pro-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

senttia, seuraavana vuonna 42,3 prosenttia ja ensi vuonna 42,2 prosenttia. Siis kokonaisveoroaste ei nouse budjettikirjan yleisperustelujen mukaan.

Kolmas asia oli se, että kun täällä sanotaan, että tuloverot kiristyvät, niin sehän käsiteltiin jo viime viikolla perusteellisesti, että tuloverotaulukkojen inflaatiotarkistuksen myötä tuloveroasteikko ei kiristy, mutta yhdessä veroluonteisten muiden maksujen kanssa, eli sosiaaliturvamaksujen kanssa, siinä tapahtuu sitä, mitä tässä nyt on paljon keskusteltu: osalla kiristyy, osalla ei.

No, lakoistakin tässä on ehditty jo syyttää nykyistä, taikka edellistä, hallitusta. Se tuskin on niihin syytä. Eivätköhän ne syyt ole siellä kovin matalissa palkankorotuksissa viime vuosilta.

Sitten kun edustaja Satonen totesi, että valtio velkaantuu nyt holtittomasti, niin katsoin, että niiden kahdeksan vuoden aikana, jotka kokoomus oli hallituksessa, joista neljä vuotta oli hallituksessa keskusta ja neljä vuotta oli sosiaalidemokraatit, niiden kahdeksan vuoden aikana valtionvelka kasvoi 80 miljardista 105 miljardiin, niin silloinhan se vasta on holtittomasti kasvanut. [Pia Viitanen: Kokoomuksen velkakello!]

16.42 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Aavistuksen verran kommenttipuheenvuoronomaisesti, kun tässä ei debattia ole sallittu, käytän tämän puheenvuoroni. Edustaja Satosella oli erittäin painava puheenvuoro. Jotensakin siinä paino oli kuitenkin a) Tampereen kunnallispolitiikassa ja Tampereen budjetissa, [Arto Satonen: Sieltä tulee Suomen pääministerikin!] ja b) hän totesi sillä tavalla, että ohimennen täällä puhuttiin pakkolaeista viime vaalikaudella, mutta sitten ammattiyhdistysliikkeet tekivät tämän painavan ehdotuksen tästä kiky-sopimuksesta. Näinkö se meni? Minä en ollut täällä edellisellä kaudella paikalla, mutta kun edustaja Satonen näin vakuuttaa, niin ilmeisesti se oli vain semmoista ohimenevää käytäväkeskustelua, mikä näistä pakkolaeista käytiin, ja sitten tapahtui jotakin muuta.

Edustaja Autto täällä puhui sitä, että ostovoima on se, joka ratkaisee, koska ostovoimalla täytetään jääkaapit ja myöskin bensatankit — niin hän tässä sanoi. Viittaan tässä edustaja Lindénin äsken käyttämään puheenvuoroon, jossa me toteamme ensinnäkin sen, että bruttoveroaste siis laskee tämän budjettiesityksen pohjalta, ja toiseksi, minä tietysti toistan tämän asian, mutta se on ilmeisesti pakko vain toistaa: valtiovarainministeriön arvion mukaan tavallisilta, ahkerilta, työssäkäyviltä ja lapsiaan rakastavilta suomalaisilta 70 prosentilla käytettävissä olevat tulot kasvavat. — He ovat myöskin siis lapsia rakastavia. Halusin täydentää tätä Marttisen listaa, että saadaan näitä kauniita epiteettejä tähän mukaan, jotta tuntuu painavammalta tämä puheenvuoro.

Haluan muistuttaa tässä erityisesti siitä, mikä tässä on nyt ollut esillä: Tämä koskee myöskin eläkkeensaajia. Tämä koskee myöskin eläkkeensaajia. Viimeisen neljännesvuosisadan aikana olemme eläneet tilanteessa, että eläkkeensaajat ovat olleet se tulonsaajaryhmä, jolta on heikennetty etuuksia kaikkein eniten itse asiassa koko Suomen historian aikana. Se on pitkä lista, enkä rupea, arvoisa puhemies, tässä sitä listaa käymään läpi. Nyt meillä on ensimmäisen kerran hallitusohjelma, joka selkeästi, ohjelmallisesti kohentaa ikäihmisten elämäntilannetta Suomessa, mukaan lukien eläketurva. Tämä on nyt syytä tässä rekisteröidä ja huomioida, että tässä on iso asia. Siellä on epäilemättä uudistusvaatimuksia paljonkin. Yksi on muun muassa tämä taitettu indeksi, joka on tietenkin jossain vaiheessa kumottava, koska ei ole järkevää, että on joku tulonsaajaryhmä, jonka elintaso lakisääteisesti laskee, mutta se ei ole, arvoisa puhemies, nyt tämän debatin aihe, mutta haluan koros-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

taa, että eläkkeensaajien tilanne kokonaisuutena kohenee Suomessa vahvasti. Minä toivon, että oppositionkin edustajat kiittävät hallitusta tästä.

16.44 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! En malta olla edustaja Viitaselle vielä kertaamatta sitä, mitä tapahtui teidän ollessanne edellisen kerran hallituksessa 2011—2015. Silloin valtionvelka kasvoi 80 miljardista 100 miljardiin, kuntien velka 10:stä 17 miljardiin. Valtion kassaa te tyhjänsitte noin 8 miljardilla. Myitte valtion omaisuutta yli 3 miljardilla, muun muassa Carunan, ja sähkönostajat tietävät, mitä siitä seurasi. Kunnat olivat ahdingossa. Tuli valtava määrä yt-neuvotteluja ja kuntapakkoliitoksia. Tällaiseen tilanteeseen ajaututtiin teidän hallituskaudellanne, ja mikä pahinta, tuli 100 000 uutta työtöntä. Siinä tilanteessa oltiin keväällä 2015. Silloin oli pakko tehdä suunnanmuutos. [Pia Viitanen: Silloin oli pakko bensaveroa nostaa!] — Silloin oli pakko nostaa vähän bensaveroakin, kun oltiin kriisin partaalla. Nyt ei olisi kyllä, mutta te haluatte harrastaa sellaista ilmastopolitiikkaa, joka rankaisee maaseudun vähävaraista väkeä kaikkein raskaimmin, ja sitä me emme hyväksy, mutta se on seuraavan kohdan asiana.

Arvoisa puhemies! Viime kaudella tuli kuitenkin 140 000 työpaikkaa, ja muistelen, että edesmennyt edustaja Outi Ojala oli sitä mieltä, että työ on parasta sosiaaliturvaa, ja olen samaa mieltä. No, tietysti me jouduimme potkituksi pois hallituksesta, mutta olimme tekemässä näitä päätöksiä, joitten ansiosta tämä 140 000 työpaikkaa tuli suurelta osin. [Pia Viitanen: Leikkaamassa!]

Arvoisa puhemies! Edustaja Lindén luki vähän valikoiden tätä budjettikirjaa. Kun otatte auki sivun Y 16 ja siellä tämän alaosassa olevan taulukon, niin täällä todellakin, jos vertaa vuoden 2018 lukua ”Verot ja sosiaaliturvamaksut” eli veroaste tältä osin, se oli 42,3 vuonna 2018, mutta tänä vuonna 41,9 ja ensi vuonna 42,2, eli tästä vuodesta ensi vuoteen nousee 0,3 prosenttiyksikköä. Tämäkin on fakta, tästä kirjasta löytyvä fakta. [Aki Lindénin välihuuto]

Arvoisa puhemies, vielä kolmas asia: jos meillä olisi tässä pöydässä työllisyystoimenpiteitä konkreettisesti, niin voitaisiin ymmärtää, että te kiristätte tavallisen palkansaajan verotusta niin kuin tuossa lukee, [Kimmo Kiljunen: Se on asiakohta eteenpäin, työllisyystoimi!] mutta kun ensimmäistäkään työllisyystoimenpidettä ei hallitus ole tänne vielä saanut aikaiseksi, tämä edesmennyt hallitus, niin olemme vakavassa tilanteessa siinä mielessä. Edustaja Satosen puheet [Puhemies koputtaa] ovat hyvinkin varteenotettavia, vaikka koomuksen linja muutoin on kyllä aika lailla harhassa.

16.48 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Nyt Kankaanniemelle muistutuksena vielä, mitä tapahtui 2011: Maailma sukelsi todelliseen talouskriisiin ja Suomi... [Perussuomalaisten ryhmästä: Se oli 2008!] — 2008, elettiin silloin sitä aikaa — 2008 jälkeen maailma sukelsi talouskriisiin. 2011, jolloinka sosiaalidemokraatit olivat hallituksessa, tuona aikana kuitenkin eduskunta paransi kansalaisten perusturvaa, työttömyyspäivärahaa, perusturvaa nostettiin yli sadalla eurolla, toimeentulotukea parannettiin, ihmisten eriarvoisuus kapeni vastoin kuin viime kaudella. [Toimi Kankaanniemi: 100 000 ihmistä putosi työttömyyteen!] Me elimme erittäin poikkeuksellista elämää maailmalla, ja tässä Suomi oli myös mukana.

Arvoisa puhemies! Pyysin puheenvuoron, kun kuuntelin edustaja Satosen ja Auton puheenvuoroja. On selvää, että tänä päivänäkin me kaikki kannamme suurta huolta siitä, mitä työmarkkinoilla tapahtuu ja mitä työllisyyskehityksessä tapahtuu. Tämä ei ole vain halli-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

tuksen asia, tämä on meidän kaikkien asia. Mutta aikaisemmasta viisastuneena täytyy todeta, että ainakaan minä en halua sotkeutua työmarkkinaneuvotteluihin ohjaamaan, kuinka työmarkkinoiden tulisi tehdä, kuten edustaja Satonen tässä äsken omassa puheenvuorossaan totesi.

Kokoomus syyttää nykyistä hallitusta monista erilaisista toimista, muun muassa julkisen talouden ja kuntatalouden tilasta ja verotuksesta. Viime kaudella, tänä vuonna kokoomuksen valtionvarainministerikaudella kuntatalous meni vaikeampaan tilanteeseen kuin 20 vuoteen, [Toimi Kankaanniemi: Tarttis tehdä jotain!] ja sitä aikaa me elämme nyt tällä hetkellä. Nyt voimassa oleva hallitus parantaa kuntataloutta ja nostaa sen takaisin positiiviseen elämänvaiheeseen tai tilanteeseen.

Toinen asia: Viime kaudella verotusta kevennettiin suurituloisilta. Nyt tällä kaudella hallitus haluaa parantaa nimenomaan pieni- ja keskituloisten ihmisten ansioita pienentämällä verorasitusta heiltä. Se verorasitus, joka nyt tällä hetkellä heitä rasittaa, ovat viime kaudella tehdyt sosiaaliturvamaksut, jotka vaikuttavat vielä tälläkin hetkellä. Ja siitä te syytätte meitä, vaikka olette sen itse tehneet. Jollakin tavalla tuntuu hyvin ristiriitaiselta tämä keskustelu sen takia, että tässä menevät sekaisin viime kaudella tehdyt päätökset ja viime vuonna tehdyt päätökset, jotka ovat voimassa tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] ja jotka te nyt sitten kohdistatte sosiaalidemokraateille ja tälle hallitukselle ja syytätte heitä niistä.

16.51 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Tämä tänään nimitetty hallitus ja edellinen Rinteen hallitus ja siinä olevat puolueet ovat puhuneet kyllä lämpimästi vanhusten asioista, mutta eivät kuitenkaan ole valmiita tekemään riittäviä toimenpiteitä heidän eteensä — jos he olisivat, he olisivat kiinnostuneita myöskin eläkeläisten verotuksen korjaamisesta. Nimittäin nythän on niin, että välillä 1 300—3 400 euroa kuukaudessa ansaitseva eläkeläinen maksaa enemmän veroa kuin vastaavalla tulolla oleva palkansaaja. [Pia Viitasen välihuuto] Erotus on suurimmillaan siinä noin 2 000 euron kuukausitulon kohdalla. Tämän korjaaminen maksaisi minimissään 250 miljoonaa euroa, jos se tehtäisiin, mutta teillä ei ole ilmeisesti mielenkiintoa korjata eläkeläisten verotusta. [Johannes Koskinen: Kokoomus oli 12 vuotta hallituksessa!]

Toinen asia, mihin, arvoisa puhemies, haluaisin tuoda vielä yhden asian esille, on tuo edustaja Semin nostama kotitalousvähennys. Nythän on niin, että meillä oli kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa Sitran malli, joka tarkoittaisi sitä, että yli 75-vuotias voisi ostaa palveluja itselleen 1 200 eurolla vuodessa ja saisi siihen tukea sekä verohuojennuksen että ihan rahan muodossa. Se samalla toisi niitä tarvittavia työpaikkoja tähän maahan. Mutta näyttää siltä, että hallitus ei ole kiinnostunut myöskään siitä, millä tavalla eläkeläinen tai seniori voisi parantaa omaa hyvinvointiaan ostamalla niitä palveluja.

16.53 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Tässä salissa näkyy kertaus olevan opintojen äiti viikosta toiseen. Täällä on aika monta puheenvuoroa käytetty kuntataloudesta ja työmarkkinatilanteesta. Kuntatalouden osalta on kumminkin totuus, että edellinen hallitus, porvarihallitus, jähdytti indeksit ja se tarkoitti noin 600 miljoonan euron aukkoa kuntatalouteen. Sitä nyt paikataan kunnissa, ja sen heijastus on myös suoraan kuntayhtymiin. Tämä hallitus vahvistaa kuntataloutta 1,1 miljardia kokonaisuutena ja palauttaa ne leikatut lomarahat, minkä täällä on moni edustaja todennut. Totuus on se, että pieni- ja keskituloisten ostovoima kasvaa noin 30—80 euroa kuussa, ja se on hieno asia.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Työmarkkinatilanteesta jos puhun, niin ymmärrän täysin, miksi ollaan tällä hetkellä tässä tilanteessa. Koko 2010-luvun reaali-palkat eivät ole nousseet yhtään, nolla prosenttia, ja samaan aikaan on vahvistettu yritysten puolella: Kiky-työtuntien pidennys 3,1 miljardia, yhteisöveroleikkuri 7,7 miljardia, Kela-maksun poisto 7 miljardia, kiky-sova-maksun alennus 4 miljardia. Kaiken kaikkiaan yritysten kilpailukykyä on parannettu 21,7 miljardia, ja se ei ole näkynyt yhtään työntekijän kukkarossa. Ei tarvitse ihmetellä, miksi tällaisessa työmarkkinatilanteessa tällä hetkellä ollaan. Jossain vaiheessa osinkojen sijaan pitää sieltä myös työntekijöillekin saada palkkaratkaisu aikaan, ja nyt sen aika on joka tapauksessa.

16.54 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Täällä tuli jo useassa puheenvuorossa ihan hyviä näkemyksiä näistä kuntatalouteen liittyvistä asioista ja toimista, viime hallituksen toimet verrattuna tämän hallituksen toimiin. Kun täällä erityisesti edustaja Satonen hyvin innokkaasti kuvasi Tampereen tilannetta, niin todettakoon nyt ensinnäkin, että Tampereen ratkaisut syntyivät budjettisovussa yhdessä kokoomuksen kanssa, mikä sinänsä ihan oikein ja hyvä onkin, että haetaan harmoniaa, mutta mitä esimerkiksi talousarviovaltuuston käsittelyssä oli, niin pormestari siellä kyllä kertoi, että ensimmäistä kertaa nyt moneen vuoteen Tampereen valtionosuudet kasvavat ensi vuonna. Eli tämä hallitus on nimenomaan kääntänyt tämän suunnan kuntiin nähden, ja toivomme, että tätä myöten suunta voi liikkua parempaan.

Eli tässä, puhemies, oikeastaan ehkä kiteytyykin se, kuten monessa puheenvuorossa tässä edellä, että kysymys on viime kädessä myös arvovalinnoista, jotka tehdään hieman eri pohjalta. Tämä hallitus haluaa turvata palveluja, parantaa palveluja, satsata enemmän koulutukseen, pienituloisen ihmisen asemaan, ja sitten kokoomus esimerkiksi omassa vaihtoehdossaan laskisi vielä paljon enemmän hyväosaisten veroja, ja tässä nyt sitten muitakin veronalennuksia väläytellään keskustelun myötä ja samaan aikaan kannetaan huolta siitä, että julkinen talous on todella hankalassa tilanteessa. Tämän huolen me kaikki toki myönämme, että julkisessa taloudessa on isot haasteet. Sen puolesta teemme työtä, että työpaikkoja tulevaisuudessa syntyisi. Siitäkin keskustelimme viime viikolla, että kyllähän jo nyt niitä työllisyystoimia on kosolti ollut. Muun muassa kuntakokeilut, jotka edellinen hallitus lakkautti, ollaan palauttamassa ja palkkatukea ollaan kohentamassa. Viitataanpa nyt tämänkin istunnon esityslistaan: muutamana askeleena päässä on eräs työllisyystoimi eli veromuutos, jolla yrityksille annetaan tuplapoistoja määräajaksi. Eli kyllähän nämäkin tähtäävät työllisyyden parantamiseen, ja siksi ehkä on hieman, sanotaanko, harhaanjohtavaa antaa se kuva, että yhtään työllisyystoimea ei olisi tullut, kun päinvastoin niitä on nyt jo tullut kosolti.

16.57 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Minusta Rinteen hallitus linjasi varsin tyydyttävällä tavalla ansiotuloverotuksesta, ja tätä linjaahan nyt tänään nimitetty Marinin hallitus jatkaa, eli ansiotulon veroperusteisiin tehdään vuosittain indeksitarkistus. Näin verotus ei pääse kiristymään, otetaan huomioon inflaatio ja ansiotason nousu. Tämä Rinteen hallitus jopa nosti solidaarisuusveron alkamisrajaa, mitä viime kaudella viimeisessä vaiheessa ei lainkaan tehty, kun Orpo oli valtiovarainministerinä. Nyt hallitus sitten operoi. Tähän ei olla sitouduttu sillä tavalla kiveenhakatusti. Me nyt otamme hallituksessa pieni- ja keskituloiset huomioon tässä sillä tavalla, että kun nyt liikennepolttoaineiden valmisteverot nousevat, niin se erityisesti kompensoidaan 200 miljoonalla eurolla vuositasolla pieni-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

ja keskituloisille. Tässä hallitusohjelmassa ei ole muutenkaan suljettu pois sitä mahdollisuutta. Ei sinänsä liikuta näissä ajatuksissa, mutta periaatteessa ollaan sitouduttu siihen, että ansiotulon verotus ei ainakaan kiristy. Nyt ei katsota olevan ansiotulon veronkevennysten aika juuri tällä hetkellä. Aikaisemmat hallitukset vastaavat tietysti omista toimitaan, ja niissä kokoomus ja perussuomalaisetkin taisivat olla mukana.

16.59 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Edustaja Kauma nosti esille kokoomuksen ajatuksen siitä, että suunnattaisiin kotitalousvähennystä tiettyyn ikäluokkaan. Sehän on mielenkiintoinen ajatus, niin kuin kauniskin ajatus, ja olisi varmaan hyvä, jos se olisi toteutettavissa. Sitähän kokeiltiin tai ilmeisesti tutkittiin viime kauden aikana ja todettiin äärimmäisen vaikeaksi, ellei mahdottomaksi, toteuttaa, ja tämänhän toki esittäjät myöskin tietävät. Mutta se on mielenkiintoinen ajatus toki. Mielenkiintoisemmanhan siitä tekee sitten vielä se, jos oikeasti ajattelee, että sillä saa sen viisikymmentäkertaisen tuoton, niin kuin kokoomuksen varjobudjetissa 77 miljoonan satsauksella 335 miljoonaa — kukapa nyt ei sitä jättäisi mainitsematta ainakaan. Samalla tavalla tietenkin, jos laittaisi siihen nyt sitten reilusti 200 miljoonaa, sillä yli 75-vuotiaiden kotitalousvähennyksellä saisimme maksettua meidän hävittäjämme. Sehän vasta hienoa olisikin. Mutta käytännössä kuitenkin tämä on ilmeisesti aika vaikea toteuttaa. Ei voi näitä kohdistaa näin ikäryhmien mukaan, vaikka se hyvältä ajatukselta tuntuukin.

No, muutenhan tässä nyt madalletaan ansiotuloverotusta tietyissä kategorioissa. Toki se, kun työntantajamaksuja siirtyy yrittäjältä pois eli kun kevennetään yrittäjän taakkaa ja siirretään ne palkansaajille, tarkoittaa kyllä, että joillekin jää vähemmän rahaa käteen, ja se ei tietenkään ikinä ole hyvä asia.

Hyvä nyt tässä esityksessä on toki se, että tehdään Suomesta vähän houkuttelevampii maa investoida, vähän houkuttelevampi maa ulkomaalaisille yrityksille etabloida toimintaansa täällä tällä lähdeveromuutoksella. Se on asia, joka on kyllä kaikkien intressissä. Kun tähän vielä lisää sen kohta käsiteltävänä olevan asian, että yritysten investointeihin kannustetaan kaksinkertaisilla poistoilla, niin hyvällä syyllä voi sanoa, että se Suomi, jossa tämä hallitusohjelma on tällaisena toteutettu, on vuonna 23 kyllä huomattavasti yrittäjäystävällisempi kuin mitä se on tänään, ja siitä meidän kaikkien tulee olla iloisia.

17.01 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Kun täällä tuli kuntatalous esille, niin en voi olla kertomatta, että edustaja Viitasen tältä osin antamat tiedot eivät aivan tarkkaan pidä paikkaansa. Nimittäin kun avataan tämä 1,1 miljardin summa, joka tässä budjettikirjassa on kunnille lisäyksenä suhteessa tähän vuoteen, niin siitä on 329 miljoonaa [Pia Viitasen välihuuto] eli neljäsosa veromenetysten kompensatiota kunnille. Eli täällä on päätetty verolaeissa sellaisia verolakimuutoksia, jotka vievät kunnilta verotuloja, ja se kompensoidaan. Ja 329 miljoonaa tarvitaan siihen. Ei se ole mitään uutta tuloa kunnille vaan menetysten korvaus.

Toinen kohta tässä on kiky-leikkauksen pienentyminen lomarahaleikkauksien päättymisen takia, 285 miljoonaa. Ensi kesänä kunnat maksavat lomakorvaukset täytenä, viime kesänä eivät maksaneet. Nyt maksavat täytenä, ja siihen tulee valtionosuus. Ei se ole uutta rahaa jaettavaksi vanhustenhoitoon tai muuhun vaan menee työntekijöiden ja viranhaltijoiden lomarahoihin.

Sitten on tämä kikystä johtuva kertaluonteinen kompensatio, 237 miljoonaa, jonka jo päätimme maksaa tänä vuonna. Sekään ei ole uutta siinä mielessä, että jos tätä ei tehtäisi,

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

kunnilta leikattaisiin kikyn takia kahteen kertaan 237 miljoonaa euroa. Eli sekään ei ole puhtaasti mitään uutta valtionosuutta.

Sitten on 166 miljoonaa peruspalvelujen kustannustason nousuun eli indeksikorotus 2,4 prosenttia. [Aki Lindén: Juuri näin!] Se ei ole mitään uutta rahaa, koska kustannukset nousevat, niihin tulee valtionosuus. Eli kunnat maksavat sataprosenttisesti ja saavat sitten siihen valtionosuuden sen prosentin mukaan, mitä kunta valtionosuuksia saa. Ei se ole mitään uutta rahaa, jolla palkattaisiin väkeä vanhustenhoitoon, missä tarve on polttava.

Sitten on vielä tämä lakisäätäinen kustannustenjaon tarkistus kuntien ja valtion välillä, joka tehdään aina, kun todelliset luvut on saatu selville. Kunnat ovat siis saamassa tätä kautta sen 102 miljoonaa, minkä ne ovat jo maksaneet menneenä vuonna. Tässä vain maksetaan ikään kuin jälkikäteen korvauksia kunnille lainsäädännön perusteella. Sekään ei ole uutta rahaa siinä mielessä, että se on jo käytetty.

Sitten asukasluvun ja muiden laskentatekijöiden muutokset, [Puhemies koputtaa] tuo 18 miljoonaa. No, se siirtyy kunnilta toisille.

17.04 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta tästä kotitalousvähennysmallista, joka kokoomuksella oli vaihtoehtobudjetissa, sen, että nythän me kaikki tiedämme, että vanhusväestö kasvaa koko ajan, ja kun aika moni meidän ikäihmisistämme haluaa asua kotona mahdollisimman pitkään, niin on totta kai tarpeen, että me kehitämme erilaisia malleja, joilla ikäihmiset pystyvät ostamaan palveluja kotiinsa. Nythän se epäkohta tässä nykyisessä kotitalousvähennyksessä on ollut se, että jos tulot ovat kovin pienet, niin sitä vähennystä ei pysty hyödyntämään. Olenkin hyvin harmissani siitä, että edustaja Adlercreutz hallituspuolueen edustajana oli tuossa hyvin skeptinen ja suhtautui aika ikävästi tällaisiin uudistuksiin. Me kokoomuksessa haluamme koko ajan miettiä uudenlaisia malleja, joita voidaan kokeilla. Yritysten ja erehdysten kautta sitten varmasti löydetään sellaisia palvelumalleja ja verovähennyksen muotoja ja auttamisen muotoja, että vanhukset voivat turvallisesti asua kotonaan niin kauan kuin he itse haluavat.

17.05 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Sääli, että edustaja Viitanen kerkesi lähteä pois salista. Hän puhui täällä paljon verotuksesta ja siitä, että kokoomus olisi laske-massa veroja kaikissa tuloluokissa. Se on totta, mutta olihan täällä kuitenkin mahdollisuus muun muassa sosiaalidemokraateilla puuttua tähän apteekkarivähennykseen, jota he kritisoivat viime kaudella vahvasti. Sille ei tehty mitään, joten apteekkarit jatkossakin saavat sitten enemmän käteen tuloistaan demareista huolimatta.

Mutta faktat ovat ne, että kokonaisveroaste tulee nousemaan ensi vuonna. Täällä on pidetty hyviä puheenvuoroja siitä. Palkansaajien verotus — jos sinulla on yli 2 300 euroa kuukaudessa palkka — tulee nousemaan. Ja samaan aikaan kuitenkin polttoaineverotusta nostetaan ja kotitalousvähennystä leikataan, joten kyllä nämä kaikki valitettavasti osuvat todella kovaa ahkeraan keskiluokkaan.

17.06 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi: 1,1 miljardia hallituksen toimenpiteillä kumminkin kuntatalouteen laitetaan lisää rahaa. Ne ovat näitä kompensatioita, lomarahojen maksamista ja indeksijäädytyksen poistoja. Tietysti ei mitä kuntatalous olisi tarvinnut, olisi tarvinnut huomattavasti enemmän, mutta minusta oikea suunta on.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Toinen asia: Aina ei olla täysimääräisesti kompensoitu niitä lisätehtäviä, mitä sitten kunnille on tullut. Ja tämän hallituksen hallitusohjelmassa se on kirjattu täysin, jotta kaikki lisätehtävät, mitä hyviä asioita nyt siellä opetus- ja kulttuuritoimenkin osalta, varhaiskasvatuksen osalta on tulossa, sitten kompensoidaan täysimääräisesti. Hallitusohjelman kirjaus, ja näin ei ole ollut edellisillä hallituksilla. Kunnille on tullut lisää velvoitteita ja rasitteita, joita ei ole täysimääräisesti kompensoitu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja Kiljunen Kimmo.

17.07 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä todella ihailen tuota kokoomusedustajien voimakasta ja tarmokasta esiintymistä tavallisten ahkerien ja työssäkäyvien suomalaisten puolesta. Viimeksi edustaja Wallinheimo tästä puhui. Hän viittasi kokonaisveroasteeseen, ja minä viittaan uudestaan edustaja Lindénin puheenvuoroon. Täällä aikaisemmin hän luki budjettikirjaa ja me näimme, miten kokonaisveroasteelle käy. Ja me myöskin näimme, miten valtaenemmistölle suomalaisista, ahkerista suomalaisista, kotitalouksille käy Suomessa. Heidän käteenjäävät tulonsa lisääntyvät tämän budjettiesityksen ansiosta.

17.08 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Vielä edustaja Eskeliselä: Todellakin hallitusohjelmassa on sellaisia uusia tehtäviä, jotka lankeavat kunnille, muun muassa varhaiskasvatus kaikille, ryhmäkokojen pienentäminen, hoitotakuu, hoitajamitoitus, oppivelvollisuuden laajentaminen. Sitten muita toimenpiteitä kunnissa on edessä, esimerkiksi korjausvelka on varsin suuri monella kunnalla. Ja sitten sairaanhoidon menojen kasvu on varsin suurta. Nimenomaan nämä kolme ensin mainittua, tai oikeastaan neljä, ovat hallituksen uudistuksia, joiden kustannukset se on luvannut korvata sataprosenttisesti kunnille. Mutta, kun käsitelimme kuukausi sitten julkisen talouden suunnitelmaa neljäksi vuodeksi eteenpäin, siellä ei ollut rahoitusta näihin tarpeisiin, ei lähimainkaan sitä, mitä ne tulevat maksamaan. Teillä on kova työ pitää tuo lupaus, että te maksatte sataprosenttisesti kunnille ne velvoitteiden kasvut ja uudet tehtävät, jotka te aiotte niille säätää.

17.09 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tykkään, jos näin voi sanoa, keskustella edustaja Kankaanniemen kanssa, koska hänellä on luvut hallussaan. Olisin vielä täydentänyt niiltä osin, että unohditte kuitenkin mainita sen, että 0,09 prosenttia, mikä on 25 miljoonaa, tulee ihan kokonaan uutta, mikä kompensoi sataprosenttisesti niitä kokonaan uusia tehtäviä. Viittaan edelleen tähän asiakokhtaan 24 ja siellä olevaan hallintovaliokunnan lausuntoon, jossa pyynnöstäni valiokuntaneuvos kokosi erittäin hyvin sinänsä monimutkaisten peruspalvelujen valtionosuuksien eri suuntiin kulkevat tulovirrat.

Eli aivan niin kuin edustaja Eskelinen täällä totesi, rahaa tulee merkittävästi lisää. Ja sitten edustaja Kankaanniemi kertoi, mistä eri lähteistä ne tulevat. Sitten oli vielä tämä pieni lisäosuu, jota Kankaanniemi ei tässä maininnut, jonka itse tässä mainitsin.

Edustaja Wallinheimolle sanoisin, että kun tässä olin Apteekkariliiton juhlaillallisilla [Puhemies koputtaa] juhlapuhujana, istuin tuntemanne apteekkarin, hyvän ystävänne vieressä, ja hän varmaan ilahtuu tuosta teidän puheestanne.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja Wallinheimo.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

17.10 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa puhemies! Kysymys ei ollut siitä, mitä minä olen siitä mieltä. Kysymys oli siitä, mitä sosiaalidemokraatit olivat viime kaudella mieltä ja mitä ovat nyt mieltä. Aivan täysin päinvastaista mieltä. [Aki Lindén: Mekin kehitymme!]

Mutta pitää edustaja Kiljuselle vielä sanoa tästä, että täällä lukee: julkisyhteisöjen saamat verotulot sektoreittain ja verolajeittain bruttokansantuotteesta vuonna 2019 ovat 41,9 ja ensi vuonna 42,2. En minä ymmärrä, miten te voitte nämä luvut kääntää toisinpäin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja keskustelu — jahas, edustaja Kiljunen Kimmo.

17.11 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä nyt menee jankutukseksi, mutta kai ne kädessä olevat tulot ovat kuitenkin se ratkaisevin asia, ja 70 prosentilla suomalaisista kohenee tilanne. Tässä on tehty valinta. Ne ovat pienituloisia, keskituloisia ihmisiä, joilla tilanne kohenee, suurituloisilla hieman laskee.

17.11 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Tämä nyt menee tietysti desimaalipeliksi, mutta todetaan nyt se koko lukusarja sieltä sivulta Y 16. Se oli siis 43,0 prosenttia tämä kokonaisveroaste, joka lasketaan bruttokansantuotteesta. Sitten vuonna 2018 se oli 42,3. Ennuste nyt meneillään olevalle vuodelle — siis kahdella tähdellä merkittynä, koska meillä ei vielä ole sitä tiedossa — oli 41,9, ja ensi vuodelle on ennustettu 42,2.

Eli aivan kuten edustaja Kankaanniemi sanoi, ensi vuodelle arvio on 0,3 prosenttiyksikköä korkeampi, mutta kun tarkastelee koko edellisen hallituksen kautta, niin olemme alemmalla tasolla kuin vuonna 2018, jolta meillä on faktatulos olemassa. [Toimi Kankaanniemen välihuuto]

17.12 **Lulu Ranne ps:** Arvon puhemies! En malta olla kommentoimatta tätä kuntataloutta, joka on noussut tässä monessa kohtaa esiin.

Julkisen talouden tasapainon saavuttaminen vuoteen 23 mennessä vaikuttaa hyvin kaukaiselta tavoitteelta. Vaikka täällä puhutaan koko ajan niistä valtionosuuksien lisäämisistä ja muista, niin kaikki hyvin tiedämme sen, että kuntien itsemääräämisoikeus mahdollistaa sen, että kunnat käyttävät näitä rahoja paikkaamaan esimerkiksi kehoja päätöksiä, jotka ovat synnyttäneet turhia lisäkustannuksia kunnille.

Eli päätös päätökseltä kunnat myös voivat lisätä itse ongelmiansa. Kannattaisi ehkä harkita, nyt uudenkin hallituksen, ottaa niin kuin ajatuksiin se, että olisiko mahdollista tarkastella näitä kriisikuntakriteereitä hieman uusin silmin. Meillä on erittäin, erittäin tiukka tilanne tuolla kunnissa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen ja valmisteverotuslain 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 66/2019 vp

Toimenpidealoite TPA 34/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2019 vp

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta.

Keskustelu

17.13 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Itse asiassa haluaisin palata tähän äskeiseen keskusteluun niiltä osin kuin tässä esitettiin tällaista uutta kotitalousvähennysmalia, joka olisi siis yli 75-vuotiaille. Siihen satsattaisiin 7 miljoonaa, ja hyötyä yhteiskunta saisi 330 miljoonaa. Toki tämä hyöty tulisi sitten pitkällä aikavälillä, kun ihmiset vanhenevat. Ajatelma tässä on kai se, että ihmiset voisivat olla sen puoli vuotta pidempään kotona. No, nyt sitten näkisin kuitenkin näin, että oikea ja laillinen tie olisi tukea omaishoitajia, heidän jaksamistaan ja sitä tulonmuodostusta ja jonkuntyyppinen oma omaishoitovähennys tai vastaava voisi olla hyvä.

Mutta nyt sitten palataan tähän käsiteltävänä olevaan asiaan. Tällä hallituksen esityksellä nostetaan dieselin ja bensiinin hintaa noin 6–7 senttiä alvi huomioiden. Mehän tiedämme, että kaikki tuotteet on meille jotenkin kuljetettu, eli tämä joka tapauksessa tulee nostamaan tuotteitten hintaa tai vaikuttaa jollain lailla. Tämä 250 miljoonaa kuulostaa toisaalta aika vähältä, mutta sitten kuitenkin se vähentää noin 250 miljoonaa ihmisten todellista ostovoimaa.

Nyt sitten ammattiliikenteen puolelta on ehdotettu, että otettaisiin käyttöön tämmöinen ammattidiesel, ja esitetään, että se selvitys käynnistetään välittömästi. Jotenkin täytyisi pystyä kompensoimaan ammattiliikenteelle syntyvät kustannukset, ja yksi vaihtoehto meidän mielestämme voisi olla tällainen hyvä, vähäpäästöinen ammattibiodiesel, uuden mallin luominen. Samalla pystyttäisiin vähentämään ammattiliikenteestä tulevia ilmastopäästöjä. Samalla tulisi selvittää myöskin, voitaisiinko tämä vinjettimalli ottaa käyttöön.

Tässä hallituksen esityksessä on siis kaksi lakiehdotusta, ja esitämme, että toinen lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena — se on lähinnä tekninen — mutta esitämme myöskin, että tämä ensimmäinen lakiehdotus hylätään ja hyväksytään tähän vastalauseeseen 1 liittyvä lausumaehdotus, jossa esitetään tätä ammattidieselselvitystä ja esitetään myös, että samalla selvitetään vähäpäästöisen ammattibiodieselin laajaa käyttöönottoa.

17.16 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Edellinen, Rinteen hallitus on suunnitellut tosiaan korottavansa suomalaisten veroja kovalla kädellä, ja aivan kuten edustaja Lindén, jonka olemme havainneet taitavaksi, sisälukutaitoiseksi henkilöksi, on tuolta talousarviokirjasta luenut, niin tosiaan kokonaisveroaste kiristyy 41,9:stä 42,2:een. Nämä polttoaineitten verotuksen kiristykset 250 miljoonalla eurolla, joita tosiaan pääministeri Rinteen hallitus esitti ja mitä ilmeisimmin nyt sitten tämä Rinteen hallituksen työtä jatka-va, keskustan tukema Marinin punavihreä hallitus sitten myös edelleen ajaa, kiristävät tietysti suomalaisten verotusta osaltaan. Elokuussa 2020 voimaan astuva korotus tiukentaisi verotusta jo ensi vuonna viiden kuukauden ajalta yhteensä 83 miljoonan euron verran.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Mainitut korotukset vaikuttaisivat erittäin vahingollisesti yritysten toimintaan ja kotitalouksien ostovoimaan.

Arvoisa puhemies! Polttoaineverotuksen painopistettä siirrettiin hiilidioksidiveroon kahdeksan vuotta sitten. Käytännössä tämä tarkoittaa, että mitä päästöttömämpää polttoainetta käytetään, sitä vähemmän sitä verotetaan. No, hallitus puolestaan myöntää nyt sitten tämän verotuksen kiristysten fiskaalisen tavoitteen omassa esityksessään. Siinä todetaan, että jos veronkorotus painotettaisiin hiilidioksidiveroon, biopolttoaineiden jakeluvaihteen kiristyminen 2020-luvulla laskisi veronkorotuksen pitkän aikavälin vaikutusta polttoaineverotuottoihin. Myös ympäristöministeri on todennut, että korotukset eivät vaikuta merkittävästi tieliikennesektorin päästökehitykseen. Tämän lisäksi hallituksen vuodelle 2021 suunnittelema parafiinisen dieselin veronkorotus kiristää entisestään uusiutuvan dieselin verotusta. Toisin sanoen hallitus peruuttaa myös ilmastotoimien osalta, kuten valitettavasti niin monen muunkin politiikkalohkon kanssa on käymässä.

Arvoisa puhemies! Jos hallitus olisi tosissaan ilmastotoimien kanssa, pyrkisi se ohjaamaan kuluttajia kohti vähäpäästöisempiä vaihtoehtoja. Päästöjen vähentämiseksi tarvitaan oikeasti vaikuttavia toimia, joita hallituksen linjauksissa ei ole havaittavissa. Liikenteen ratkaisut eivät saa kohtuuttomasti vaikeuttaa ihmisten liikkumista pitkien etäisyyksien maassa.

Arvoisa puhemies! Suomen autokanta on saatava uusiutumaan nopeammin. Uudet autot ovat ilmastoystävällisempiä ja erityisesti turvallisempia. Nykyinen korkea autovero kannustaa hankkimaan vanhempia, käytettyjä tuontiautoja. Arvonlisävero maksetaan silloin ulkomaille, mikä aiheuttaa Suomen valtiolle veromenetyksiä. Kokoomus on esittänyt, että autoveroa laskettaisiin ensi vuoden alusta sadalla miljoonalla eurolla. Tämä tarkoittaisi noin 900 euron keskiverron muutosta, joka laskisi auton hintaa tuollaisen vajaa kolme prosenttia. Autokannan uusiutuminen vauhdittuisi reilusti, sillä autojen kysyntä kasvaisi vuodessa arviolta 5 000 ajoneuvoilla. Syntyvä vaje katettaisiin tässä kokoomuksen esityksessä nostamalla vastaavasti ajoneuvoveroa keskimääräisesti 2,5 eurolla kuukaudessa painottaen korotusta korkeapäästöisempiin autoihin. Korotus on selvästi pienempi kuin esimerkiksi polttoaineen verotuksen johdosta ihmisille tuleva lasku, kun hallitus tosiaan nyt elokuusta näitä pumppuhintoja noin 7 sentillä litralta nostaa.

Arvoisa puhemies! Myös nopeat ja sujuvat junayhteydet parantaisivat koko Suomen kilpailukykyä tehostaen tavaroiden ja ihmisten kestävästä liikkumisesta. Hallituksen tulisi valtion omaisuuden myynnin ja rahojen hajauttamisen sijaan siirtää valtion osakeomistuksia ratayhteyksien hankeyhtiöiden riittävään pääomittamiseen. Se mahdollistaisi hankkeiden nopean käynnistyksen ja joustavan suunnittelun.

Kokoomuksen mukaan polttoaineveron korotukset on peruttava. Hallituksen olisi myös syytä valmistella sellaisia esityksiä, jotka oikeasti vähentäisivät päästöjä, ja senpä vuoksi, arvoisa puhemies, edellä kerrotun ja pohditun perusteella ehdotan, että ensimmäinen lakiehdotus hylätään. — Arvoisa puhemies, onko se nyt sitten kannatus tähän Vähämäkeen, kun hän ehti jo käyttää sinänsä mainion puheenvuoron myös tästä samasta aiheesta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Niin, hyvin samansisältöinen. Hylkäysehdotuksen osalta kyllä varmaan näin on.

17.22 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kuten tulkitsin edustaja Auton tuossa edellä tekävän, myös minä kannatan edustaja Vähämäen tekemää, ensimmäistä lakiehdotusta kos-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

kevaa hylkäysehdotusta sekä lisäksi kannatan edustaja Vähämäen tekemää lausumaehdotusta.

Arvoisa puhemies! Kuten täällä viime viikolla ensimmäisessä käsittelyssä jo totesimme, tämä polttoaineverotuksen peräti 250 miljoonan euron korotus vaikeuttaisi erittäin tuntuvasti sekä tavallisen suomalaisen autoilijan työssäkäyntiä ja muuta asiointia että kuljetusyritysten toiminta- ja kilpailuedellytyksiä. Polttoaineverojen nopea nousu vähentäisi kotimaista kysyntää ja nostaisi myös vientiteollisuutemme kustannusrakennetta merkittävästi. Työllisyysvaikutukset olisivatkin ikävällä tavalla negatiiviset.

Me perussuomalaiset haluamme paitsi saada työllisyyden nousuun myös pitää koko maan asuttuna ja elinkelpoisena. Pidämmekin kestävämmänä tätä hallituksen valitsemaa verolinjaa, joka iskee tämän esityksen osalta erityisen kovaa harvaan asutuilla seuduilla asuviin ihmisiin, varsinkin niillä alueilla, joilla julkinen liikenne toimii joko kehnosti tai sitä ei ole ollenkaan. Luonnollisesti veronkorotukset iskevät myös kaupunkimaisilla alueilla asuviin auton käyttäjiin. Kokonaisuus huomioiden hallituksen esitys onkin varsin lyhytnäköinen eikä sitä tule hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Vähämäki tässä edellä jo totesikin, perussuomalaiset katsovat, että hallituksen tulee tehdä ammattidieselselvitys ja ryhtyä toimeen tienkäyttömaksujen säättämiseksi ulkomaiselle raskaalle liikenteelle.

17.24 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Pääministeri Rinteen hallitus on esittänyt 250 miljoonan euron liikennepolttoaineiden veronkorotuksia kohdistuen korotukset polttoaineen energiasisältöveroon ja hiilidioksidiveroon. Elokuussa 2020 voimaan astuva korotus tiukentaisi verotusta ensi vuonna 5 kuukauden ajalla jo 83 miljoonaa euroa.

Mainitut korotukset vaikuttaisivat erittäin vahingollisesti sekä kotitalouksiin että yritysten toimintaan. Erityisesti olen huolissani lapsiperheistä, joiden tilannetta se hankaloittaa. Lapsiperheköyhyys on kuitenkin asia, josta täälläkin salissa on paljon keskusteltu, ja tässä me tulemme kohdistamaan lisää verorasitusta erityisesti perheisiin. Ja tiedetään, että työn ja esimerkiksi päiväkotiin viemisen yhdistäminen, arjen yhdistäminen, on erittäin haasteellista pelkästään joukkoliikenteen avulla, ja se on erittäin harmillista. Kokoomuksen mukaan polttoaineveron korotukset on peruttava ja hallituksen olisi myös syytä valmistella uusia esityksiä, jotka vähentäisivät aidosti tieliikenteen päästöjä.

Kannatan sekä edustaja Vähämäen että Auton hylkäysesityksiä.

17.26 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä valtiovarainvaliokunnan mietintö, joka on käsittelyn pohjana, on hyvin mielenkiintoinen tekstinsä osalta. Tämä on tehty edustaja Pia Viitanen johdolla verojaostossa, joten tämä on asiantuntevissa käsissä — ja onhan siellä ollut edustaja Vähämäkikin, joka on tunnetusti veroasioiden erityisexperti.

Täällä todetaan sivulla 4: ”Liikennepolttoaineiden nimellisiä valmisteverotasoja on korotettu vuoden 2011 energiaverouudistuksen jälkeen vuosina 2012, 2014, 2015 ja 2017.” Tämä kertoo siitä, että kun sosiaalidemokraatit olivat hallituksessa, vasemmistoliitto myös, kaudella 2011—15, niin silloin korotettiin vuosina 2012 ja 2014 polttoaineveroa ja sitten myös 2015, jolloin perussuomalaiset olivat mukana päätöksenteossa ja olimme äänestämässä puolesta. Edustaja Viitanen hyvin mielellään unohtaa sen, että hänen ministerikaudellaan nuo kaksi korotusta tehtiin ja sitten meidän aikanamme tehtiin yksi ja sen jäl-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

keen sitten 2017 toinen. Eli kyllä tässä nyt taakka kasvaa vähän enemmän sosiaalidemokraattien suuntaan kuin perussuomalaisten — tulkoon todetuksi.

Tämän esityksen osalta täällä todetaan, että ”esitys turvaa polttoaineveron ympäristöohjauksen tason”. Eli tämän takana on hallituksen yli-intoinen ilmastopolitiikka, suorastaan -vouhotus, joka on päällä tällä hetkellä edelleen ja pahenee vain. Seuraavassa kappaleessa täällä todetaan: ”Hallitus valmistelee ohjelmansa mukaisesti kestävästä verotuksen tiekartan, jonka ensimmäinen vaihe valmistuu vuoden 2020 kehysriiheen mennessä. Tiekartan tulee palvella hallituksen ilmastotavoitetta.” Eli hallitus ajaa tällä esityksellä ilmastopolitiikkaa ja kaataa laskun ensi sijassa maaseudun vähävaraisen väestön päälle eli heille, joilla ei ole vaihtoehtoa omalle autolle. Mutta kyllähän tämä, niin kuin täällä taisi edustaja Savio todeta, kiertyy myös kaikkeen muuhun, tavarankuljetuksen kautta hintoihin ja sille vähävaraiselle välle siltäkin osin. [Puhemies koputtaa] Eli tämä on hyvin epäoikeudenmukainen esitys ja pohjaltaan ilmastopolitiikkaa, [Puhemies koputtaa] jota me emme voi kannattaa.

17.29 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Oppositio on nyt hyvin voimakkaasti vastustamassa tätä hallituksen esitystä polttoaineverojen nostamisesta. Tämä on lähes tämmöinen liturginen messu, mikä tässä on käynnissä. Me kuulemme sanoja ”hallitus on lyhytnäköinen”, ”tämä on kohtuutonta”, ”päätös on peruttava”, ”ongelmia on erityisesti niille, jotka vievät lapsiaan päivähoidon” ja niin edelleen, ja niin edelleen.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kysyisin teiltä: vaikuttaako tämä ihan poliittiselta teatterilta, kun te tätä seuraatte, [Toimi Kankaanniemi: Ei todellakaan!] siitä näkökulmasta, että jos kokoomuksen ja perussuomalaisten edustajat ottaisivat naftaliinista ne puheenvuorot, joita te käytitte vuosina 2015 ja 2017, ja siteeraisitte niitä puheenvuoroja täällä, niin tämä keskustelu todellakin näyttäisi hyvin oudolta?

Kysymyshän on siitä, että tässä tarkistetaan jälleen kerran, arvoisat edustajat, jälleen kerran tehdään näihin polttoaineveroihin niin sanottu inflaatiotarkistus, joka ylläpitää niiden reaalisen tason, missä ne ovat olleet tähänkin asti. Tämä on erikoinen juttu, että edustaja Kankaanniemi jopa tässä vetoaa siihen, että sosiaalidemokraattien syntitaakka on suurempi näissä polttoaineverojen nostoissa historian kuluessa [Toimi Kankaanniemi: Kolme kertaa suurempi!] verrattuna perussuomalaisiin. Ehdottomasti, edustaja Kankaanniemi, sosiaalidemokraattien syntitaakka on huomattavasti suurempi näissä inflaatiotarkistuksissa, joita historian kuluessa on tehty, käytännössä joka toinen vuosi, ja se johtuu vain siitä, että sosiaalidemokraatit ovat olleet aiemmin monta kertaa ja pidempään hallituksessa kuin te. Tämä on aivan rutiinijuttu.

Arvoisa puhemies! Eikö tämä ole poliittista teatteria?

17.31 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Tähän muutama sana on hyvä jatkaa. Tosiaan, niin kuin edustaja Kankaanniemi täällä totesi, niin tämän hallituksen tavoitteena on tehdä Suomesta hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Haluamme myös tehdä Suomesta maailman ensimmäisen fossiilivapaan hyvinvointiyhteiskunnan. Tässä tavoitteessa fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen ja lopulta lopettaminen on keskeinen keino saavuttaa tämä tavoite pitkällä tähtäimellä, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ristiriidassa Kiljusen kanssa!] ja se tähtäin nyt ei oikeastaan voi niin kovin pitkä olla, kun ajatellaan, paljonko meillä on aikaa tässä torjua ilmastonmuutosta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Puhdas biodiesel!]

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Mutta tämän esityksen veronkorotusmääriä voidaan valtiovarainvaliokunnan mietinnönkin mukaan pitää maltillisina, kun huomioidaan verotasoisiin tarvittavat inflaatiotarkistukset, kuten edustaja Kiljunen tässä jo hyvin totesi. Eli tämä on hyvä pitää mielessä tässäkin keskustelussa. Ja veron reaalisen tason säilymisen lisäksi tämä esitys tosiaan turvaa polttoaineveron ympäristöohjauksen tason säilymisen nykyisellään, eli siinä mielessä maltillisia ollaan toistaiseksi. Mutta kuitenkin olennaista on ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta, että hallitus valmistelee kestävän verotuksen tiekartan, jonka kokonaisuuteen kuuluu myös liikenteen verotuksen uudistus, samoin kuin energiaverotuksen uudistus, kiertotalouden edistäminen sekä päästöihin perustuvan kulutusverotuksen selvittäminen.

Arvoisa puhemies! Kestävän liikkumisen edistäminen tarkoittaa joukkoliikenteen lisäämistä sekä pyöräilyn ja kävelyn olosuhteiden parantamista, jotta mahdollisimman monelle on tarjolla toimiva, sujuva vaihtoehto yksityisautoilulle. Me tarvitsemme nopeita, kattavia raideyhteyksiä niin kaupunkien välille kuin kaupunkiseutujen sisällä, mutta kuten täällä on todettu, niin kaikkialle Suomeen toimiva joukkoliikenne ja raiteet eivät kuitenkaan vielä tai lähitulevaisuudessa ulotu, ja siksi me tarvitsemme tulevaisuudessakin vähäpäästöistä henkilöautoliikennettä ja kestäviä polttoaineita raskaan liikenteen tarpeisiin. Hallitusohjelma sisältääkin useita toimia sähkö- ja biokaasuautojen osuuden lisäämiseksi. Suomeen laaditaan kansallinen pitkän aikavälin biokaasuohjelma, sähköautojen latausverkostoa tiivistetään ja kestävästi tuotettu biokaasu on tarkoitus tuoda biopolttoaineiden jakeluvetoiseen piiriin. Kuten tässä salissa on monesti todettu, ilmastonmuutoksen torjuntaa ei pidä maksattaa yhteiskunnan köyhimmillä, ja siksi perusturva korotetaan ja pienituloisten verotusta kevennetään muun muassa polttoaineverojen korotusta tasaamaan. [Toimi Kaanniemi: Siihen ne sitten menevätkin, ne eläkenousut!]

17.33 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kiljunen tunnetaan tietysti taitavana sanankäyttäjänä, ja hän täällä peräänkuulutti sitä, minkälaisia teatraalisia piirteitä tästä keskustelusta voi löytyä. Itse en ole aivan niin asiantunteva teatteritaiteen osalta, jonkun verran ehkä harrastajateatteria joskus nuorena tehnyt, mutta kyllähän tässä sellaista tiettyä traagisuutta tietysti on, kun hallituksen ainoa lähtökohta on haukkua Sipilän hallitusta ja vyöryttää joka asiassa vastuu tälle sinänsä kuitenkin Suomea varsin voimakkaasti eteenpäin vieneelle hallitukselle. Onpa kysymys työtulojen verotuksen kiristämisestä tai polttoaineitten verojen kiristämisestä, niin syy tuntuu löytyvän Sipilän hallituksesta.

Itse en edes Sipilän hallituksen aikaan ollut eduskunnan jäsen, mutta kyllä minä haluan puolustaa sitä hallitusta, jolla Suomi saatiin kuitenkin sellaiselle kestäväälle taloudenpidon uralle, jolla saatiin tuotua työtä suomalaisille, parannettua perheiden ostovoimaa, luotua tulevaisuudenuskoa ja vahvistettua Suomea myös investointiympäristönä niin, että voidaan ajatella, että tänne syntyy sellaista teollista mutta myös palveluliiketoimintaa, josta voimme saada vientituloja tulevaisuudessa.

Mutta nyt tämä hallituksen esitys, jonka perusteet näyttävät olevan puhtaasti fiskaaliset, ja tämä fiskaalinen vaikutus näyttää kohdistuvan ennen kaikkea ahkeriin työtä tekeviin suomalaisiin [Kimmo Kiljunen: Tavallisiin!] niin kaupungeissa kuin maalla, jotka tarvitsevat autoa niin työssään kuin muissa arjen askareissaan, on nimenomaan omiaan heikentämään sitä kehitystä, jota edellisen hallituksen — ja nyt edellisellä tarkoitan nimenomaan Sipilän hallituksen aikaa — toimilla saatiin Suomea paremmalle uralle. Elikkä tässä mielessä nämä veronkorotukset polttoaineisiin tulisi perua, koska nämä eivät palvele mitään

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

hallitusohjelmassa mainittua tarkoitusta, vaan ovat täysin fiskaalisia ja kohdentuvat kohtuuttomalla tavalla juuri niihin perheisiin, jotka autoa oikeasti tarvitsevat.

17.36 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Mielestäni edustaja Kiljunen ja oikeastaan koko hallitus hiukan liian ylimalkaisesti kyllä tähän yhden yön aikana seitsemän sentin korotukseen suhtautuvat. Mielestäni se on paljon. Kysykää ihmisiltä, jotka vaikka Saarijärveltä pendelöivät päivittäin Jyväskylässä, kuinka paljon tämä tulee maksamaan heille enemmän, tai kuljetusalan yrittäjiltä, jotka maksavat satoja elleivät tuhansia euroja enemmän tämän korotuksen jälkeen. Itse asiassa SKALin mukaan taas yksin liikenteelle ollaan tekemässä yli 400 miljoonan euron veronkorotusta, josta maanteiden tavaraliikenteelle kohdistuu 140 miljoonaa euroa vuodessa. Mielestäni nämä ovat todella suuria summia, eikä näihin kannata kyllä millään olankohautuksella suhtautua.

17.37 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisille tämä asia ei todellakaan ole mikään teatteriesitys vaan äärimmäisen vakava talouspoliittinen toimenpide, josta päätöksestä seuraukset ja vastuun kantaa istuva hallitus — edellinen ja nyt jatkava.

Tarkistin tuossa, että todellakin sosiaalidemokraattisten ministerien, valtiovarainministeri Urpilaisen ja Rinteen, esityksestä kolme kertaa nostettiin polttoaineveroa. Viime kaudella, kun perussuomalaiset olivat hallituksessa, yhden kerran. No, se siitä.

Arvoisa puhemies! Niin kauan kuin Helsinki polttaa kivihiiltä, tupruttelee päivästä toiseen, niin kauan minusta on pohjatonta esimerkiksi vihreitten, jotka ovat vahvassa asemassa Helsingissä, heittää ilmastopoliittisin perustein tällaista laskua maaseudun vähävaraisen väen ja yrittäjien vastuulle. Onko edustaja Hoskonen samaa mieltä? Olette ympäristövaliokunnan puheenjohtaja. Pidätkö te tätä oikeudenmukaisena, että helsinkiläiset tupruttavat kivihiiltä ja maaseudun ihmiset maksavat polttoaineen hinnan korotukset, jotka hallitus määrää? Me emme tällaista pidä oikeudenmukaisena.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä on syytä myös muistuttaa, että ministeri Li Andersson esitti tässä taannoin, että henkilöautojen konvertointi maksettaisiin kokonaan valtion toimesta. Tuossa tarkistimme, että Suomessa on 2,7 miljoonaa henkilöautoa. Jos ne kaikki maksavat noin parituhatta euroa kappale, niin sehän on yli 6 miljardin lasku. Edustaja Lohikoski, kysyn teiltä, onko vasemmistoliitto tällaista esittänyt, ja mistä te otatte rahoituksen siihen, jos tällaiselle tielle lähdetään, vai oliko se teatteria? Se voisi sellaista olla.

Sekä Helsingin hiilenpoltto että tämä konvertointikysymys ovat kyllä valtavan suuria kysymyksiä tämän asian rinnalla, jossa te heitätte maaseudulle ja yrittäjille tällaisia lisälaskeja. Panostakaa biodieseliin mieluummin.

17.39 Lulu Ranne ps: Arvon puhemies! Tämä hallituspuolueiden hiilidioksidijahti, jota muut oppositiopuolueet, paitsi nyt perussuomalaiset, varsin innokkaasti kannattavat, tulee hyvin kalliiksi meille kaikille. Eli te pyritte mahdottomiin tavoitteisiin suomalaisten kustannuksella, ja tämä hallituksen esitys on hyvin konkreettinen esimerkki siitä.

Tällä viitataan usein näihin väylähankkeisiin, jotka ovat näitä ilmastohankkeita. Niiden rahoitus on täysin ilmassa. Ne ovat kokonaisuudessaan täysin ilmassa. Te haluatte korvata toimivat asumis-, liikkumis- ja energiaratkaisut uusilla epävarmoilla, joiden lopputuloksista ja hinnasta ei ole vielä meille varmuutta. Tämä tulee yhteiskunnalle erittäin kalliiksi. Meidän tällä hetkellä jo hyvin velkainen julkinen sektorimme ja meidän hyvin velkaiset kotitaloutemme sekä yksityiset yritykset joutuvat tässä taakankantajiksi. Meillä ei ole min-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

käänlaista järkeä lähteä uudistamaan järjestelmiä ja rakentamaan rinnalle sellaisia järjestelmiä, joista ei ole varmuutta.

Tämä meidän tekemämme hylkäysesitys samoin kuin Auton ovat erittäin kannatettavia. Kyllä tässä taloustilanteessa kannattaa miettiä hyvin tarkkaan kaikkien hallituspuolueiden niitä toimenpiteitä, joilla on oikeasti merkitystä ja positiivinen vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan.

17.41 Ville Vähämäki ps: Puhemies! Todellakin hallitusohjelmassa siis esitetään sitä, että tällainen ammattibiodieselselvitys tehtäisiin, mutta miksei sitä ole aloitettu jo tekemään? Voisiko tähän vaikka joku hallituspuolueen edustaja kommentoida, edustaja Hoskonen tai vastaava?

Me siis esitämme tässä vastalauseessa, että käynnistetään tällainen ammattibiodieselselvitys ja samalla selvitetään vähäpäästöisen ammattibiodieselin laajaa käyttöönottoa, koska tosiasiaa oikea tie ja nopein tie liikenteen puolella vähentää CO₂-päästöjä on keskittyä ammattiliikenteen puolelle, mutta biodieselin käyttöönotto siellä on hankalaa, kun biodiesel on hiukan kalliimpaa. Sen takia täytyy mennä tämän ammattibiodieselin puolelle. Se olisi oikea tie. Kuitenkin tässä — vaikka tietenkin esitys on osin fiskaalinen — tausta-ajatuksena hallituksella lienee se, että liikenteen CO₂-päästöt hiukan tippuisivat.

Minun mielestäni kyllä oikeampi tie olisi se, että keskityttäisiin näihin muutamisiin isoihin tehtaisiin ja sähköntuotantolaitoksiin, vaikkapa Helen täällä Helsingissä ja SSAB:n tehdas, kun ottaa huomioon sen, että SSAB:n tehtaassakin voitaisiin mennä täysin vety-pohjaiseen tuotantoon, jolloin käytännössä sen tehtaan CO₂-päästöt tippuisivat liki nollaan. Miksei siis hallitus tällaisesta hanketta tue, ihmettelen sitä syvästi. Jos yksi ainut tehdas tuottaa noin 4 miljoonaa CO₂-tonnia, niin tähän tahtoo sanoa sitä, että se on yli puolet Suomen koko liikenteen päästöistä. Ja sitten kun ottaa huomioon, että meillä kaiken kaikkiaan on aika vähäiset päästöt kuitenkin Suomessa: 56 miljoonaa CO₂-tonnia ja päästökaupassa oli muistaakseni noin 20 miljoonaa tonnia, vähän päälle, niin meillä on kolme tuotantolaitosta, jotka tuottavat niistä CO₂-päästöistä yli puolet jo. Näihin isoihin tehtaisiin ja sähkön- ja lämmöntuotantolaitoksiin pitäisi keskittyä, ja niitä pitäisi tukea, että ne pysyisivät tiputtamaan näitä omia hiilidioksidipäästöjään.

Se, että vastuutetaan tavallista yksityisautoilijaa ajamaan vähemmän, ei minun mielestäni ole oikea tie. Mutta tämä tästä. Siis haluan kysyä joltain hallituspuolueen edustajalta, missä viipyy tällainen ammattibiodieselselvitys, koska siitä on kuitenkin hallitusohjelmassa maininta.

17.44 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Valitettavasti en pyytänyt puheenvuoroani vastatakseni tähän edustaja Vähämäen kysymykseen, mutta niin kuin on käynyt varmaan edellä ilmi, käytän mielelläni numeroita. Ja jos me lähdemme liikkeelle siitä, että meillä keskimäärin Suomessa esimerkiksi dieselauton käyttäjä, esimerkiksi perheellinen sellainen, ajaa 30 000 kilometriä vuodessa — itse ajoin viime vuonna 42 000, mutta sanoin siis keskimääräinen — niin 7 senttiä per litra ja kuuden litran kulutuksella per sata kilokilometriä se tarkoittaa käytännössä 126 euroa lisää vuodessa. Tunti sitten me käsitelimme täällä tuloverotaulukoita, joihin me teimme 3,1 prosentin inflaatiotarkistuksen. Edustaja Kauma mainitsi, että suomalaisen keskitulo on 3 450 euroa kuukaudessa, mikä tekee 40 000 euroa vuodessa, ja siinä 3,1 prosenttia tekee 1 200 euroa. Eli verot ovat aina kokonaisuus. Tässä esimerkissä yhdessä kohtaa me kevennämme tuloverotaulukkoa, mutta toisessa kohtaa

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

meillä todellakin tulee sitten tähän tämä 7 sentin korotus. Pitkältihän tämän vaikutus on fiskaalinen enemmän kuin että se vaikuttaisi suoraan dieselin käyttöön.

Toinen osa edustaja Vähämäen puheenvuorossa oli hyvin mielenkiintoinen, koska olen ymmärtänyt, että SSAB, joka todellakin on Suomen suurimmista tuotantolaitoksista se, joka kaikkein eniten yksittäisenä tuotantolaitoksena tekee CO₂-päästöjä, on itse muuttamassa tuotantoprosessiaan — perustan tämän lukemaani tietoon — niin, että seuraavan 15 vuoden kuluttua he saavat hiilineutraalin tilanteen. Nimenomaan tällainen rakenteellinen ilmastopolitiikka, jossa puututaan näihin rakenteisiin, suurimpiin hiilidioksidin päästäjiin, on oikeata politiikkaa. Jossain määrin puheenvuoronne oli ristiriitainen kyllä oman puolueenne edustaja Ranteen puheenvuoron kanssa, jonka mielestä koko tämä ilmastokeskustelu on huuhaata, ja silloin ei tietenkään — jos se olisi huuhaata — SSAB:nkään kannattaisi tehdä mitään tällaisia muutoksia.

17.46 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Te olette voineet seurata aitiopaikalta näitä puheenvuoroja ja ennen kaikkea edustaja Auton retorista taidokkuutta. Hän osaa aidostikin tämän ylistämällä alistamisen. Arvokas puheenvuoro. Siellä oli kuitenkin erikoinen huomio siitä, että teidän väitteenne mukaan meidän hallitusta täällä puolustavien edustajien lähtökohta olisi ensisijaisesti arvostella Sipilän hallitusta. Se ei ole meidän lähtökohdamme. Meidän lähtökohdamme on puolustaa tätä hienoa hallitusohjelmaa, jota tämä budjettiesitys tukee. Se on meidän lähtökohdamme. Me joudumme silloin tällöin viittaamaan Sipilän hallituksen tekosiin, kun täällä syytetään meitä asioista, joihin on hyvä saada tätä historiallista perspektiiviä. Valitettavasti johtuu opposition sanankäytöstä, että me joudumme viittaamaan: jos muisti pätkii, niin autamme teitä siinä. Tämä on ainoa seikka.

Edustaja Wallinheimo täällä toi esille sen, että tämä polttoaineveron korotus on merkittävä yksittäisille kansalaisille. Emme me sitä kiistä, vaikka edustaja Aki Lindén tässä juuri toi esille sen, että täytyy tätä verotusta katsoa kokonaisuutena, niin kuin pitääkin. Mutta me tunnistamme, että kyllä, tämä polttoainevero rokottaa ihmisiä. Se on selkeä korotus, mutta me lähdemme siitä aidosti liikenteeseen, että tässä lähtökohdana, primäärisesti lähtökohdana, on ylläpitää sen veron reaalinen taso — ei yhtään sen enempää, vaan se reaalinen taso. Siinä suhteessa tässä on nyt vähän ehkä tarpeetonta jatkaa tätä keskustelua pidempään, koska siinä me olemme syyllistyneet kaikki aikaisemmin vastaaviin tekoihin ja tulemme jatkossakin sen tekemään.

17.48 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin kysymyksessä oleva korotus on nimenomaan fiskaalinen korotus ja tarkoittaa korotuksen tasona suurin piirtein kustannustason nousua vastaavaa määrää ja kerran vaalikaudella tehtynä. Totta kai, kun se koskee jokaista suomalaista, niin totta kai se kirpaisee, mutta pitää muistaa kuitenkin se, että valtion menot on katettava jollakin keinoin.

Sitten, mitä tulee autojen kehitykseen, kun tässä on käyty erilaista keskustelua, pitäisikö tätä konversiota tukea, että dieselautoista tehdään kaasuautoja ja niin edelleen: Minä varoisin kyllä menemästä sille tielle, koska tällä hetkellä maailmassa on menossa valtavan nopea autojen kehittämistyö. Kaikki nykyisiin autoihin tulleet lisälaitteet — ABS-jarrut, katalysaattorit, polttoaineen ruiskutukset, happitunnistimet, luistonestot, kaikki mahdolliset — ovat tulleet autoteollisuuden itse investoimina tutkimustuloksina, jotka ovat sitten meidän kansalaisten hyödyksi koituneet uusina automalleina, tehokkaampina automalleina, polttoainetta säästävinä automalleina. Näin tulee käymään myös sähköautoissa. Nyt jo on

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

kohtalaisen hyviä sähköautoja markkinoilla, hybridejä, jotka käyttävät todella vähän polttoainetta ja toimivat kaikissa olosuhteissa. En lähtisi verorahoja sinne työntämään, koska markkina toimii tässä erittäin hyvin. Jos joku on laskenut, kuinka paljon kaikkien autojen muuttaminen kaasuautoiksi maksaa, se on täysin turhaa työtä. Esimerkiksi minunkin omistamani kuusi vuotta vanha dieselhenkilöauto, aivan huippukuntoinen: Viime viikonloppuna jouduin ajelemaan työasioiden tiimoilta aika paljon kilometrejä. Ajelin tasan tarkkaan niin kuin rajoituksessa sanoo ja varoen turhia kiihdytyksiä, ja kulutettu dieselmäärä oli 4,4 litraa dieseliä sataselle. Siinä ei kyllä paljon maailma mene piloille.

Näin pitkien välimatkojen maassa kannattaa muistaa se, että me joudumme jonkun veron kuitenkin liikennepolttoaineita käyttämään. Kotimaisia dieselaineita pitää kehittää niin, että saamme yhä enemmän kotimaisista raaka-aineista tehtyjä liikennepolttoaineita. Ja kun nyt Euroopan unionissa olemme, niin on pidettävä huoli siitä — kun näitä uusiutuvan energian kriteereitä ja niitä kehitellään, näitä RED-direktiivin mukaisia säännöstöjä Eurooppaan, ja nythän on tulossa tämä Euroopan unionin komission uuden Ursula von der Leyenin 100 päivän aikana lupaama green deal — että sinnekin ei nyt tule meille suomalaisille epäedullisia pykälä, koska polttoaineen tuottaminen omista raaka-aineistamme tarkoittaa sitä, että joudumme puupohjaisia aineita muuttamaan pikkuhiljaa liikennepolttoaineiksi ja meillä on monta muuta raaka-ainetta, joista voisimme liikennepolttoaineita tehdä. Mutta älkäämme itse ampuko omaan jalkaan taas kerran, että laitamme hallinnollisia määräyksiä, joilla estämme kotimaisen positiivisen kehityksen. Ja sitten pidämme huolen siitä, että metsiä voimme hakata, ja pidetään myös siitä huoli, että kun seospolttoaineita käytämme, niin myös CHP-voimaloissamme edelleen voimme käyttää puun ja turpeen seosta, koska jos sitä emme käytä, se johtaa 10 miljoonan motin lisäpuun käyttöön, ja se on tälle kansakunnalle semmoinen juttu, että se [Puhemies koputtaa] maksaa valtavan paljon eikä suosi sitten suomalaista veropolitiikkaa, ei millään lailla.

17.51 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Olemme toki monta kertaa jo keskustelleet tästä esityksestä tässä salissa, mutta on totta ja itse asiassa minusta aivan hyvä, että täällä hallituspuolueiden kollegat kertovat nyt suoraan, että tämän esityksen taustalla on täysin fiskaaliset perusteet. Rahaa täytyy jostain kaivaa, ja se tehdään nyt sitä kautta, että tavallinen autoilija, työssäkäyvä, ahkera perheenisä ja perheenäiti, [Kimmo Kiljunen: Ja tavallinen suomalainen!] työssäkäyvä ihminen tämän laskun maksaa.

Herra puhemies! Toistan vielä sen, mistä tässä aikaisemmin keskustelimme, kun katsetta käännettiin taaksepäin siihen, millaista veropolitiikkaa aikaisempien hallitusten aikana on tehty. Totesin silloin jo sen, että pitää paikkansa, että myös polttoaineverotusta on aikaisempien hallitusten aikana kyllä kiristetty. [Kimmo Kiljunen: Ja tulevien!] Mutta tämän hallituksen selkeä ero verrattuna esimerkiksi Sipilän hallitukseen on se, että Sipilän hallituksen aikana huomio kiinnitettiin tavalliseen työssäkäyvään ihmiseen [Aki Lindén: Ahkeraan!] ja huolehdittiin siitä — aivan kuten edustaja Lindén täällä totesi, ahkeraan, työssäkäyvään ihmiseen, hänen toimeentuloonsa ja siihen, että hän saa palkasta enemmän käteen kuin taas aikaisemmin. Ja näin ollen, vaikka muita verotusmuutoksia tapahtui, pidettiin huolta siitä, että työssäkäynti kannatti ja kannattaa ja että myös palkan ostovoima kehittyi erittäin hyvin.

Herra puhemies! Totean vielä tähän oikeastaan ehkä hieman inspiroituneena tuosta edustaja Hoskosen — viisaan miehen — puheenvuorosta, että tämä esitys, minkä hallitus on tähän taloon tuonut ja joka nyt on käsittelyssämme, on erinomainen osoitus tämän hal-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

lituksen ilmastopolitiikan tehottomuudesta: käytetään sellaisia toimia, joilla ei ole käytännössä mitään vaikutusta liikennesektorin päästöjen vähentämiseen. Täällä itse esityksessä todetaan, että liikennesektorin päästöt vähenevät 0,7 prosentilla, kun tämä 250 miljoonan euron veronkiristys tehdään.

Arvoisa puhemies! Sen sijaan, että hallitus keskittyy kurittamaan tavallista autoilijaa ja työssäkäyvää ihmistä, toivoisin, että te kiinnitätte huomion siihen, että laitate paukut puhtaampien polttoaineiden kehittämiseen, siihen kannustamiseen, että siellä saadaan kehitystä eteenpäin, jotta meidän autokantamme — joka on edelleen kyllä yksi Euroopan vanhimpia, meille tuodaan kymmeniätuhansia käytettyjä autoja muualta Euroopasta, varsinkin Ruotsista ja Saksasta — uudistuu ja jotta me saamme kehitettyä joukkoliikennettä ja keskeisiä raideyhteyksiä niin, että yhä useammalle myös sen joukkoliikenteen käyttäminen olisi mahdollista.

Herra puhemies! Tällä keinolla myöskään liikennepuolella tätä kehitystä ei tule tapahtumaan, vaan, kuten on todettu, tämä on pelkästään fiskaalinen harjoitus, ja siksi sitä tietysti [Puhemies koputtaa] vastustamme.

17.54 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Täällä nyt puhuu sitten ahkera työssäkäyvä perheenisä, Marttinen.

Kaiken kaikkiaan viime hallituskaudella, 2016, niin kuin on todettu, Sipilän hallitus tarkisti polttoaineveroja 100 miljoonalla hallituskauden alussa, ja sama tehdään nyt, joten tämä on, niin kuin edustaja Kiljunenkin totesi, indeksikorotus.

Polttoainepuolella ja tekniikan puolella autoissa tapahtuu huikeita. Me emme tiedä, mitä on viiden vuoden päästä ja mitä kenelläkin on tankissa. Minusta hallitus on ottanut hyvän otteen. Nythän on käynnistetty liikenteen verotuksen kokonaisuudistus — ja maksu-uudistus — jolla on tarkoitus vähentää päästöjä. Uudistuksen pohjaksi tehdään laaja-alainen vaikutusten arviointi, jonka pohjalta rakennetaan pitkän aikavälin sosiaalisesti, yhteiskunnallisesti ja erityisesti alueellisesti kestävä toimintamalli. Tämä alueellisesti kestävä toimintamalli on minusta erityisen tärkeä niillä alueilla, missä ei joukkoliikenne toimi. On hienoa, että se on tähän muotoon hallitusohjelmaan kirjoitettu, ja vielä lisälauseella, jolla varmistetaan, etteivät tulo- ja varallisuuserot kasva — minusta hyvin sanottu hallitusohjelmassa. Tällä on tavoitteena se, että liikenteen kokonaisverotusta ei kiristettäisi mutta ohjattaisiin sitten enemmänkin täältä päästöjen kautta.

Hallitusohjelmaan on myös kirjoitettu, että ohjataan kestävästi tuotettuja nestemäisiä biopolttoaineita erityisesti raskaan liikenteen ja lentoliikenteen käyttöön. Mitä edustaja Vähämäki kysyi, niin hallitusohjelmassa on kirjaus tästä, ja sillä puolen tapahtuu tällä hetkellä paljon. Lisäksi täällä on, että arvioidaan kestävästi tuotettujen biopolttoaineiden riittävyys maantieliikenteessä.

Eli hallitus on tarttunut ilmastotavoitteitten ja päästötavoitteitten myötä myös liikenteen kokonaisverotukseen, ja minusta on hienoa, että tässä on semmoinen alueellinen ja sosiaalinen näkökulma erityisesti. Edellisellä hallituskaudellahan Berner yritti avata uusia polkuja liikenteen verotuksen ja liikennemaksujen osalta, mutta se homma nyt vähän sitten jäi kesken.

17.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! On aivan totta, että tämä hallitus on jo joutunut tässä asiassa veronkiristysten tekemään, mutta niin kuin edellisessä puheenvuorossa kuulimme, niin kysymys on ihan, sanotaanko, normaalista veronkiristyksestä, jos nyt

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

veronkiristystä koskaan voisi normaaliksi sanoa, koska se kuitenkin kukkarolle käy. Kuitenkin valtion budjetin menot on katettava, ja reaalista on pysyä suurin piirtein pinnalla, ettei kovin paljon velkaa lisää otettaisi.

Kun tässä nyt Sipilän viime vaalikauden hallituksen edesottamuksia on siteerattu eri puheenvuoroissa, niin tärkeää olisi huomata ja totean, että kun se hallitus aloitti silloin, niin meillä oli aivan kammottava tilanne, sen te kaikki muistatte. Ensimmäinen kosketus valtiovarainministeriön virkamiehiin silloisella pääministerillä oli se, että seitsemän miljardia piti leikata — se oli ensimmäinen tieto, kun pääministerin eteen olivat valtiovarainministeriön mustapukuiset miehet salkkuineen tulleet yhtenä kauniina keväisenä aamuna, että seitsemän miljardia pitää leikata. Siitä lähdettiin nousemaan. Jos joku olisi silloin sanonut, että 140 000 uutta työpaikkaa tulee ja valtiontalous, julkinen talous, laitetaan sinä aikana kuntoon, niin hänet olisi todennäköisesti joihinkin tutkimuksiin viety, koska ei se voinut olla mahdollista.

Olen sanonut kansanedustaja Juha Sipilälle sen jälkeen tässä nykyisen hallituksen aikana, että vaikka häntä on pilkattu ja kaikenlaisia asiattomuuksia hän on joutunut kuulemaan, mistä henkilökohtaisesti olen hyvin pahoillani — eihän ihmisiä saa haukkua siitä, että työt on tehty hyvin — olen hänelle sanonut ihan kahden kesken keskusteluissa, uskaltaa sen sanoa tässä eduskunnan puheenvuorossanikin, että ei mene kuin vuosi, kaksi, niin hänen hyvää talouspolitiikkaansa tullaan lämmöllä muistamaan, koska pitää aina muistaa, että tässä maailmassa julkisten rahojen käyttäjiä aina löytyy mutta sen kassan kartuttajista on kamala puute.

Sama koskee ilmastopolitiikkaa tässä maassa. Meillä puhutaan nyt kivihiilestä suuria sanoja, että nyt meidän pitää pyrkiä kaikki hiilipäästöt lopettamaan. Samaan aikaan kivihiiltä tässäkin maassa poltetaan valtavat määrät, maakaasua poltetaan valtavat määrät. Mehän olemme sopineet aikaisempina vuosina polttojärjestyksen, että ensin pitää pyrkiä lakkauttamaan ulkomailta tuotavat fossiiliset polttoaineet: kivihiili, maakaasu ja öljy. Niiden määrän vähentäminen on se iso juttu, mikä pitää meidän hyvin hoitaa. Puuta pitää kotimaassa käyttää lisää, mutta muistakaa se, hyvät kollegat, että sitä on vain rajallinen määrä. Samaan aikaan tässä salissa moni puolue vaatii metsien hakkuiden vähentämistä. Miten te yhteensovitate tällaisen politiikan, että ensinnä vaaditaan lisää ja sitten sitä vaaditaan vähennettäväksi? Tämähän on suurin piirtein sellaista toimintaa, että jos menisi psykiatrin luokse tämmöisiä puhumaan, niin todennäköisesti joutuisi epäiltyjen listalle.

Toivon, arvoisat kollegat, että kun me jotain esitämme, niin pidämme järjen päässä, koska sellaisia puheenvuoroja ja sellaisten esitysten tekemistä, joilla vain populismia viljellään mutta joissa eivät pysy jalat maassa, pidän hyvin, hyvin vähäarvoisina, jopa kummallisina. [Mikko Lundén: Hyvä puheenvuoro!]

18.00 Jouni Kotiaho ps: Arvoisa puhemies! Minä en nyt rupea puhumaan edellisten hallituksien tekemisistä taikka tekemättä jättämisistä, vaan palataan tähän aikaan, tähän reaalikaan. Nyttien keskustellaan tästä veronkorotuksesta. Täällä on epäilty nyt oikein kovasti, että eihän tämä nyt mitään vaikuta, kun on kompensoitu muilla mahdollisuuksilla tätä polttoaineen hinnan korotusta, mutta minä otan nyt ihan oman esimerkin siihen, että kun meillä maksetaan semmoinen 800 000 euroa polttoainekustannuksia vuodessa, niin laskekaa, mitä se siihen tekee lisää.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Sopimuksia on, mutta kaikissa sopimuksissa ei ole polttoaineklausuulia. Jos sopimus on väärällä aikaa tehty, niin se on melkoinen lisärasitus yrittäjälle maksaa niitä kuluja näitten muitten isojen palkkakulujen ja muitten jälkeen.

No, sitten toinen oli siitä, että kotimaisia liikennepolttoaineita pitää ruveta kehittämään. Meidän oma yhtiö Nestehän on jo kehittänyt MY-dieselin — mitä tuettiin aikaisempina vuosina 5 sentillä per litra, mutta nytten siitä löydettiin 120 miljoonaa ja muutettiin se yritystueksi ja otettiin pois — mikä on täysin puhdasta polttoainetta. Nykyaikainen auto-merkki — en nyt sano merkkiä, mutta länsisaksalainen — oli kokeillut, ja sillä auton uudella nykymootorilla ja tällä MY-dieselillä on pienemmät päästöt kuin sähköautolla, kun lasketaan siihen, että se sähköä tuottaminenkin tuottaa saasteita.

No niin, mennään eteenpäin. Sitten on puhuttu tästä vinjettimaksusta elikkä ulkomaisen raskaan liikenteen tienkäyttömaksusta Suomessa. Suomi on minun tietääkseni ainut yhteisö, mikä ei peri sitä maksua, ja ulkomaistakin lähimmissä, mitkä ovat Norja ja Venäjä, on molemmissa. Mikä kumma siinä on, että sitä ei tänne saa? Nyt siinä on hallituspuolueilla kyllä ihan oikeasti tekemisen paikka. — Ei muuta.

18.02 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Sen me varmasti kaikki tiedämme, että autoilua verotetaan paljon ja mitä moninaisimmin. Lienee kuitenkin tässä salissa — tai toivon, että meillä olisi yhteisymmärrys kahdesta asiasta läpi hallitus—oppositiojaon: Ensimmäinen on se, että liikenteen kokonaisverotus ei kiristyisi. Toinen on siis se, että järkevintä on, että verotettaisiin mieluummin auton käyttöä kuin auton hankintaa. Siihen on monia perusteita, en lähde niitä perustelemaan. Jos tämä jälkimmäinen periaate pitää kutinsa, eikö silloin polttoainevero ole se järkevin auton käytön verotuksen muoto, ja jos tähän päädytään, niin silloin tämäntyypiset inflaatiokorotukset ovat tulleet jäädäkseen.

18.03 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä on ollut todella mielenkiintoista kuunnella värikästä keskustelua tärkeästä aiheesta. Edustaja Kiljunen viittasi ihan oikeisiin asioihin tuossa edellisessä puheenvuorossa, ja aikaisemmin hän viittasi edustajien ja puolueitten synteihin, mutta niitä varmaan on niin paljon, että ei kannata siihen asiaan nyt perehtyä sen syvällisemmin.

Edustaja Hoskonen sanoi, että kammottava tilanne oli vuonna 2015. Kyllä se tilanne on tälläkin hetkellä kammottava, eli siinä suhteessa me emme ole paljon paremmassa tilanteessa, niin kuin kuulimme jo aikaisemmin kuntien taloudesta puhuttaessa, vaikka työllisyysluvut ovatkin paremmat kuin silloin.

Tämä polttoaineasia kyllä koskettaa meitä kaikkia suomalaisia, ja maaseudulla kun asun, tiedän tarkkaan sen palautteen, mitä tästä aiheesta saa jatkuvasti. Nyt kun puhuttiin tästä fiskaalisuudesta, niin se on väärä termi, koska kyllä autoilijat ovat jo varmasti tässä maassa osansa hoitaneet ja maksaneet, ja mieluummin meidän pitäisi katsetta kohdistaa toiseen suuntaan. Tässä viitattiin jossain puheenvuorossa siihen, kun meidän autokantamme vanhenee kaiken aikaa. Edustaja Hoskonen sanoi, että hän tässä juuri ajoi dieselillä, joka oli kuusi vuotta vanha, erittäin edullisesti. Kaikilla näin Suomessa asia ei kuitenkaan ole, ja siitäkin syystä meidän pitäisi edistää autokannan uusiutumista. Kuten edustaja Marttinen sanoi juuri, tänne tuodaan tuolta Ruotsista ja Saksasta jatkuvasti valtavat määrät käytettyjä autoja, ja tämä ei välttämättä ole silloin ollenkaan oikea vastaus tähän meidän yhteiseen ongelmaamme.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Siitä syystä tätä vastalauseetta, minkä me perussuomalaiset olemme tähän kohtaan tehneet, myöskin vahvasti kannatan ja toivon, että vielä vaikka peruttaisiin tämä polttoaine-veron nosto, mikä on kyllä kirpaiseva, vaikka täällä on puhuttu, että tämä on vain tämmöinen pikku juttu, marginaalinen, ei meinaa mitään, mutta kyllä se vaikuttaa jokaisen pussissa.

18.06 Veijo Niemi ps: Arvoisa puhemies! On käyty kovaa keskustelua tästä dieselautilusta, dieselautojen saastuttamisesta. Haluan kuitenkin tehdä pienen vertailun muistutukseksi, elikkä 15 suurinta rahtilaivaa tuottaa yhtä paljon typpi- ja rikki-päästöjä kuin kaikki maailman autot yhteensä. Käytettävä halpa bunkkeriöljy, likaisin mahdollinen polttoaine, sisältää jopa 3 500 kertaa enemmän rikkiä kuin henkilöautoihin tankattava diesel.

Tämmöinen vain muistutuksena asiasta. Sieltä päästä voitaisiin ehkä aloittaa tämä ilmanlaadun putsaaminen mieluummin kuin jostakin maaseudun ihmisen lähes saasteettomasta dieselautosta.

18.06 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiljusen tuossa peräänkuulutti eduskunnalta yksimielisyyttä autoilun ja tieliikenteen verotukseen, ja varmasti siitä periaatteesta voimme olla yhtä mieltä, että tieliikenteen verotuksen ei tule enää nousta. Tieliikenteestä kerätään yli 8 miljardia euroa vuosittain verotusta.

Kyllä tämä Kiljusen toinenkin periaate oli aivan hyväksyttävä eli se, että ajoneuvon hankinnan verottamisesta siirrytään ajoneuvon käytön verottamiseen, mutta tämä Kiljusen päättelyketju, joka tästä seurasi, oli kyllä aivan kammottava elikkä se, että koko tämä ajoneuvon hankinnan verotus siirrettäisiin polttoaineitten verojen kiristämiseen. Tämähän tarkoittaisi aivan kohtuutonta verorasitusta nimenomaan maakuntien ihmisille — ja kyllä tästä tulee pääkaupunkiseudultakin palautetta, että täälläkin ihmiset tarvitsevat autoa — jotka autoa työkseen tarvitsevat, joiden asiointiliikenteen kannalta se on välttämätöntä, jotka asuvat paikoissa, joissa vaikkapa lasten harrastamisen kannalta on välttämätöntä autoa käyttää.

Elikkä eihän missään nimessä voida siirtyä tällaiseen Kiljusen esittämään malliin, jossa tosiaan tämä autovero siirrettäisiin sellaisenaan polttoaineiden verojen kiristykseen, arvoisa puhemies, vaan Suomeen pitää luoda kokonaisveroratkaisu, jossa autoilun verotusta ylipäätään kevennetään ja jossa nämä ajatut kilometrit jonkinlaisen oikeudenmukaisen systeemin perusteella sitten hinnoitellaan niin, että siellä, missä ei ole käytettävissä joukkoliikennettä, kilometrit ovat edullisia ja taas sitten niillä osuuksilla, joissa on monia eri joukkoliikennevaihtoehtoja valittavissa myös sen autoilun ohella, nämä ajettavat kilometrit henkilöautolla ovat kalliimpia. Tämä on ainoa kestävä tapa edetä tässä, ja tämä, että suoraan polttoaineitten verotusta kiristetään, olisi aivan kammottava ajatus kyllä Suomen suurimman osan ja suomalaisten kannalta.

Vielä, arvoisa puhemies, siis totean tähän sen, että tällä hetkellähän tämän 8 miljardin osalta, jota ympäri Suomea veroilla tieliikenteestä kerätään, tuetaan esimerkiksi pääkaupunkiseudun joukkoliikennetkaisuja, missä voidaan hyvin edullisesti matkustaa todella halvoilla kuukausilipuilla, ja samaan aikaan taas sitten maakunnissa, missä näitä joukkoliikennetkaisuja ei ole, joudutaan maksamaan nämä liikenteen raskaat verot.

18.09 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin niin, että nykyiset dieselit ja, sanotaan nyt, vaikka kymmenen vuotta vanha bensa-auto, vanha Toyota Corol-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

la, jossa on nämä nykyaikaiset varusteet, on polttoaineruiskutukset ynnä muut, ovat tänä päivänä äärimmäisen ympäristöystävällisiä autoja, vievät vähän polttoainetta, polttavat polttoaineen puhtaasti ja ovat toimintavarmoja. Elikkä ei missään nimessä pidä nyt suomalaisille lähteä eduskunnasta lähettämään semmoista viestiä, että meidän on pistettävä vanhat autot romukoppaan ja ruvettava uusia laittamaan. Paras ympäristöteko on, että ajetaan se vanha Corolla ihan loppuun saakka ja sen jälkeen se romutetaan ja sitten ostetaan se vähäpäästöinen uusi auto.

Mehän olemme jo muuttaneet autoverotusta. Autoverotuksen tuotto lienee suurin piirtein luokkaa yksi miljardi euroa per vuosi, mikä uuden auton hinnassa peritään veroja. Siinä on valmisteveroja ja arvonlisäveroja, mitä veroja onkaan. Joka tapauksessa sen miljardin, mikä tulee valtion kassaan, siirtäminen kerralla polttoainepuolelle ei tietenkään onnistu, mutta tärkeää on huomata se, että me olemme verotusta muuttaneet koko ajan vähäpäästöisiä autoja suosivaksi ja niillä, jotka tuottavat päästöjä enemmän, on kovemmat verot. Aivan oikea suunta.

Mitä tulee ammattiliikenteeseen, se on totta, että iso rekkahan, tuollainen puutavararekka, kun pannaan täyskuorma päälle, kuluttaa lähemmäs sata litraa sadalla kilometrillä polttoainetta — toki tyhjällä kuormalla ajettuna puolet siitä, jos sitäkään. Elikkä meidän on pidettävä huoli siitä, että meidän kuljetuksemme pysyvät edelleen kotimaassa, ja se vinjetivero, josta on pitkään puhuttu ja jota liikenneministerinä ollessaan Berner yritti ajaa mutta joka vain valitettavasti ei silloinkaan onnistunut, on meidän saatava tähän maahan voimaan ja kotimaisille rekoille hyvitettävä, koska Euroopan unionin sääntöjen mukaan me emme voi rajoituksia laittaa vapaalle liikenteelle mutta omalla verotuksellamme toki voimme omia yrittäjiämme pikkusen helpottaa. Esimerkiksi Venäjältä tulevat rekathan tänäpäpä polkevat markkinoilla taksaa niin, että ajetaan verottomalla polttoaineella, pienillä palkoilla Suomessa esimerkiksi puuta tehtaille. Tämä kabotaasiliikenne, josta on paljon puhuttu, vain valitettavasti sorsii suomalaisia, työntää suomalaisia kuorma-autoilijoita nälkäkuurille, ja se on kyllä erittäin väärin. Tässä eduskunta saisi ja hallitus saisi tormistautua. Olisi jo moni edellinen hallitus voinut sen tehdä, vieläkin se on tekemättä, mutta toivon, että joku sen rohkeudessaan tekisi.

Joka tapauksessa on tärkeää pitää huoli siitä, että emme aja omia kansalaisiamme vaikeuksiin sen tautta, että teemme vähän huonosti perusteltuja veroratkaisuja liikenteessä, ja pitää huoli siitä, että oma kotimainen polttoainetuotanto siirtyy yhä enemmän biopohjaisiin aineisiin. Meillä riittää siihen osaaminen. Suurin este, minkä minä tälle nykyiselle ilmastokiihkoilulle näen, on se, että lähdemme tekemään maailman ilmastoa pelastavia tekoja rahoilla, joita meillä itse asiassa ei ole.

Ja toinen asia: Sain eilispäivänä mielenkiintoisen tilaston Kiinasta. Suomalainen yrittäjä toimii siellä ja lähetti minulle tilaston, jonka mukaan Kiina käytti pelkkään sähköntuotantoon viime vuonna yli kaksi miljardia tonnia kivihiiltä, ja joka vuosi tulee lisää kivihiilen käyttöä siellä, [Puhemies koputtaa] sekä energiantuotantoa että teräksentuotantoa. Toivoisin, että mittakaavaa ei näissä unohdeta. Se on äärimmäisen tärkeä asia. [Jouni Kotiaho: Hyvä puhe, ihan kuin perussuomalainen!]

18.12 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset kyllä ovat myös sitä mieltä, että tämä noin 8 miljardia on vähintään riittävä eli on jo liiankin kova verorasitus liikenteelle tällaisessa maassa, jossa niin elinkeinoelämän kuin ihmisten tarpeet ovat

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

tämän liikenteen varassa, ja ottaen vielä huomioon, että noin 2 miljardia näistä rahoista käytetään liikenteen hyväksi, niin se on kyllä huipussaan.

Arvoisa puhemies! Edustaja Kimmo Kiljunen esitti, että autoveroa alennettaisiin ja polttoaineveroa sitten vastaavasti korotettaisiin. Viime vaalikauden alkupuolella näin tehtiin, että autoveroa alennettiin. Perussuomalaiset sitä ajoivat ja tukivat, sosiaalidemokraatit vastustivat ankarasti. Sitten kun se toteutui, niin autokauppa kiihtyi merkittävästi ja sen veron tuotto valtiolle kasvoi, eli se oli erittäin viisas toimenpide siinä vaiheessa ja siinä mitassa kuin se silloin tehtiin. Sen lisäksi, että saatiin lisää verotuloja, myös autokanta uudistui — saatiin turvallisempia autoja ja saatiin kulutukseltaan pienempiä autoja ja niin edelleen, eli positiivisia vaikutuksia. Mutta sitten, edustaja Kiljunen, kun te haluatte, että se siirretään, poistetaan autovero kokonaan, ainakin liki kokonaan — niin ymmärsin, että on teidän tavoitteinanne — niin jos se pannaan polttoaineveroon, niin kyllä se on raju muutos, että maaseudun ihmiset, vähävaraiset ihmiset, jotka eivät sittenkään pysty ostamaan uutta autoa kovin usein, joutuisivat polttoaineen hinnassa maksamaan vastaavan veron. Se olisi kyllä todella kylmää politiikkaa, ja siihen ei voida mennä.

Mutta liikenteen verotus varmasti tulee uusiutumaan merkittävästi jo, kun siirrytään laajemmin sähköautoihin ja niihin, joissa ei enää ole verotettavaa, nestemäistä polttoainetta. Silloin joudutaan miettimään, mistä se kerätään, ja silloin tietysti mennään näihin uusiin järjestelmiin ja tulleihin ja muihin, joita kyllä pidämme kriittisessä tarkkailussa.

18.15 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä meni nyt vähän yleisempään autoilun ja liikenteen verokeskusteluun, mutta sehän tässä yhteydessä varmaan on ihan paikallaan. Olen ilahtunut siitä, että niin monet edustajat täällä olivat sitä mieltä, että lähtökohtana olisi hyvä olla se, että liikenteen kokonaisveroaste ei kiristy, ja toisaalta se, että mieluummin sitten verotetaan, jos täytyy verottaa vahvemmin, enemmän auton käyttöä kuin auton hankintaa. Tästä vallitsi yksimielisyys — ymmärsin, että vallitsi jonkinlainen yksimielisyys.

Ihmettelin kuitenkin edustajien Kankaanniemi ja Autto logiikkaa, sillä jos me sitten lähemme voimakkaasti auton hankintaverotusta lieventämään, niin sen seurauksena luonnollisesti sitten on siinä loogisessa yhtälössä, jonka me tässä teimme, se, että silloin auton käytön verotus kiristyy, koska tätä liikenteen kokonaisverotusta ei haluta nyt tässä yhteydessä muuttaa. Mehän joudumme sitten kompensoimaan sen muulla tavalla, veroluonteisina muina veroina, jotka kohdistuvat kaikkiin kansalaisiin. Pidetään se liikenteen verotuksen taso nyt suhtkoht vakiona ja muutetaan sitä sisäistä rakennetta, niin kuin yritin esittää — ei tässä ole minkäänlaista loogista ristiriitaa omassa argumentaatiossa, mutta vaikuttaa, että teidän argumentaatiossanne on kummallinen aukko.

18.16 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Ottamatta kantaa tähän sanailuun siitä, onko jossain puheessa aukkoja vai ei, nyt muutama pieni huomio näihin sinänsä minusta oikein hyviin puheenvuoroihin, mitä edustaja Kankaanniemi ja edustaja Kiljunen ovat pitäneet meidän autoilun verotuksesta ja autokannan tilanteesta.

Ennen siihen menoa haluan todeta edustaja Eskeliselle, joka sinänsä hyvin kyllä referoi tätä liikenteen verouudistusta käsittelevää työryhmytyötä, että olemme tähän perehtyneet ja sinällensä tavoitteet ovat oikeat. Joskin entisenä valtiovarainministeriön työntekijänä täytyy kyllä todeta, että varsin hankalaan väliin hallitus on itsensä tällä toimeksiannolla ajamassa, koska nämä tavoitteet ovat erittäin kunnianhimoiset, osin myös mielestäni jopa

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

ristiriitaiset. On mielenkiintoista nähdä, millainen kokonaisuus sieltä tulee. Toki sitä seuraamme sitten hyvin tarkasti.

Ylipäänsä valmisteverotuksen osalta on minusta niin kuin rehellistä todeta myös tälle salille, että useat hallitukset ovat nimenomaan kiristäneet valmisteverotusta, myös polttoaineverotusta, ja itse asiassa vuosien mittaan näitä korotuksia on tehty hyvin paljon nimenomaan sinne valmisteverotuksen puolelle, jolloin itse asiassa myös koko meidän veropohja on tullut entistä riippuvaisemmaksi myös siitä, miten nämä tietyt muutamat isot veromomentit sitten kehittyvät. Kun tiedämme, puhemies, samaan aikaan sen, että meillä kuitenkin pitkässä juoksussa liikenteen päästöt pienentyvät esimerkiksi päästöohjauksen toimuuden myötä, jolloin taas vastaavasti myös verotuotot lähtevät laskemaan, niin siksi on tärkeää ja välttämätöntä, että hallitus on tähän asiaan kuitenkin sitten tarttunut.

Herra puhemies! Tähän, mitä äsken salissa puhuttiin autoilun verotuksesta: On aivan totta, että Suomessa autokanta on hyvin vanhaa. Meille muistaakseni tuodaan yli 40 000 käytettyä autoa Ruotsista, Saksasta, ja nämä ovat usein aika isomoottorisia dieselautoja. Jos ja kun me haluamme, että suomalaiset saavat käyttöönsä uudempia, turvallisempia autoja, jotka myös kuluttavat vähemmän, on välttämätöntä, että autoiluverotukselle tehdään isompia muutoksia. Siksi nimenomaan pääministeri Sipilän hallituksen aikana tehty työ autoverotuksen keventämiseksi on ollut perusteltua, järkevää politiikkaa, ja asteittain, maltillisesti tätä suuntaa olisi edelleen järkevää jatkaa, jotta ylipäänsä saamme uudempia autoja markkinoille, jotta me saamme myös sitä kiertoa nopeutettua ja jotta me saamme sitten suomalaisille parempia autoja käyttöön. Uskon, että useampi eduskuntaryhmä [Puhemies koputtaa] tässä salissa myös tätä tavoitetta sitten tukee.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020—2023 sekä laeiksi verontilityslain ja tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 85/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 17/2019 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.20 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Todellakin tässä hallituksen esityksessä on kysymys siitä, että koneitten ja laitteitten osalta voitaisiin hankintamenoista tehdä tuplapoistot vuosina 2020—2023. Tämä esitys on hyvä ja kannatettava. Tällä halutaan kiihdyttää uusia investointeja. Toki sitten, kun olemme huomanneet sen, että meillä on puutetta aineettomien investointien osalta, niin tämä ei siihen vaikuta. Saamani tiedon mukaan kuitenkin on tällainen t&k-investointivähennys tulossa. Toivotaan, että se on hyvin valmisteltu, jotta saataisiin myöskin sen avulla aineettomia investointeja liikkeelle.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Olemme valmistelleet vastalauseen, johonka liittyen on tehty kaksi lausumaehdotusta. Ehdotamme siis, että hallitus laatii esityksen myös vapaiden poistojen käyttöönotosta aloitavien yhtiöitten kolmen ensimmäisen tilikauden ajaksi. Tässä luotaisiin siis aloittaville yhtiöille semmoinen kiihdytyskaista, jolla he voisivat sitten nämä hankintamensa kolmen ekan tilikauden aikana vapaasti poistaa.

Muutenkin on käyty tämän hallituksen esityksen yhteydessä debatteja siitä, pitäisikö tätä laajentaa jotenkin, pitäisikö ottaa käyttöön vapaita poisto-oikeuksia tai laajentaa nämä tuplapoistot käytettynä hankittuun käyttöomaisuuteen. Tämä toinen lausuma ehdottaa sitä, että tehdään selvitys siitä, millä edellytyksillä tuplapoistot voitaisiin ulottaa tähän käytettynä hankittuun käyttöomaisuuteen. Näillä lausumaehdotuksilla. — Kiitos.

18.22 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Kokoomus tukee hallituksen esitystä korottaa koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden poistoja. Korotetut poistot parantavat investointikannustimia, kun yritysten sallitaan vähentää verotuksessa investointikustannukset nykyistä nopeammin. Veronmaksun lykkääntyminen kevenittää yrityksen investoinnin tuoton verotusta.

Kokoomuksessa pidämme hallituksen esittämiä muutoksia kuitenkin riittämättöminä. Hyvinvointimme pohja on rapistumassa, jos yksityisiä investointeja ei saada käännettyä Suomessa kasvuun. Investoimme kolmanneksen vähemmän kuin Ruotsi. Investointimme uuteen pääomaan riittävät tällä hetkellä juuri ja juuri ylittämään pääoman kulumisen. Ruotsin lisäksi häviämme myös muille verrokkimaillemme. Finanssikriisin jälkeiset vaikeimmat vuodet ovat takana, mutta ennusteet eivät povaa investointien vauhdittumista.

Arvoisa puhemies! Kokoomus julkaisi alkusyksystä ehdotuksia investointien vauhdittamiseen. Uutena keinona nostimme keskusteluun yritysten poisto-oikeuksien pysyvän vapauttamisen. Tuoreet tutkimustulokset, joita myös verojaoston kuulemisissa käsiteltiin, antavat lupaavia viitteitä siitä, että joustavoittamalla yritysten poistojen tekemistä parannettaisiin kohdennetusti yritysten investointikannustimia. Esitämme, että hallitus arvioisi määräaikaisen muutoksen sijaan poistojen vapauttamista pysyvästi. Isojen investointipäätösten osalta neljän vuoden soveltamisala on liian lyhyt. Verojaoston kuulemisissa ilmeni, että kaksinkertaisten poistojen rajaaminen pelkästään uuteen irtaimeen käyttöomaisuuteen on sekä hallituksen ympäristötavoitteiden että verotuksen neutraalisuuden kannalta ongelmallinen raja. Varsinkin pk-yritykset investoivat usein myös käytettyinä hankittaviin koneisiin ja laitteisiin. Hallituksen esityksen rajausta jättää siis suuren joukon yrityksiä veroedun ulkopuolelle. Esitetyt muutokset kannustavat verotuksellisesti hankkimaan uusia koneita ja laitteita käytettyjen sijaan, mikä on vastoin hallituksellekin varmasti tärkeitä kiertotalouden ja kestävä kehityksen tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Edellä mainitun perusteella ehdotan, että hyväksytään vastalauseen 2 mukainen lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle pikaisesti lakiesityksen, jossa korotetut poistot säädetään pysyviksi ja laajennetaan koskemaan myös käytettynä hankittuja koneita ja kalustoa.”

18.25 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Vähämäen tekemiä lausumaehdotuksia.

Suomalaisten työllisyysasteen nosto on tärkeä yhteinen tavoite, johon nähdäkseni koko eduskunta tähtää. Erityisen tärkeää olisi, että maamme lukuisat aloittelevat yritykset saisivat aidot edellytykset kasvuun ja työllistämiseen. Valtio voi kannustaa yrityksiä investoi-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

maan esimerkiksi lykkäämällä työllistävien ja investoivien yritysten verotusta. Tämänkaltaiseen ajatteluun perustuu myös perussuomalaisten yritysveromalli, ja myös lausumaesityksemme aloittavien yritysten vapaiden poistojen käyttöönotosta kolmen ensimmäisen tilikauden ajaksi tähtää samaan lopputulokseen. Tämä koskisi myös aineettomia investointeja, joita Suomi kaipaa.

Arvoisa puhemies! Olisi myös loogista, että hallituksen esittämät korotetut poistot laajennettaisiin uusinvestointien lisäksi koskemaan käytettyjen koneiden ja laitteiden hankintaa, ja tätä asiaa koskee toinen lausumaesityksemme.

Arvoisa puhemies! Huomautan myös, että nämä mainitut esityksemme eivät ainakaan pitkällä tähtäimellä vähentäisi lainkaan valtion verotuloja, ne ainoastaan viivästyttäisivät verotulojen kertymistä valtiolle. Todennäköisesti sekä verotulot että työllisyys kuitenkin kasvaisivat tekemiemme esitysten myötä pitkällä tähtäimellä, eikä esitystemme käyttöönottoon myöskään sisälly suuria riskejä valtiontalouden näkökulmasta.

18.27 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Te olette varmasti kuulleet opposition suunnalta mitä moninaisimpia puheenvuoroja ja mitä useimmista suista, että tämän hallituksen budjettiesitys, niin kuin myöskään edellisen tai nykyisen hallituksen hallitusohjelma ei pidä sisällään konkreettisia työllisyystavoitteita. Te olette tästä kuulleet ja me olemme kaikki kuulleet siitä jatkuvasti.

Eikö tässä nyt, arvoisat edustajat, ole yksi hyvin konkreettinen työllistävä ohjelmakohta? Nämä korotetut poistot, tuplapoistot, niin kuin todetaan, on aito toimi, jolla me yritämme mahdollisimman vikkellästi saada investoinnit liikkeelle tässä yhteiskunnassa ja sitä kautta myöskin työpaikkoja luotua. Minä soisin, että kun te käytätte näitä puheenvuoroja siitä, että tämä hallitus ei ota vakavasti tätä työllistämistavoitetta, niin te muistaisitte muun muassa tämän kohdan, että ei tarvitse sitten muistuttaa seuraavissa täysistunnoissa siitä. Siellä on muuten useita konkreettisia toimia, joilla pyritään työllisyyttä edistämään. Eli tässä suhteessakin minä toivon, että tämä teatteri häviäisi täältä ja puhuisimme konkreettisesti itse asioista. Tämä hallitus suhtautuu erittäin vakavasti näihin työllistämistavoitteisiin. Tässä on yksi konkreettinen esimerkki.

18.28 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Autton tekemää lausumaehdotusta.

Täällä edustaja Kiljunen piti puheenvuoron, jossa hän nosti tätä esitystä esiin, ja voin kyllä täysin siemauksin todeta, että tämä esitys on ilman muuta oikeansuuntainen. Tästä nyt annettakoon hallituspuolueiden kollegoille myös kiitosta, että esitys on oikeansuuntainen, samanlainen, mitä myös pääministeri Kataisen hallituksen aikana määräaikaaisesti käytettiin. Olemme kyllä kiinnittäneet huomiota siihen, että tämä pysyvä korotettu poistooikeus pitäisi suoraan säätää pysyväksi ja laajentaa koskemaan myös käytettynä hankittuja koneita ja kalustoa. Kun nämä muutokset tehtäisiin tähän esitykseen, niin se olisi erittäin hyvä, ellei jopa täydellinen. Mutta joka tapauksessa suunta on oikea. Toivon, että tällä samalla kasvua ja työllisyyttä tukevalla veropolitiikan linjalla voidaan myös jatkaa.

Totean aivan loppuun, että jotta tämä hallituksen politiikka myös säilyisi hyvänä, niin olisi jo perusteltua lopettaa nämä keskustelut listaamattomien yritysten verokohtelusta, siis puheenvuorot, mitä toistuvasti SDP:n riveistä on edelleen kuultu. Saan paljon myös palautetta kentältä siitä, että yrittäjät ovat huolissaan siitä, onko nyt kuitenkin tulossa jotain muutoksia verotukseen, mistä hallitus taas ei ole kertonut. Ja jotta voimme luoda sitä va-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

kautta, pysyvyyttä ja pitkäjänteisyyttä, niin pidän tärkeänä kyllä sitä, että tällaisten heittojen ja pohdintojen tekeminen lopetetaan varsinkin SDP:n riveistä ja koko hallitus sitoutuu siihen, että yrittäjille luodaan vakaa toimintaympäristö, ja sitoudutte siihen, että tämän neljän vuoden aikana tehdään vain nimenomaan yrittäjyyttä ja heidän kasvuaan ja työllistämistään helpottavaa veropolitiikkaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt joko hyväksytään tai hylätään käyttöomaisuuden korotetuista poistoista oleva hallituksen esitys, niin ei laajenneta tätä aihetta.

18.31 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tästä aiheesta on käyty jo pitkähkö keskustelu, ja siinä kävimme läpi sitä pohjaa, jolla tämä esitys on tehty. Asiantuntijakuulemisissa on noussut esiin, että nämä vaikutukset voivat olla kohtuullisen hyviä, mutta myöskään näissä asiantuntijakuulemisissa tai aiemmissa arvioissa, joita olemme saaneet, joista olemme voineet lukea eri lähteistä, ei ole kiistatta todettu, että tässä olisi aivan mittavat vaikutukset kyseessä. Tämä hallitus on sitoutunut siihen, että pohjana on tutkittu tieto, ja silloin päätösten ei pitäisi pohjautua toivomuksiin siitä, onko jollain toimenpiteellä vaikutuksia. Aikaisemmista kokemuksista tämänkaltaisista toimenpiteistä voimme päätellä, että ihan valtavia vaikutuksia valitettavasti ei ole välttämättä tulossa, mutta voimme tietysti toivoa, että nyt tämä tuplapoisto osuu sellaiseen ajanjaksoon, jossa on vaikutuksia nähtävissä enemmän kuin aiemmin.

Riskihän on siinä, että tässä tehdään semmoisia investointeja, jotka joka tapauksessakin olisivat toteutumassa. Myöskään nämä kustannusvaikutukset tälle hallituskaudelle eivät ole aivan pieniä, joten ei voi minun mielestäni väittää, että tässä nyt ei olisi mitään yritetty ja että tätä pitäisi heti tämän vaikutuksia tutkimatta laajentaa sillä tavalla, että tämä olisi jatkuvasti voimassa, tai että kohdennusta vielä laajennettaisiin, niin kuin perussuomalaiset esittävät. Me haluamme tukea kaikkia yrittäjiä, ja se vaatii sitä, että meillä on toimenpiteitä, jotka kohdistuvat myös sellaisiin yrityksiin, joilla ei ole isoja laite- ja koneinvestointeja: pienyrittäjiin, sellaisiin yrittäjiin, jotka toimivat henkilöintensiivisillä aloilla, palveluyrittäjiin. Nämä ovat myös niitä erittäin työllistäviä aloja. Me tarvitsemme toimenpiteitä myös sen kaltaisille yrityksille, joten kehottaisin myös oppositiota pohtimaan sellaisia toimenpiteitä, joiden vaikutuksista meillä on tutkittua tietoa ja jotka auttavat meidän yrityksiä laajasti. Sitä kautta me voimme parantaa työllisyysastetta.

Tosiaankin, niin kuin on todettu näissä aikaisemmissa keskusteluissa, että jos me haluamme tehdä vaikuttavia toimenpiteitä, niin meidän pitää investoida osaamiseen, ja siihen tämä hallitus myös satsaa aikaisempia enemmän tai ainakin aikaisempaa enemmän. Jotta me olemme sellaisilla aloilla, jotka ovat myös syntymässä ja joilla voidaan ihan oikeasti luoda jotakin uutta tähän maahan ja jotakin uutta tähän maailmaan, se vaatii investointeja myös osaamiseen ja tutkimus- ja kehittämistoimenpiteisiin.

Tämä toimenpide ei yksistään tule ratkaisemaan työllisyysaasteita, mutta tämä on iso kädenojennus siihen suuntaan, että ainakin voimme katsoa, onko tästä apua niille yrityksille, jotka toimivat kone- ja laiteintensiivisillä toimialoilla ja saammeko vauhditettua investointeja tämän toimenpiteen avulla.

18.34 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on oikeansuuntainen ja tukee yritysten kasvua erityisesti näillä tuotannollisilla aloilla, ja on hyvä seurata tämän vaikutuksia. Hienoa, että hallituspuolueetkin tämän tunnustavat.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Kaiken kaikkiaan tässä salissa voi aika moni katsoa peiliin, koska meillä on tki-rahoitusta leikattu edellisillä hallituskausilla, ja ollaan pudottu Euroopan keskitasolle johonkin 2,7 prosenttiin bkt:stä. Tämän hallituksen tavoite on nostaa se 4 prosenttiin eli Euroopan kärkimaitten joukkoon, ja sen pitää olla kirkkaana kaikissa näissä toimenpiteissä, mitä nyt tässä salissa tehdään. Ja tietysti hallituksen panostukset osaamisen ja koulutuksen perustan vahvistamiseksi, joita nyt on edellisillä kausilla leikattu, ovat tärkeä osa niitä panostuksia. Iso panostus ovat myös hallituksen tulevaisuusinvestoinnit, joissa on erityisesti tähän elinvoimaan ja kasvuun, aluekehitykseen ja innovaatioihin 522 miljoonan panostukset koko hallituskaudella. Ja jos näissä onnistutaan, se tukee myös hallituksen 75 prosentin työllisyystavoitetta ja sitten myös Suomen kasvua. On hienoa, että hallitus panostaa osaamiseen, koulutukseen ja innovaatioihin.

18.36 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Myönnän, että tässä on yksi työllisyyttä parantava, siihen tähtäävä esitys. Kun sanoin aikaisemmin vähän toisin, niin nyt teen parannusta siltä osin, että tämän tunnustan, ja pidän tätä ihan oikeansuuntaisena, niin kuin kaikki täällä. Mutta niin kuin perussuomalaiset esittivät, tässä olisi paikka tehdä vähän korkeammalle asetettuun tavoitteeseen pyrkimistä parantamalla tätä vielä sellaiseksi, että teho nousisi ja työllisyysaste todellakin näkyisi kasvuluvuin edessämme. Arvoisa puhemies, kuitenkin tuossa edellisessä asiassa polttoaineveroa kiristettiin, ja se vie toiseen suuntaan yritystoimintaa ja työllisyyttä.

Sitten on todettava, että nämä ministeri Harakan asettamat kahdeksan työryhmää kuulemma eivät oikein tahdo päästä eteenpäin. Se on kaikkein vakavin asia, että niissä asioissa, joissa ratkaisuja etsitään, ei päästä eteenpäin. Tutkimusta meillä näistä asioista aika paljon kyllä on, niin että kyllä hallitus voisi vain vauhdittaa tutkimusten mukaisten toimenpiteiden vientiä eteenpäin. Kun olen jonkun aikaa ollut täällä eduskunnassa, niin tiedän sen, että kyllä täällä on paljon puhuttu ja jokainen hallitus on ohjelmaansa kirjoittanut, että näitä toimenpiteitä edistetään, mutta tulokset ovat olleet vajavaisia, ja ei se näytä nytkään olevan kovin kunnianhimoista.

Osaamiseen on syytä panostaa, se on tärkeää, ja sitten myös aineettomiin investointeihin. Myönnän, että tällaisten poistokysymysten hoitaminen tai niillä aineettomien investointien tukeminen on vaikeaa varmaan käytännössä, mutta kyllä sillä puolella meillä on ne avaimet, joilla voidaan kansainvälisessä kilpailussa menestyä, siis osaamisen nostamisella ja aineettomien investointien lisääntymisen kautta.

18.38 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Taloudellisen kasvun ja investointien kiihdyttämisen kannalta nämä korotetut poistot ovat tärkeä askel ja, arvoisa puhemies, tästä on paljon myöskin hyviä kansainvälisiä esimerkkejä. Sen sijaan kansainvälisesti on täysin ennennäkemätöntä tai hämmästyttävä asetelma se, että listaamattomien yritysten osinkoja ei veroteta. Puhemies sanoi, että me emme laajenna tätä keskustelua tähän suuntaan [Puhemies: Emme!] — en sitä tee, mutta sanon sen suoraan, että me sosiaalidemokraatit teemme voitavamme, että tämä outo kummajainen, listaamattomien yritysten verottomuus, saadaan oikaistua.

18.39 Pasi Kivisaari kesk: Puhemies! Silloisen valtiovarainministerin, Lintilän, johdolla valmisteltu esitys toteuttaa totta kai hallituksen tavoitetta entistä yritysystävällisemmästä ja myöskin kilpailukykyisemmästä Suomesta. Tavoitteena on, totta kai, toimintaedellytyk-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

siä parantamalla lisätä yksityisiä investointeja ja sitä kautta tukea myös talouskasvua ja työllisyyttä. Suomea on melko pitkään vaivannut investointien vähäisyys, joten hallituksen esitys on todella tervetullut ja tarpeellinen.

Tämä uusi verokannustin koskee kaikkea yritystoimintaa, niin elinkeinotoimintaa kuin vaikkapa maataloutta. Oikeus korotettuihin poistoihin on osakeyhtiöiden lisäksi siis myös avoimilla yhtiöillä, kommandiittiyhtiöillä, elinkeinonharjoittajilla sekä maatalouden harjoittajilla.

Nämä takavuosina käytössä olleet tuplapoistot ovat rajoittuneet ainoastaan tehtaiden ja työpajojen koneisiin ja laitteisiin eivätkä koskeneet esimerkiksi palvelualaa. Nyt tällaisia toimialaan tai paikkaan liittyviä rajoituksia ei ole, joten mielestäni nyt tehtävää uudistusta ei sinänsä pidä sotkea vanhoihin malleihin.

18.40 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on mitä kannatettavin.

Voi sanoa, että tällä hetkellä Suomelle kohtalon kysymys on se, miten investoinnit saadaan liikkeelle ja miten investointien liikkeelle laittamista voisi vielä nopeuttaa ja kiihdyttää. Kaikki investoinnit — eivät ainoastaan isot rakennusinvestoinnit tai laiteinvestoinnit, vaan nimenomaan pienet koneinvestoinnit ja käyttöomaisuusinvestoinnit — ovat tärkeitä, sillä ne lisäävät kotimaista kauppaa ja lisäävät työtä, ja se on todella tärkeää.

Harmittaa se, että tästä nämä käytetyt koneet jätettiin pois. Verojaoston kuulemisissa ilmeni, että kaksinkertaisten poistojen rajaaminen pelkästään uuteen irtaimen käyttöomaisuuteen on sekä hallituksen ympäristötavoitteiden että verotuksen neutraalisuuden kannalta ongelmallinen raja. Tämä on sinänsä ristiriidassa tällä hetkellä hallituksen omiin tavoitteisiin. Olisinkin toivonut, että tämä asia olisi sitten tuolla jaostossa pystytty sillä tavalla yhdessä muovaamaan, että olisi laajennettu tätä.

Kristillisdemokraatit ovat mukana kokoomuksen vastalauseen lausumaehdotuksessa, joka kuuluu: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnalle pikaisesti lakiesityksen, jossa korotetut poistot säädetään pysyviksi ja laajennetaan koskemaan myös käytettynä hankittuja koneita ja kalustoa.”

Tässä on tärkeää se, että tämä valikoima, jolla poistoja voi tehdä, laajenee. Se on tässä keskeistä. Tässä on ymmärretty se dynamiikka ja niin sanotut dynaamiset vaikutukset, jotka tästä voivat syntyä, mutta ikävää on se, että ei olla nähty tätä riittävän pitkälle vaan tästä on tehty lyhytkestoinen ja väliaikainen. Tämä on tässä haitallista.

Siitä annan hallitukselle tunnustusta, että tämä oli kyllä erinomainen asia juuri tähän tilanteeseen, joka meidän taloudessamme on.

18.43 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on erinomainen, ja tuen tätä voimakkaasti. Kun olen keskustellut yrittäjien ja yritysten kanssa eri puolilla Suomea, olen havainnut, että moni suunnittelee investointeja mutta pohtii sitä ajoitusta. Uskon, että tämä on nimenomaan senkaltaisen esitys, joka voi rohkaista tekemään investoinnin juuri nyt, joka auttaa tekemään siitä investoinnista kannattavamman nopeammin ja sitä kautta rohkaisee sen suunnitelman toteuttamiseen. Eli tälle täysi tuki.

Haluan myös huomauttaa samaan tapaan kuin vaikkapa edustaja Kivisaari hetki sitten, että — kun täällä on käytetty puheenvuoroja, joissa on toivottu vielä laajempaa esitystä tähän liittyen ja vielä enemmän joustoja ja laajuutta poistomahdollisuuksiin — tämä, hyvät kollegat, on nyt laajempi kuin yksikään aikaisempi näistä kokeiluista. Eli tässä ei ole toi-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

mialarajoja, tämä koskee kaikkia toimialoja, myös palvelualoja, ja se on aivan erinomainen asia, kun mietitään myös tämän työllistämisaikutuksia.

Eli aivan erinomainen esitys, ja siitä kiitos hallitukselle. Toivotaan, että saadaan tämä nopeasti eteenpäin.

18.44 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Nyt kun tehdään merkittävä poistovähennys sellaisille yrityksille, joilla on erityisen paljon kone- ja laiteinvestointeja, niin siitä huolimatta, että tämä on laajempi kuin aikaisemmat vastaavankaltaiset esitykset, on todella tärkeää pohtia sitä, minkä edustaja Kankaanniemi mainitsi omassa puheenvuorossaan: miten saamme myös aineettomaan pääomaan liittyvät investoinnit kasvuun. Tämä on aivan kriittistä Suomen kannalta, ja nyt uskon, että uusi tulevaisuushallitus tarttuu tähänkin toimeen ja ryhtyy pohtimaan, millä tavalla voimme tähän asiaan tarttua.

Yksi keino on toki se, että voimme helpottaa ja tehdä mahdollisimman joustavaksi — toki tietyllä arvopohjalla, jota tämä hallitus edustaa — työntekijöiden palkkaamisen reilulla tavalla. Lisäksi meidän pitäisi pohtia, miten saadaan osaajia myös muualta houkuteltua tänne Suomeen tekemään töitä. Meillä on nyt jo valtava työvoimapula monissa yrityksissä, joten tähänkin täytyy tarttua. Se saattaa tarkoittaa ihan sellaisia yksinkertaisia asioita, kuten että kuinka helppo perheen on muuttaa Suomeen, voiko täällä opiskella englanniksi, saako täällä varhaiskasvatuspaikan Helsingistä, Turusta tai Tampereelta.

Tämä nyt käsiteltävä esitys ei todennäköisesti kohdistu kovinkaan voimakkaasti kaupunkialueille, koska tiedämme, että kaupunkialueilla, ainakin Uudellamaalla, bruttokansantuotteesta hyvin iso osa muodostuu senkaltaisista aloista kuten ict, viestintä ja muista niin sanotusti palvelualoihin kuuluvista aloista. Hyvin pieni osa muodostuu teollisuudesta, rakentamisesta ja alkutuotannosta. Ihan valtaosa muodostuu kaupunkialueilla jo tämänkaltaisesta palveluliiketoiminnasta, joka on myös erittäin tärkeää meidän talouden uudistumisen kannalta. Kehottaisin ainakin omalta osaltani ja toivon, että pohdimme, miten saamme seuraavat toimenpiteet todellakin kohdistettua pienyrityksille, palvelualojen yrittäjille, sellaisiin yrityksiin, joissa tarvittaisiin tukea tutkimukseen ja kehittämiseen, sellaisille aloille, joilla tarvittaisiin vaikkapa ict-ammattilaisia, ja niin edelleen.

On vielä paljon yrityksiä, jotka jäävät tällaisten tuplapoistojen ulkopuolelle, joten siinä mielessä kannatan kyllä tämän esityksen mukaan etenemistä, enkä kannata näitä opposition esityksiä, jotka laajentaisivat tätä kyseessä olevaa esitystä ilman mitään vaikuttavuusarvioita — ainakaan tässä nyt ei ole sellaisia tuotu esiin.

18.48 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kalli käytti täällä erinomaisen puheenvuoron, ja olen hänen kanssaan myös sitä mieltä, että tämä on loistava laajennus. Tämä on erityisen hyvä myös ajoituksensa osalta. Kuitenkin tämä olisi voinut olla vieläkin parempi, vaikka täällä on nyt pohdittu sitä, että oppositio ei tässä nyt ymmärrä, ja täällä myös mainittiin, että ei tueta tätä näkemystämme tähän käytettyjen koneiden laajentamiseen ja niin edelleen. No, jätän sen nyt tässä väliin mutta totean sen, että kun tässä esityksessä esimerkiksi todetaan, että tämä aiheuttaa sinä aikana, kun se on voimassa, noin 800 miljoonan verotuoton menetyksen, niin tässä ei mitenkään tuotu laskelmaa esiin siitä, kuinka paljon tämä lisää verotuottoja laitehankintojen osalta. Tämä oli minusta merkittävä: niin sanotut dynaamiset vaikutukset puuttuivat tästä arviosta kokonaan. No, niitä ei ehkä ole hirveän helppo arvioida, jotakin olisi voitu arvioida, mutta menee eteenpäin nyt tällaisena, ja varmasti sitä sitten kohta myös laajennetaan.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

18.49 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa puhemies! On aivan totta, että nyt täytyy kääntää kaikki kivet investointien vauhdittamiseksi, ja tämä on tosiaan yksi erinomainen esitys siihen liittyen.

Edustaja Holopainen nosti esiin hyvän ja tärkeän asian myös aineettomiin investointeihin liittyen. Käsittääkseni aineettomissa investoinneissa yritys saa jo nyt poistaa koko palkkakulun kerralla vuoden tuloksesta, mutta on tärkeää, että pohdimme myös uusia avauksia. Hallitushan on jo esittänyt tutkimus-, kehitys-, innovaatioyhteistyöhönkin liittyen uusia vähennysmahdollisuuksia, joitten selvittämistä ministerit Lintilä ja Kulmuni nyt jatkavat. Se on erittäin tärkeä asia kaikissa yrityksissä ja eri toimialoilla.

Myös tähän tavallaan kohtaanto-ongelmaan liittyen, miten saadaan työ ja sen tekijät kohtaamaan esimerkiksi tällaisissa tapauksissa, kun koko perhe vaikkapa muuttaa uuteen paikkaan, jossa toiselle vanhemmalle löytyy töitä, täytyy varmasti etsiä uudenlaisia ratkaisuja, mutta kiinnittäisin huomiota siihen, että hallitus on esittänyt tällaista rekrytointikustannusten verokohtelun muuttamista niin ikään. Siinä siis tällä hetkellä tilanne on se, että kun työnantaja maksaa rekrytointikustannukset työntekijän puolesta, niin ne luetaan työntekijän osalta verotettavaksi ansiotuloksi, mutta jatkossa vain puolet tästä luettaisiin verotettavaksi ansiotuloksi. Eli kyllä tässä koko ajan yritetään etsiä monenlaisia tapoja, joilla oikeasti saataisiin työ ja sen tekijät paremmin kohtaamaan ja investointeja rohkaistettua, jotta nämä yritysten, voisiko sanoa, piilevät investointisuunnitelmat aidosti toteutuisivat. Se on varmasti yhteinen asia. [Toimi Kankaanniemi: Juu, vauhtia vaan!]

Puhemies Matti Vanhanen: Pidetään edelleen keskustelu investointien poistoissa.

18.51 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! On hienoa, että myös tutkimukseen ja kehittämiseen pohditaan ratkaisuja. Toki siinäkin puhutaan isosta kentästä, johon sitten kuuluu se, että yliopistoilla on mahdollisuus toimia, meillä on riittävästi aloituspaikkoja ja sitä kautta saamme osaamista ja sitä tärkeintä aineetonta pääomaa eli niitä meidän ihmisiä, jotka osaavat ja ryhtyvät esimerkiksi yrittäjiksi, kuten iso osa meidän uusista yrityksistämme syntyy jo nyt siinä yhteisessä rajapinnassa yliopistoverkoston kanssa tai vähintäänkin monilla on jonkun alan koulutusta ja osaamista, jonka pohjalle voidaan perustaa uusia yrityksiä. Meillä on onneksi monia kansainvälisiä esimerkkejä siitä, kuinka täällä on kehitetty jotakin aivan uutta. Sitä kautta synnyttämme myös lisää työllisyyttä.

Sen lisäksi on tärkeätä pohtia, miten ylipäätään saamme ihmisten rekrytoinnin mahdollisimman helpoksi, kuten täällä todettiin hyvissä puheenvuoroissa, ihan vain sen osaamisen kannalta siinä mielessä — ja nyt en viittaa tuotekehittämiseen tai tutkimukseen — että myös palvelualojen yrityksillä on mahdollisuus palkata ihmisiä töihin, ja tosiaankin myös siten, että sillä palkalla Suomessa pystyy elämään myös kaupunkialueilla ja työ on houkutteleva vaihtoehto.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 34/2019 vp

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 7/2019 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.54 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Kannatan hallituksen esitystä palauttaa lapsen subjektiivinen oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Muutosehdotus koskee paitsi osallistumisoikeutta varhaiskasvatukseen myös sen vaihtoehtona olevaa yksityisen hoidon tukea.

Ehdotuksen tarkoituksena on, että lapsen osallistumisoikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen ei jatkossa riipu lapsen vanhempien tai muiden huoltajien työ- tai elämäntilanteesta, lapsen tai hänen perheensä tuen tarpeesta tai lapsen asuinkunnasta. Myös sivistysvaliokunta on katsonut, että ehdotettu uudistus parantaa alle kouluikäisten lasten yhdenvertaista kohtelua ja on siten erittäin tarpeellinen. Kokopäiväisen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on lasten oikeuksia ja oikeuksien täytäntöönpanoa edistävä toimi.

Varhaiskasvatusoikeuden rajoittaminen on varhaiskasvatuksen työntekijöiden antamien vastausten mukaan lisännyt muun muassa hallinnollisen työn määrää, työn kuormittavuutta ja lapsiryhmässä tehtävän työn haasteellisuutta. Samalla myös vähennetään kuntien hallinnollista taakkaa muun muassa lapsen päivähoito-oikeuden selvittämisessä. Esitys siis helpottaa myös yksityisen hoidon tuen toimeenpanoa Kelassa ja vähentää siitä aiheutuvia hallinnollisia toimenpiteitä.

Varhaiskasvatusoikeuden rajaamista koskevan kritiikin kärki on ollut kuitenkin rajoituksesta aiheutuva lapsen eriarvoisuuden lisääntyminen, ja hallituksen esityksen tarkoituksena on korjata se. Vaikka kunnat ovat olleet hyvin joustavia rajauksen käyttöönotossa ja ymmärtäviä vanhempien erilaisille elämäntilanteille, rajauksen poistaminen selkeyttää tilannetta. Pidän siis tärkeänä huolehtia siitä, että varhaiskasvatuspalveluja järjestetään lapsen ja perheiden tarpeita tukien.

Varhaiskasvatus on keskeinen osa Suomen kasvatusta ja koulutusjärjestelmää, jolla luodaan yhteiskuntamme tulevaisuutta. Sen merkityksellisyys ja positiivinen kustannusvaikutus korostuvat erityisesti lapsilla, joiden lähtökohdat oppimiselle ovat haasteellisia.

Puhemies! Esitykseen sisältyy myös perussuomalaisten tekemä vastalause, jossa on pohjimmiltaan oikeansuuntaista ajattelua, ja se kiinnittää huomiota aitoon ongelmaan, jota on syytä jälkitarkastella ja miettiä. Esitys siis koskee esimerkiksi paperittomien lasten tilannetta varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatus on kokenut myös viime vuosien ajan jatkuvia muutoksia. Ala kaipaa myös työrauhaa, vakiinnuttamista ja luottamusta. Jatkuvassa turbulenssissa elävä päiväkotijärjestelmä ja esiopetusmaailma, tällainen muutosvaateiden jatkuva vimma, kuluttaa alan henkilökuntaa ja vaikeuttaa myös jaksamista. Erityisesti varhaiskasvatuksessa pitäisi saada aikaan tilanne, jossa jatkuvien muutosten sijaan ala saa hengähtää ja vakiinnuttaa toimivat käytännöt arkeen. Tämä kentältä kuuluva ruohonjuuritason toive on kovin ymmärrettävä. Var-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

haiskasvatuksessa kasvatusammattilaisten osalta on oleellista, että heillä on riittävästi aikaa olla lapsen vierellä, työolosuhteet ovat ajanmukaiset, terveet ja turvalliset ja heidän osaamiseensa luotetaan.

Puhemies! Hallituksen esitys palauttaa täysi subjektiivinen oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen on kannatettava asia. Vanhempien ensisijaista vastuuta kasvatuksesta se ei poista. Ensisijaisen vastuun kuuluu olla niin päiväkotikuin kouluvuosiensa aikana vanhemmilla. Mutta esitys tasa-arvoistaa lapsen oikeutta sekä varhaiskasvatukseen että ylipäätään aikuiseen ihmiseen.

18.59 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää valtiokuntaa erittäin hyvin laaditusta mietinnöstä. Mietintöön on hyvin kirjattu kaikki ne perustelut siitä, miksi subjektiivinen päivähoito-oikeus kannattaa palauttaa ja varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja pienentää. On tärkeää, ettei lapsen osallistumisoikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen jatkossa riipu lapsen vanhempien työ- ja elämäntilanteesta tai lapsen asuinkunnasta. Uudistus parantaa siis alle kouluikäisten lasten yhdenvertaista kohtelua.

Varhaiskasvatusoikeuden rajoittamisella ei saavutettu ennakoon arvioituja taloudellisia vaikutuksia. Yksi keskeinen tähän vaikuttava tekijä oli se, että läheskään kaikki kunnat eivät rajanneet varhaiskasvatusoikeutta lain mahdollistamalla tavalla vaan säilyttivät oikeuden sellaisena kuin se oli ennen tätä lainmuutosta. Varhaiskasvatusoikeuden rajausta on koskenut vain 5 500:aa lasta, eli he ovat joutuneet eriarvoiseen asemaan kuin muut.

Myönteinen asia on myös se, että esityksellä vähennetään kuntien hallinnollista taakkaa ja siitä aiheutuvia kustannuksia muun muassa lapsen päivähoito-oikeuden selvittämisessä esimerkiksi perheiden elämäntilanteiden muutostilanteissa. Esitys helpottaa myös yksityisen hoidon tuen toimeenpanoa Kelassa ja vähentää siitä aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia.

Viime kaudella varhaiskasvatusoikeuteen tehdyllä heikennyksellä oli valtioneuvoston selvitysten mukaan negatiivisia lapsivaikutuksia, ja erityisesti päiväkotien lapsiryhmien tilanne muuttui haasteellisemmaksi. Päiväkotiryhmien kokoonpanoihin tuli lisää moninaisuutta osa-aikaisten ja osapäiväisten lasten lisääntymisen myötä. Lisäksi lasten määrä ryhmissä on kasvanut osassa kunnista.

Erityisen paljon muutokset vaikuttivat erityislasten tilanteeseen, koska heille riittävän pieni ja mahdollisimman samana pysyvä ryhmä on oleellisen tärkeä osa turvallista arkea ja kuntoutusta. Lasten vanhempien arvioissa keskeisimmäksi varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen vaikutukseksi tulivat esille lasten tasavertaisuuden heikkeneminen suhteessa muihin lapsiin, lasten vertaissuhteiden pysyvyyden vähentyminen, negatiiviset vaikutukset lasten kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen sekä aikuisten ja lasten välisten suhteiden pysyvyyden vähentyminen sekä lasten hyvinvoinnin heikentyminen.

Tämä lakiesitys on siis erittäin kannatettava, ja se on kannatettava myös siksi, että kaikki varmaan tiedämme niistä tutkimustuloksista, joiden mukaan varhaisilla koulutuspanoksilla on merkittävä vaikutus myöhempään kouluttautumiseen. Viime viikolla tulneiden Pisa-tutkimuksen tulosten mukaan suomalaisnuorten lukutaito on edelleen OECD-maiden parhaimmistoa, mutta perhetaustan ja sukupuolen vaikutus lukutaitoon on kuitenkin kasvanut. Suomessa ylimmän ja alimman sosioekonomisen neljänneksen keskimääräinen ero lukutaidon pisteissä on 79 pistettä, ja laskennallisesti tämä vastaa jopa kahden kouluvuoden opintoja. Suomen tyttöjen ja poikien ero lukutaidossa oli OECD-maiden suurin. Ja jos haluamme olla osaamisen kärkimaa myös jatkossa, niin panostukset varhaiskasvatukseen

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

ovat välttämättömiä. Asian pitää alkaa jo sieltä, sillä laadukas varhaiskasvatus tasoittaa parhaiten esimerkiksi perhetaustasta johtuvia oppimiseroja jatkossa.

Arvoisa puhemies! Varhaiskasvatuksessa tulee olla aikaa huomioida, ohjata, auttaa ja kannustaa jokaista lasta yksilönä ja löytää jokaisen lapsen vahvuudet. Tämä ei onnistu, elleivät lapsiryhmät ole riittävän pieniä. Myös lapsen sosiaalisten taitojen kehittymiselle on ensisijaisen tärkeää, että lapsiryhmä ja myös sen ohjaajat ja opettajat pysyvät mahdollisimman samoina. Pidetään huolta laadukkaasta varhaiskasvatuksesta tästä eteenpäin.

19.03 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Pidän tätä subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden laajentamista erittäin hyvänä asiana. Kunnillahan on aikaisemmin ollut mahdollista rajoittaa se 20 viikkotuntiin. Ja kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen sanoi, niin aika harva kunta on sitä sitten loppujen lopuksi käyttänyt.

Näissä asiantuntijakuulemisissa tuli kyllä hyvin esille se, että ihan kaikki asiantuntijat puolsivat, pitivät tätä hyvänä asiana. Aika moni toi esiin sen, että hallinnollinen työtaakka on lisääntynyt, kun kunnat vaativat erilaisia selvityksiä, millä perusteilla sitten voidaan se 20 tuntia myöntää ja miten se ajoitetaan ja näin poispäin.

Perussuomalaisethan pitää tärkeänä sitä, että vanhemmilla on myöskin mahdollisuus hoitaa lapsiaan kotona. Se mahdollisuushan ei mene tällä uudistuksella mihinkään, edelleenkin vanhemmilla on mahdollisuus hoitaa lapsiaan kotona. Se, mitä kunnissa tästä ajatellaan — tähän tulee nostamaan kuntien kustannuksia jonkin verran. Hallituksen esityksessä on, että nämä kustannukset korvataan kunnille täysimääräisesti. Tämä on tulossa voimaan 1.8.2020. Siihen on talousarviossa varattu ensi vuodelle 7 miljoonaa euroa ja seuraaville vuosille 17 miljoonaa euroa. Jonkin verran nämä laskelmat eri asiantuntijalausunnoissa vaihtelevat, ja täytyykin nyt toivoa, että tämä raha, mikä siihen on varattu, oikeasti riittää kunnille, koska kunnat Suomessa ovat tällä hetkellä taloudellisessa ahdingossa.

Se, mistä erityisesti haluan kiittää valiokuntaa, on se, että saatiin sinne se lausuma alakouluikäisten lasten mahdollisuudesta vuoropäivähoitoon. Tämä on semmoinen ongelma, mikä tulee monesti esiin. Esimerkiksi yksinhuoltaja, joka tekee vuorotyötä, hoitajat, yleensä suurin osa hoitajista tekee kolmivuorotyötä — jos alakouluikäisellä lapsella ei ole mahdollisuus päästä vuorohoitoon, niin hoitaja ei pysty tekemään silloin iltavuoroo eikä yövuoroo. Tämä on yksi syy, miksi niitä hoitajia sieltä hoitoalalta pakenee. Siis yksi monien joukossa. Eli tässä erittäin hyvä olisi, jos jatkossa olisi näin, että myöskin heille voitaisiin se vuoropäivähoitopaikka taata.

Tässä oli yksi asia, mihin perussuomalaiset kiinnittivät huomiota, ja se oli kappale 16, missä puhutaan näistä maahanmuuttajalapsista ja turvapaikanhakijoista. Siinä viimeisessä virkkeessä avataan sitä esitystä sillä tavalla, että pitää selvittää sen edellytys tai oikeutus kaikille lapsille. Meidän mielestämme se avaa hiukan sitä porttia sille, että sen selvityksen tuloksena voitaisiin päätyä esimerkiksi semmoiseen ajatukseen, että myöskin ne, joilla ei ole laillista oikeutta olla Suomessa, olisivat oikeutettuja siihen varhaiskasvatukseen. Tätä ajatusta emme jaa ja sen vuoksi jätämme siitä vastalauseen. Elikkä esitämme, että lakiehdotus hyväksytään muuten valiokunnan mietinnön mukaisena, paitsi perustelutekstin kappale 16 poistetaan ja valiokunnan esittämää kappaletta 16 koskeva lausuma 1 poistetaan.

19.07 Mikko Ollikainen r: Arvoisa herra puhemies, ärade talman! För egen del och för vår riksdagsgrupps del stöder vi regeringens proposition om att återinföra barnets subjektiva rätt till småbarnspedagogik på heltid. Syftet med det här förslaget är ju att barnet ska ha

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

rätt att delta i småbarnspedagogik på heltid i fortsättningen och att det inte ska vara beroende av föräldrarnas eller andra vårdnadshavares arbets- eller livssituation, barnets eller familjens behov av stöd och barnets hemkommun.

Den föreslagna reformen förbättrar likabehandlingen av barn under skolåldern och därför behövs den verkligen. Att återställa den subjektiva rätten till småbarnspedagogik på heltid är en åtgärd som främjar uttryckligen barnets rättigheter. Det här gäller bland annat för barn som behöver särskilt stöd.

Den här ändringen från begränsad rätt till subjektiv rätt kan slå olika i olika kommuner beroende på tidigare beslut, om begränsningen till dagvård gjorts eller om den inte har gjorts, men det kan ofta också handla om tillgång på personal i daghemmen. Tillgången på personal är en stor utmaning både på finska och på svenska.

Administrationen, alltså byråkratin, inom kommunerna minskar i och med återinförandet av den subjektiva rätten. Ekonomiskt kompenseras ändringen till fullo via statsandelar. Visst, det är också bra att följa med de olika konsekvenserna kring den här ändringen och det är också bra att utreda, precis som kulturutskottet lyfter fram, på vilket sätt rätten till småbarnspedagogik kan tryggas för till exempel asylsökande barn i framtiden.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen palautetaan. Tämä on todella tärkeää lapsen edun, tasavertaisuuden mutta myös nuoren koulutuspolun kannalta. Tämä on tärkeää, kun ajatellaan lapsiystävällistä Suomea kokonaisuudessaan.

Sivistysvaliokunnan mietinnössä nostetaan esille työrauha. Viime vuosina on ollut monta muutosta varhaiskasvatuspuolella. Meillä on haasteita henkilöstön saatavuuden suhteen, ja työrauha alalla auttaa osaltaan, että ala on houkutteleva myös tulevaisuudessa.

Ärade talman! En kvalitativ och mångsidig småbarnspedagogik är en väsentlig del av barnets kunskapsstig. Flera nationella och internationella undersökningar visar att småbarnspedagogiken har en betydande positiv effekt för barnets utveckling och på inläringen, eftersom helhetsupplägget och lösningarna inom småbarnspedagogiken på lång sikt påverkar förutsättningarna för inläring.

En utvidgning av rätten till småbarnspedagogik underlättar föräldrarnas sysselsättning eftersom det också är lättare att ta emot kortvariga anställningsförhållanden.

Haluamme siis lapsiystävällisemmän yhteiskunnan, ja tämä esitys tukee naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, kun molemmilla vanhemmilla on yhtäläinen mahdollisuus tehdä työtä, toimia yrittäjänä ja opiskella. Sivistysvaliokunnan asiantuntijalausunnon mukaan varhaiskasvatusoikeuden rajausta ja vaatimus laajemman varhaiskasvatusajan osoittamisesta on nimittäin hankaloittanut erityisesti äitien kohdalla työn ja perheen yhteensovittamista, koska valinta ansiotyön ja lastenhoidon välillä on selvitysten mukaan edelleen ennen kaikkea äitien valinta.

Ärade talman! På sikt och för att bättre tillgodose barnets rättigheter i framtiden är återinförandet av den subjektiva rätten en mycket bra sak. — Kiitos, tack.

19.11 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on lapsiystävällinen parannus nykymalliin, nähdäkseni. Kannatan tätä hallituksen esitystä, joka palauttaa lapsen

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

subjektiivisen oikeuden kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen. Nämä ehdotetut lait tulevat voimaan ensi vuoden elokuussa, minkä vuoksi myös kunnat ovat ehtineet varautua niihin tällä talousarvioletuksella tästä keskustellessamme.

On mielestäni ensiarvoisen tärkeää, että kuntien tiukan taloustilanteen alla tähän uudistukseen on varattu rahat täysimääräisesti, ja myös valiokunnassa kuultavana olleet tahot ovat sen yksimielisesti todenneet. Keskustalle on myös tärkeää, että kutakin lasta tuetaan siellä, mikä tukee lapsen itsensä parasta kasvua ja oppimista, oli se koti tai päiväkotiki tai mikä vain paikka, missä oppiminen parhaiten tapahtuu. Muutosehdotus tältä erää koskee paitsi osallistumisoikeutta varhaiskasvatukseen myös kaikkia vaihtoehtoja sen osalta. Perheiden valinnanvapaus säilyy siis, ja pidämme sitä tässä tärkeänä.

Varhaiskasvatusta rajattiin vuonna 2016 säästösyistä, mutta nyt valiokuntien käymän keskustelun perusteella on selvinnyt, että se on eriarvoistanut kuntia sillä tavalla, että rikkaat kunnat ovat rajauksesta huolimatta pitäneet tämän subjektiivisen päivähoito-oikeuden ja vähän köyhemmät kunnat sitten ovat sitä rajanneet 20 tuntiin viikossa. Tämän vuoksi tämä hallitus näkee kriittisenä, että subjektiivinen päivähoito-oikeus nyt turvataan kaikille ja se korvataan täysimääräisesti.

Tämä uudistus parantaa alle kouluikäisten lasten yhdenvertaisuutta ja on siten tarpeellinen. Lapsen oikeudet eivät saa riippua vanhempien tai huoltajien työ- tai elämäntilanteista, eikä ole tarpeen, että esimerkiksi hallinnon pyörittämiseen olosuhteiden muuttuessa kuluu kunnilta kohtuuttomasti aikaa. Tämä osaltaan myös keventää hallintoa niin kuntien kuin Kelan osalta.

Sivistysvaliokunnan valiokuntavastaavana keskustan osalta haluan kuitenkin kiinnittää huomionne siihen, että laitoimme sinne valiokunnan lausuntoon painavan huomautuksen tästä vuorohoidon toteutumisesta. Eli on ehkä syytä pysähtyä pian siihen, toteutuuko meillä vuorohoito riittävällä tavalla ja tarvitsisiko siihen tehdä jotain vastaavan kaltaisia tarkennuksia, jotta tämä tasa-arvoinen tilanne, josta tässäkin salissa on tämän hallituksen esityksen tiimoilta puhuttu, myös toteutuisi kaikkien perheiden arjessa. Toivon, että tähän vuorohoitoon vielä palataan.

Nostaisin myös esiin hallitusohjelman yksityiskohdan, joka liittyy tähän hallituksen esitykseen kriittisesti, eli tämän varhaiskasvatuksen tasa-arvon ja laadun kehittämiseen varatun rahan edistämisen. Eli tämä yhdenvertaisuusnäkökulma tässäkin hallituksen [Puhemies koputtaa] esityksessä kävelee käsi kädessä myös kokonaisen varhaiskasvatuksen kehittämisen kanssa.

19.15 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Kattava ja laadukas varhaiskasvatus tasaa tehokkaasti lasten kotitaustoista johtuvia eroja. Varhaiskasvatuksesta hyötyvät eniten vähäosaisten perheiden lapset. On hienoa, että hallitus toteuttaa nyt yhden tärkeimmistä lupauksistaan lapsiperheille, kun lasten kokoaikainen varhaiskasvatusoikeus palautetaan.

Subjektiivinen oikeus joutui edellisen hallituksen leikkuriin, kun varhaiskasvatusoikeutta rajattiin. Varhaiskasvatuksen tarveharkintaisuus on ollut voimassa lähes kolme vuotta. Sitä ennen kaikilla lapsilla oli subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen.

Kyse on nimenomaan lapsen edusta ja lapsen oikeudesta. On arvokasta, että universaali varhaiskasvatusoikeus asettaa kaikki lapset samanarvoiseen asemaan riippumatta vanhempien perhetilanteesta, työmarkkina-asemasta tai asuinpaikasta. Varhaiskasvatusta on voitu nytkin järjestää kokopäiväisesti, jos se on katsottu tarpeelliseksi lapsen kehityksen tai per-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

heen olosuhteiden kannalta, mutta tarveharkintaan perustuvaa arviointia asiantuntijat ovat pitäneet kuitenkin perheitä ja lapsia leimaavana.

Osa kunnista päätti olla ottamatta käyttöön varhaiskasvatusoikeuden rajoituksia. Kuntien erilaiset käytännöt johtivat siihen, että lapset ja perheet ovat olleet viime vuosina eriarvoisessa asemassa. Lapsiin kohdistuneista lyhytnäköisistä säästöistä koituu yleensä myöhemmin kallis lasku. Laadukas varhaiskasvatus puolestaan heijastuu pitkälle lasten tulevaisuuteen niin koulussa, opinnoissa kuin yhteiskunnassa pärjäämisessä.

Iloitsen opetusministerimme Li Anderssonin tavoin siitä, että ymmärrys varhaiskasvatuksesta ja sen merkityksestä lapsen kasvulle ja kehitykselle on lisääntynyt. Myös monet vaikutusvaltaiset ekonomistit ovat painottaneet, että varhaiskasvatukseen sijoitetut rahat maksavat itsensä takaisin moninkertaisesti.

Hyviä varhaiskasvatusuutisia on tulossa muitakin. Kolme vuotta täyttäneiden lasten varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja ollaan pienentämässä asetusmuutoksella. Lisäksi sekä perusopetus että varhaiskasvatus ovat saamassa ensi vuonna rahaa laadun kehittämiseen ja eriarvoistumisen ehkäisyyn. Nämä uudistukset ovat erittäin tervetulleita.

19.18 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tässäkin esityksessä näkyy hallituksen linjan aiheuttama linjanmuutos. Tässä on selkeästi positiivinen, hieno askel. On palautettu lasten subjektiivinen oikeus osallistua kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen.

Tästä käyty julkinen keskustelu on usein ohjautunut siihen kulmaan, että työttömille vanhemmille, joista molemmat saattavat olla kotona, tarjoutuisi ikään kuin tässä tilaisuus laistaa, käyttää tätä hyväksi eli sijoittaa lapsensa päivähöitoon, ikään kuin tässä olisi kysymys aikuisten, vanhempien, subjektiivisesta oikeudesta. Useissa puheenvuoroissa on korostettu: kyseessä on lasten oikeus, lasten subjektiivinen oikeus saada täysipainoinen varhaiskasvatus yhdenvertaisesti muiden kanssa.

Tässä on käytetty useita erittäin hyviä puheenvuoroja. Edustajien Kivisaari ja Mäkisalo-Ropponen puheenvuoroissa, molemmissa, oli painavasti esillä se, että tässä on yhdenvertaisuudesta kysymys. Edustaja Kemppe ohjasi yhdenvertaisuuskeskustelun siihen kulmaan, että tässä on kuntien välillä eroja — ja te viittasitte selkeästi siihen, että varakkaammassa kunnissa on varaa tarjota tämä subjektiivinen lasten varhaiskasvatusoikeus ja köyhemmissä kunnissa ollaan kireämmässä tilanteessa, joudutaan tämän vuoksi niin sanotusti rankaisemaan lapsia. — Viimeisessä puheenvuorossa edustaja Lohikoski nosti toisen yhdenvertaisuuskulman eli katsoi perheitä. Köyhimmistä perheistä, heikoimmassa asemassa olevista perheistä tulevat lapset eivät ole samankaltaisessa asemassa kuin varakkaammista perheistä olevat lapset. Eli tässä näkee monesta kulmasta tämän yhdenvertaisuusperiaatteen rikkoutumisen, ja se on kriittisintä sen vuoksi, että me puhumme lapsistamme. Me rankaisemme tavallaan omia lapsiamme, ja tässä suhteessa tämä on erittäin oikeutettu, perusteltu muutos ja hienoa, että tämä esitys nyt on täällä ja me saamme tämän asian tämän budjetin yhteydessä nyt ratkaistua.

19.20 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiljunen aivan oikein totesi, että nyt on kysymys lasten edusta. Mekin perussuomalaisissa kannamme erittäin paljon huolta lasten hyvinvoinnin lisäämisestä sekä laadukkaasta varhaiskasvatuksesta.

Keskeisinä keinoina tavoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää pitää ryhmäkoot riittävän pieninä ja turvata erityisesti tukea tarvitsevien lasten tarpeet. Kuten tunnettua, niin me perussuomalaiset ajattelemme, että mahdollisuus hoitaa pieniä lapsia kotona on hyvin tär-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

keää ja se säilyisi jatkossakin, koska koti on useimmissa tapauksissa lapsen kannalta se paras ja viihtyisin ympäristö, joka tuo turvaa etenkin lapsen ensimmäisille kasvuvuosille — joilla on sitten varmasti myöskin suuri merkitys lapsen kehitykselle myöhemmässä vaiheessa.

Kuten tuossa edustaja Juuso toi tämän esittämämme kappaleen 16 ensimmäisen lausuman poiston esityksen, joka koskettaa lähinnä nyt henkilöitä, joilla ei ole lupaa, laillista oikeutta, maassa oleskeluun, niin olen kannattamassa tätä meidän perussuomalaisten ja edustaja Juuson ehdotusta.

19.21 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Varhaiskasvatuksesta hyötyvät kaikki lapset riippumatta perhetaustasta. Varhaiskasvatusoikeuden laajennus helpottaa vanhempien työllistymistä, koska silloin voi ottaa myös lyhytaikaisia työsuhteita eikä tarvitse pelätä sitä, miten se lapsen päiväkotiryhmässä vaikuttaa esimerkiksi kaverisuhteisiin. Esitys tukee myöskin naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, kun molemmilla vanhemmilla on yhtäläinen mahdollisuus tehdä töitä, toimia yrittäjänä tai opiskella.

Erityisen tyytyväinen olen tästä lausumaehdotuksesta, minkä valiokunta on tehnyt: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää kuluva vaalikauden aikana varhaiskasvatustilanteen ja pienten koululaisten vuorohoidon tarpeen ja toteutumisen sekä ryhtyy selvityksen tulosten perusteella tarvittaviin toimiin lainsäädännön muuttamiseksi vuorohoidon palvelun varmistamiseksi.”

Meidän yhteiskuntamme on muuttunut siinä mielessä, että monissa töissä ei eletä niin sanottua virka-aikaa kahdeksasta neljään. Erityisesti palvelualalla työaika keskittyy yhä enemmän iltaan tai voi olla varhaisia aamun tunteja tai yötyötä. Sen takia tämä vuorohoidon selvittäminen tulee todella tarpeeseen. Se myöskin voi parantaa yksinhuoltajien työllisyystilannetta, ja uskon, että se tulee parantamaan. Jos se olisi mahdollista, se tulisi parantamaan yksinhuoltajien työtilannetta ja samalla yksinhuoltajien toimeentuloa.

19.23 Pasi Kivisaari kesk: Puhemies! Ainakin edustajat Kemppi ja Juuso ottivat puheen-vuoroissaan esille tämän vuorohoitokysymyksen, jota myöskin sivistysvaliokunnassa ja sivistysvaliokunnan lausunnossa pohdittiin.

Toden totta, vuorohoitohaasteet koskevat myöskin koululaisia, erityisesti ykkös-, kakkosluokkalaisia. Tänä päivänähan koulussa on toki iltapäivätoimintaa, joka mahdollistaa aikuisen läsnäolon iltapäivisin. Mutta vuorohoito on tietysti paljon laajempi käsite. Me kaikki tiedämme ammatteja, joissa isät ja äidit tekevät ympärivuorokautista työtä, jossa työn ajat vaihtelevat.

Toivoisin kuitenkin, että kun tätä vuorohoitoproblematiikkaa pohditaan, niin otettaisiin mallia koulussa järjestettävästä iltapäivätoiminnasta sikäli, että iltapäivätoimintaa kouluissa järjestävät niin kunnat mutta myöskin esimerkiksi urheiluseurat, seurakunnat, ylipäättään kolmannen sektorin toimijat. Tässä vuorohoitokysymyksessä kolmannen sektorin toimijalla saattaa olla myöskin paljon annettavaa, kun pohditaan näitä erilaisia järjestelyjä.

Edustaja Koskela, joka taisi lähteä, korosti tätä kodin merkitystä kasvatuksessa. Kyllä, ensisijaisesti ilman muuta kodeilla on kasvatusturvastuu, mutta toki on mainittava, että tämä subjektiivinen täysimääräinen oikeus ei ole ristiriidassa tietystikään sen kanssa eikä poista sitä kodin oikeutta. Mikäli kasvatusturvastuu esimerkiksi vanhempien työn ohella on tai lasta pystytään kodissa hoitamaan, niin mikä ettei.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Edustaja Kiljusen puheenvuorossa oikeastaan tuli se ydin, että tämä on nimenomaan lapsen oikeus varhaiskasvatukseen, ja siitä näkökulmasta myöskin tätä esitystä on syytä katsoa.

19.26 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiljunen oli nykymallissa huolissaan siitä, että köyhimmat perheet ovat jääneet tässä jalkoihin, ja lapsiperheköyhyydestä sopiikin olla huolissaan, kun Suomessa on yli satatuhatta köyhäksi luokiteltavaa lasta. Se on erittäin huolestuttava tilanne.

Mutta tästä subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta ja hallituksen esityksestä, jota nyt käsittelemme: Tässä nykytilanteessa lohdutuksena on ollut myös se, että varhaiskasvatusta on voitu nytkin järjestää kokopäiväisesti, jos se on katsottu tarpeelliseksi perheen ja lapsen tilanteen kannalta, ja näin on monessa kunnassa. Tällaiseen tilanteeseen on päädytty esimerkiksi niiden maahanmuuttajaperheiden kohdalla, joissa lapsi on tarvinnut lisää kielellistä tukea arkeensa. Tätä tarveharkintaan perustuva arviointia voidaan kuitenkin pitää perhettä leimaavana, ja sen takia näen tämän hallituksen esityksen nyt tärkeänä, jotta saamme tämän asian vietyä eteenpäin, mutta myös sen takia — korostin puheenvuorossani erityisesti sitä hallinnollista uudistusta — että nyt sitä hallinnollista puolta ei tarvitse enää siinä välissä tehdä.

Kiinnittäisin vielä huomionne tähän sivistysvaliokunnan lausuntoon, jossa nostettiin myös tämä asiakasohjaus kriittisesti esiin. Esimerkiksi neuvoloissa ja perhekeskuksissa tehdään tälläkin hetkellä todella ansiokasta asiakasohjausta, palveluohjausta näille perheille, ja toivon todella, että siihen kiinnitetään huomiota, että kaikilla perheillä on tieto varhaiskasvatuksesta ja omalle lapselle parhaiten sopivasta vaihtoehdosta — joillakin se on päiväkotia, toisilla se on kotihoito, ja kolmansilla se saattaa olla esimerkiksi avoin varhaiskasvatus, jota järjestetään erittäin laadukkaasti esimerkiksi Heinolan kaupungissa ja Asikkalan kunnassa. Tällaisia ratkaisuja meillä on, ja toivon, että tähän ohjaukseen myös kiinnitetään huomiota.

19.28 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Varhaiskasvatus todella kannattaa. Sen ovat täällä monet todenneet, ja sen monet tutkijat tuolla meillä valiokunnassa myöskin toivat esille, ja tokihan me sen tiedämme. Näiden vuosien aikana siitä on paljon puhuttu ja siitä on tutkittu.

Viime kaudella jouduttiin oikeutta varhaiskasvatukseen rajaamaan taloudellisista syistä. Pitää muistaa, että oikeushan säilyi mutta sitä aikaa rajattiin mutta sitten huomioitiin aina, että jos lapset ovat vaikeissa tilanteissa, niin ehdottomasti täysiaikainen varhaiskasvatus piti järjestää. Sitten kun ruvettiin tätä jälkikäteen tutkimaan, niin tällä muutoksella, tällä rajauksella, mikä taloudellisista syistä aikoinansa tehtiin, ei tullutkaan niitä toivottuja vaikutuksia, vaan päinvastoin, tuli myös hankaluuksia lasten kannalta ja perheitten kannalta. Siitä syystä on erittäin hyvä, että tämä rajausta nyt sitten puretaan ja voimme taas jatkaa entiseen malliin.

Me kuulumme paljon hyviä asiantuntijakeskusteluja ja -lausuntoja siellä valiokunnassa, ja totean, että meillä oli erinomaisen hyvä keskusteluyhteys tuolla valiokunnassa myös puolueitten välillä ja ryhmien välillä.

Me otimme kantaa myös noissa lausumissa tuohon vuorohoitoon, koska vuorohoito on hyvin moninaista eri kunnissa. Siitä syystä on erittäin hyvä, että me saimme tänne tämän lausuman: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää kuluva vaalikauden aika-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

na varhaiskasvatusikäisten ja pienten koululaisten vuorohoidon tarpeen ja toteutumisen sekä ryhtyy selvityksen tulosten perusteella tarvittaviin toimiin lainsäädännön muuttamiseksi vuorohoidon palvelun varmistamiseksi.” Sitten kiinnitimme huomiota myös toiseen asiaan, eli on se toinen lausuma, joka koskee sitä, että varhaiskasvatuslaissahan säädetään kunnan velvollisuudesta järjestää varhaiskasvatusta kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden niin vaatiessa myös muille kunnassa oleskeleville lapsille kuin kunnan asukkaalle. Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä edellä mainittua säännöstä ei ehdoteta muutettavaksi, mutta valiokunta saamaansa asiantuntijalausuntoon viitaten kiinnitti huomiota säännöksen tulkinnanvaraisuuteen esimerkiksi alle kouluikäisten turvapaikanhakijalasten varhaiskasvatusoikeuden kannalta ja näkökulmasta. Siitä syystä me teimme tänne lausuman myöskin siitä, että on tarkoitus selvittää esimerkiksi juuri näiden turvapaikanhakijalasten varhaiskasvatusoikeuden yhdenvertaisen turvaamisen näkökulmasta, miten se Suomessa on järjestetty, ja että valtioneuvosto ryhtyisi sitten selvityksen perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Itse kannatan tätä lausumaa siitä syystä, että tämä selvitetään, koska kun olin sisäministerinä, niin huomasin, että meillä on esimerkiksi hyvin erilaisia vastaanottokeskuksia: meillä on isoja vastaanottokeskuksia, joissa on paljon ihmisiä — vanhempia, lapsia — mutta sitten on ihan kaksioita, jotka ovat vastaanottokeskuksen asemassa. On aivan eri asia lapsena toimia siellä, ja siitä syystä kannatan tätä.

Palaan sitten vielä toisessa puheenvuorossa erääseen toiseen asiaan.

19.31 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Tämä on todellakin erittäin, erittäin hyvä korjaus meidän varhaiskasvatusjärjestelmään, joka ehti muutaman vuoden ajan olla varsin ikävässä tilassa, kun tämä lasten subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen oli rajattu. Hyvä, että nyt tulee korjaus.

Olen itse asiassa seurannut tämän voimassa olevan lain ja muutenkin varhaiskasvatuksen tilaa kuntatasolla hyvin kiinteästi kymmenen vuoden ajan Turun kaupungin erilaisissa luottamustehtävissä, ja siltä pohjalta muutama huomio.

Tässähän on kymmenen vuoden kuluessa ollut oikeastaan koko valtakunnassa, erityisesti Turussa, menossa varhaiskasvatuspalveluiden yksityistämiskehitys, ja sillä on ollut osaltaan vaikutusta palveluiden laatuun — siis heikentävä vaikutus. Kun tämä varhaiskasvatusoikeus oli rajattuna ja lisäksi ryhmäkoot suurennettuna, siitä seurasi kunnissa hyvin paljon ongelmia, niin kuin tässä edustaja Risikkokin kuvaili. Ja itse asiassa näitten ongelmien myötä tämä yksityistämiskehitys kiihtyi, ainakin Turussa olen nähnyt selvästi, että näin on käynyt. Yksi tekijä siinä oli tietysti se, että kun Turun kaupunki päätti pitää subjektiivisen oikeuden kokoaikaisena ja ryhmäkoot asetusta pienempinä eikä sitä vastaan kuitenkaan tullut riittävää valtionrahoitusta, niin rahapula aiheutti painetta tähän yksityistämiseen. Tämä ilmiö on varmasti muissakin kunnissa nähty.

Turussa vuonna 2010 yksityistä varhaiskasvatusta oli kaikista palveluista alle 20 prosenttia, nyt 2019 yksityisen palvelun osuus on noin 35 prosenttia. Turussa kaupunginvaltuusto on asettanut ensi vuoden budjettiin tavoitteen, että tämä yksityisen palveluosuus tulisi nostaa jopa 40 prosenttiin kaikesta varhaiskasvatuspalvelusta. On päivänselvää, että tällaiset yksityisen palvelun osuudet aiheuttavat todella suuria ongelmia.

Yksityiset päiväkodit pääsevät liian vahvaan asemaan näillä markkinoilla, jos sitä sanaa on luvallista käyttää — nykyään se itse asiassa varmaan kuvaa tosiasiallista tilannetta aika hyvin — ne pääsevät määrittelemään hintoja, pääsevät myös valitsemaan lapsia käytännössä. Se mahdollisuushan yksityisillä päiväkodeilla on käytännössä ollut. Tämä kaikki on po-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

larisoinut yksityistä ja julkista palvelua valitettavalla tavalla kunnissa, eli esimerkiksi yksityiset päiväkodit eivät ota erityisen tuen tarpeisia lapsia hoitoonsa kovinkaan helposti, jos lainkaan, vaan he jäävät kaikki kunnan hoitoon.

Tämä kaikki heikentää kokonaisuutena tämän meidän varhaiskasvatusjärjestelmän laatutasoa ja toimintaa, ja toivoisin, että tähän yksityisen palvelun kasvuun kiinnitettäisiin tulevaisuudessa kriittistä huomiota. — Kiitos, puhemies!

19.34 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä tuosta äskeisestä. Eli kun todella meidän laissa sanotaan sillä tavalla, että kunnalla on velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta muillekin lapsille kuin kunnan asukkaille, eli myös kunnassa oleskeleville lapsille tulisi järjestää varhaiskasvatusta, niin tästähän toivottiin, että selvitetäisiin, ketä se oikein koskee. Siitä syystä me teimme sitten lausuman. Se kuuluu näin:

”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää ja selkeyttää kuluva vaalikauden aikana varhaiskasvatuslain 6 §:n 3 momentin tarkoittamien lasten, esimerkiksi turvapaikanhakijalasten varhaiskasvatusoikeuden yhdenvertaisen turvaamisen sekä ryhtyy selvitysten perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin.” Tässä on kysymys pelkästään siitä selvittämisestä. Koska turvapaikanhakijalapsi saattaa olla Suomessa esimerkiksi jopa viisi vuotta ennen kuin lopullinen päätös saadaan, olen itse sitä mieltä, että on aivan kestävätilanne, että hän ei olisi varhaiskasvatuksen piirissä tilanteessa, jossa sitten kävisikin niin, että hän ja perhe jäävätkin Suomeen, ja se integraatio ei pääse niiden viiden vuoden aikana tapahtumaan. Siinä voi käydä kyllä todella huonosti.

Siitä syystä pidän hyvänä, että tätä selvitetään, ja sitäkin pidän hyvänä, että nyt selvitetään myöskin se, miten suhtaudutaan laittomasti maassa oleviin henkilöihin. Itse en kannata, että heille järjestetään varhaiskasvatusta, koska meidän perustuslakihan sanoo, että ”välttämätön hoito ja huolenpito”, ja itse katson, että tämä ei liity siihen. Haluan korostaa, että se, miksi kannatan tätä lausumaa, on se, että tässä nimenomaan halutaan selvittää muun muassa tätä tilannetta, missä eri kunnat ovat ja miten eri lapsiryhmiin suhtaudutaan. Siitä me saamme sitten vähän tietoa, miten kunnat näihin suhtautuvat.

Sitten ihan lopuksi vain totean sen, että täällä on kovasti hehkutettu nyt tätä varhaiskasvatusta ja tätä varhaisiin vuosiin panostamista, aivan niin kuin ihan ekonomistista lähtien on oltu sitä mieltä. Itsekin kannatan siihen satsaamista, ja siitä syystä olisin itse kannattamassa sitä, että oppivelvollisuuden pidentämiseen varatut 107 miljoonaa käytettäisiin nimenomaan varhaisiin vuosiin. Se on sitä nimenomaista tulevaisuustekoa.

19.37 Pasi Kivisaari kesk: Puhemies! Edustaja Yrttiaho kantoi puheenvuorossaan huolta yksityistämiskehityksestä, ja olen siinä mielessä tietysti samaa mieltä, että julkisen palvelun pohjan ja järjestelyjen täytyy olla ilman muuta edellä ja korostuneita. Toisaalta haluan myöskin muistuttaa, että kyllä myös yksityiset päiväkodit usein helpottavat palvelutarvekysyntää, ja kyllä yksityiset päiväkodit myöskin tarjoavat äärimmäisen laadukkaita ja tasokkaita palveluita esimerkiksi palvelusetelien muodossa.

Haluan tämän puheenvuoron käyttää sen takia, ettei ikään kuin pidettäisi yksityisiä päiväkotia tai yksityistä varhaiskasvatusta lähtökohtaisesti mörkönä, vaan kyllä silläkin osastolla tärkeää ja merkittävää työtä tehdään. Mutta totta kai julkinen edellä ja julkinen pohjalla, enkä näe logiikkaa nyt tämän subjektiivisen oikeuden rajaamisen ja yksityisten päiväkotien lisääntyvän määrän välillä.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Myös edustaja Kemppi toi ansiokkaasti aikaisemmissa puheenvuoroissa esille kuntien roolin tässä rajaamisten aikana. Kunnat ovat olleet hyvin joustavia ja käyttäneet hyvin ihmillisistä lähtökohdista tätä tarveharkintamahdollisuutta ja joustaneet juuri niissä tilanteissa, joissa tämä 20 tunnin ylitys on ollut tarpeen. Tässä mielessä kunnat ovat kyllä kantaneet tonttinsa todella hyvin, vaikka eduskunnasta tämä rajaamisen mahdollisuus onkin asetettu.

19.39 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kivisaari juuri äsken kuvasi sitä problematiikkaa, jonka vuoksi pyysin itse asiassa myös puheenvuoron, sillä edustaja Yrttiaho puhui varsin tärkeästä asiasta korostaessaan, että varhaiskasvatus ei voi toimia sillä periaatteella, että se valitsee asiakkaansa ja jättää esimerkiksi tuen tarpeiset lapset auttamatta. Olen siitä aivan samaa mieltä, että niin julkisen palvelun kuin yksityisen palvelunkin tulee tarjota riittävä tuki lapsen kasvuille, eikä voi olla tuen tarpeen esiintymisestä kiinni, että hoitopaikkaa tai hoitotapaa pitää vaihtaa.

En kuitenkaan näe kaikkien kuntien osalta täysin yhdenvertaisuusmerkkejä siinä välillä, kun puhumme päivähoito-oikeuden rajaamisesta tai subjektiivisesta päivähoito-oikeudesta — 40 tuntia viikko tai 20 tuntia viikko — ja puhumme tästä yksityistämiskehityksestä. Varmasti isoissa kaupungeissa näin on tapahtunut tai se on johtanut tämmöiseen tehokuusajatteluun, mutta on myös kuntia, jotka ovat onnistuneet luovimaan tässä nykymallissa eteenpäin.

Edelleen korostan sitä, että tämän uudistuksen tarkoitus on helpottaa hallintoa ja jättää niitä leimoja leimaamatta. Ei ole tarkoituksenmukaista, että yhdenkään lapsen otsaan tatuoidaan, että sinussa on jotain pielessä, kun tarvitset tukea, vaan meidän järjestelmän tulee olla varhaiskasvatuksessa sellainen, että huolimatta siitä, missä on hoidossa — oli yksityisessä, julkisessa, kotona, päivähoidossa, avoimessa varhaiskasvatuksessa — saa laadukkaan palvelun, laadukasta kasvatusta ja oppii niitä perustaitoja, joita elämässä tarvitsee.

Tämä hallituksen esitys on ennen kaikkea tiedolla johtamista. Näen, että tämmöiseen muutokseen päädyttiin kolme vuotta sitten, ja nyt sitä on tutkittu ja on tultu siihen tulokseen, että nyt tarvitsee tehdä korjausliike, ja tässä hallituksen esityksessä laajennetaan tämä subjektiivinen päivähoito-oikeus kaikille lapsille 40 tunniksi viikossa huolimatta siitä, onko tuen tarvetta tai mikä on elämäntilanne.

19.41 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Edustajat Kivisaari ja Kemppi kommentoivat tätä, mitä sanoin yksityisen varhaiskasvatuksen asemasta. Olen toki siitä mieltä, että yksityinen palvelukin voi olla hyvää ja laadukasta, ja siitä on paljon esimerkkejä, ei siinä mitään, mutta kyllä silloin jos kokonaisuutena yksityisen palvelun osuus alkaa olla 30—40:tä prosenttia, niin ihan jo perusmarkkinalogiikalla ymmärtää, että se ei ole terve tilanne.

Siis siellähän tapahtuu ketjuuntumista, eliikkä isot, kansainvälisen pääomankin omistamat yhtiöt ostavat pienempiä päiväkoteja, ja silloin ne saavuttavat liian vahvan aseman ja pystyvät määrittelemään esimerkiksi hintatasoa, ja sitä kautta kunnat ovat taloudellisestikin vaikeuksissa. Toinen ilmiö on tietenkin tämä itse varhaiskasvatuksen laatu ja päiväkotien jakautuminen ehkä sosioekonomisestikin eri asuinalueilla. Varsinkin isoissa kaupungeissa tämä on tietysti ongelma, joka on nyt jo käsillä. Siihen pitäisi vaikuttaa.

Muutama maininta näistä isoista ketjuista, jotka ovat ongelma ainakin Turussa. Tässä voi varmasti ääneen sanoa, että Touhula-ketju on useamman kerran joutunut avin tutkintaan ja myös saanut huomautuksia toiminnastaan. Hyvin tyypillinen ongelma siellä on, et-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

tei ole pätevää henkilökuntaa tai sitä ei ole riittävästi. Eli tämäntyyppisiä ne ongelmat käytännössä ovat, ja silloin kun tehdään voittoa, koska tällainen iso ketju tavoittelee nimenomaan liikevoittoa, säästetään henkilöstöstä, kun sitä palkataan. Tietysti siellä on myös henkilöstön työehtosopimusten taso matalampi, eli siellä on ainakin noin viiden prosentin verran pienemmät palkat jo lähtötilanteessa, mutta sitten myöskin tehdään usein niin, ettei henkilöstöä ole riittävästi tai se on epäpätevää, ja tällä tavalla haetaan säästöä, jotta voitaisiin tehdä isompaa voittoa. Tämä on tietenkin se rakenteellinen ongelma, mikä yksityisen palvelun kanssa meillä aina on, ja sen suhteen pitää olla kriittinen ja seurata tilannetta ja puuttua tarvittaessa, esimerkiksi rajoittaa näiden isojen yhtiöiden mahdollisuutta tehdä voittoa ihmisten palvelulla.

19.44 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä on käyty todella hyvää keskustelua tärkeästä asiasta, ja on ollut erittäin hienoa kuulla alan osaajien puheenvuoroja ja sivistysvaliokunnan jäsenten hyviä kommentteja. Joskus on syytä ottaa askel taaksepäin. Tehdään kokeiluja, katsotaan mihin se johtaa, ja se on suurta viisautta sitten korjata liikkeit, jos nähdään, että ne eivät tutkimustenkaan puitteissa ole olleet ehkä kaikkein parhaita ratkaisuja.

Tässä on puhuttu siitä, että kyse on lapsen oikeudesta. Nyt ollaan palauttamassa meidän jokaiselle lapselle sitä heille kuuluvaa oikeutta, ja siitä suuret kiitokset. Haluan tietysti erityisesti kiittää niitä kuntia, jotka eivät ole lähteneet varhaiskasvatusoikeutta rajamaan. Tähän joukkoon kuuluu oma kotikaupunkini Kankaanpää. Siitä isot kiitokset.

Ajattelen niin, että yhdenkään lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ei voi olla riippuvainen siitä, onko hänen vanhempansa työssä vai työtön, se ei ole yhdenkään lapsen oma valinta. Näen myös, että tällä lapsen oikeudella on kauaskantoiset vaikutukset erityisesti myöhempää oppimista ja tulevaa kehitystä ajatellen. Erityisesti tämä merkitys korostuu niiden lasten osalta, joiden lähtökohdat oppimiselle ovat haasteellisia. Väitän myös, että satsaamalla varhaiskasvatukseen myös tulevaisuudessa ja antamalla tämä oikeus lapsille takaisin tehdään myös hyvin kauaskantoista työtä sen eteen, että yksikään meidän lapsi ja nuori ei tippuisi tästä joukosta pois, ja ehkäistään eriarvoista kehitystä.

Tähän loppuun voi vain todeta, että jokainen satsaus meidän kaikkein pienimpiin on tulevaisuusinvestointi, ja siitä tässäkin kohtaa on mielestäni kyse, ja siitä suuret kiitokset.

19.46 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! En voi olla ottamatta tähän kantaa, kun laitettiin vastakkain voimakkaasti julkista ja yksityistä sektoria. Täytyy sanoa omana kokemuksena, kaikki kolme lastani ovat olleet vanhempien kannatusyhdistyksen ylläpitämässä päiväkodissa, pienessä päiväkodissa, jossa on ollut hyvin yksilöllistä varhaiskasvatusta. Ja Espoossa, kotikaupungissani, meillä on paljon yksityistä palvelutuotantoa, joka vastaa vanhempien ja lasten tarpeisiin, nimenomaan tällaiset pienet yksiköt, joissa pystytään huomioimaan paremmin toiveita ja tarpeita. Siellä on yhdistyksen ylläpitämiä, järjestöjen ylläpitämiä ja pieniä yrittäjiä. Olen samaa mieltä, ettei ole toivottavaa kehitystä, että jäädään isojen ketjujen palveluista riippuvaisiksi, mutta meillä on paljon yksityistä palvelutuotantoa, joka on laadukasta ja hyvää, ja sitä mielestäni on järkevää jatkaakin.

Ja toinen asia, mikä kunnissa on noussut esille, on nämä tilatarpeet. Näitä pieniä päiväkotia pystyy ketterämmin perustamaan myöskin erilaisiin tiloihin. Jos isossa päiväkodissa on sisäilmaongelmaa, niin kunta on aikamoisissa ongelmissa sitten järjestää lapsille tiloja. Eli sekä tilojen laadun ynnä muun varhaiskasvatuksen suhteen pienet päiväkodit puoltavat kyllä paikkaansa, mutta molemmilla on oma tehtävänsä ja molempia tarvitaan.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

19.47 Pasi Kivisaari kesk: Puhemies! Edustaja Laiho piti hyvän puheenvuoron, juuri näin.

Ja edustaja Yrttiaholle, jonka logiikan hyvin ymmärrän: juuri näihin mainitsemiinne epäkohtiin, joita esiin nostatte yksityiseltä puolelta, pitää totta kai puuttua. Tietenkin, mikäli esimerkiksi lain rikkomista tapahtuu, niin ne täytyy valvoa ja myöskin hoitaa asiat kuntoon. On selvää, että myös yksityisiä päiväkoteja täytyy koskea samat henkilömitoitukset, ja myös yksityisen puolen täytyy ottaa lain kirjaimet huomioon. Myös julkisella puolella välillä kuntien tiukoissa taloustilanteissa tapahtuu ylilyöntejä tai, voisiko sanoa, ali-lyöntejä, esimerkiksi Laihon mainitsemien päiväkotien olosuhteiden osalta.

Kaiken kaikkiaan varmaan olemme kaikki samaa mieltä siitä, että Suomessa on — no, sanotaan näin Suomen eduskunnassa, että meillä on maailman parasta varhaiskasvatusta, jota tapahtuu julkisella puolella ennen kaikkea, mutta myöskin yksityisellä puolella. Oleellista on se, että lapsi saa mahdollisimman tasokasta varhaiskasvatusta, on se sitten julkisella puolella hoidettua tai yksityisellä puolella.

19.49 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! En malttanut vielä olla ottamatta puheenvuoroa liittyen tähän, mikä on yksityistä päivähoitoa tai ei. Edustaja Laiho mainitsi yhdistyspohjaiset päiväkodit. Itse olen aina ajatellut ja pyrkinyt tuomaan esimerkiksi kaupunginvaltuustossakin työskennellessä eron, että puhummeko yksityisestä päiväkodista, joka on yhdistyksen ylläpitämä vai voittoa tavoitteleva yritystoiminta. Näillä päiväkotien ylläpitäjillä on aika erilaiset arvot monesti.

Hallitusohjelmassahan itse asiassa on maininta, että lähdetään selvittämään voitontavoittelun rajoittamista ja mahdollista luvanvaraisuutta yksityisten varhaiskasvatuspalvelujen osalta. Tämä on sen takia tärkeä kirjaus, että monestihan on käynyt niin, että kunta haluaa ensin säästää, se ei enää tuotakaan itse sitä varhaiskasvatuspalvelua, ja sitten, kun sitä tuottaa yksityinen yritys, niin se taas puolestaan haluaa säästää juuri näillä edustaja Yrttiahon mainitsemilla tavoilla, että ei tarjoakaan tasapuolisesti esimerkiksi näitä erityistä tukea tarvitsevien lasten palveluita. On todella tärkeää, että tämä asia selvitetään, ja näin opetusministeri Andersson on myöskin luvannut.

19.50 Paula Risikko kok: Arvoisa herra puhemies! Ihan lyhyesti: Täällä on hyvää keskustelua ollut myöskin tästä yksityisen ja julkisen välisestä toiminnasta, ja mielestäni täällä edustajat Kivisaari ja Laiho käyttivät hyvät puheenvuorot siitä, että kyllä meillä on laatu- ja puutteita sekä julkisella että yksityisellä, mutta meillä on aivan myös priimaa molemmilla puolilla. Elikkä ei se omistajuus ole aina se, joka siinä korreloi tähän laatuun, vaan minä kuitenkin olen urani aikana monta kertaa nähnyt sitä, että se yksityinen kyllä nostetaan äkkiä tikunnokkaan, jos siellä on puutteita, mutta sitten julkisella puolella saa olla melkein mitä vain. Elikkä kyllähän noiden arvioijien, esimerkiksi avin, luuppi on sellainen, että kyllähän hyvin herkästi puututaan siihen yksityiseen — ja siinä on jo se luvanvaraisuus ja kaikki tämmöinen. Että kyllä minä tiedän, että molemmissa on ongelmia, molemmissa on niitä haasteita ja molemmissa on hyviä esimerkkejä ja hyviä käytäntöjä.

Sitten ihan vain vielä lopuksi tähän sanon sen, että olen paljon keskustellut varhaiskasvatuksen opettajien kanssa ja päiväkotihenkilökunnan kanssa, ja muistutan nyt kuitenkin vielä sen, että vaikka meillä olisi kuinka hyvä ja laadukas varhaiskasvatus — mikä meillä on, me voimme olla ylpeitä siitä — niin se ei kuitenkaan korvaa sitä vanhempien kasvatus- ja luotettavia vanhempia ja luotettavia aikuisia. Se on kuitenkin vain sellainen täydentä-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

vä kasvatemuoto. Totta kai sellaisilla lapsilla, joilla on vaikeat elinolosuhteet ja joiden perheissä on ongelmia ja vanhemmat eivät kykene ottamaan sitä vanhemmuuden vastuuta, varhaiskasvatukselle tulee suurempi rooli. Mutta minä toivon, että me muistamme myös sen vanhemmuuden tukemisen ja sen, että vanhemmat ottaisivat, koska se päävastuu kasvattamisesta on kuitenkin vanhemmilla, ja he tarvitsevat siihen paljon apua. Toivon, että niitä palveluja löytyy kunnissa myöskin.

19.52 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Ihan loppuun lyhyesti. Itse asiassa se tulikin jossakin puheenvuorossa esille, että pienet yhdistysten ylläpitämät ja myös tämmöiset oman alueen pienet yksityiset päiväkodit ovat kyllä aivan eri asia kuin esimerkiksi suuret monikansalliset yritykset. Näissä isoissa monikansallisissa yrityksissä on vain luonnollista ja ihan ymmärrettävää, että siellä helpommin tulee voiton tavoittelu esille ja se tulee osaksi toimintaa, ja se saattaa aiheuttaa näitä ongelmia. Mutta minä olen kyllä edustaja Risikon kanssa samaa mieltä siitä, että ei sinällään se yksityinen tai julkinen ole laadun tae tai laadun este. Kysymys on pikemminkin organisaatiokulttuurista, miten siellä sitä arkea viedään eteenpäin, mimmoista johtamista siellä on ja millä arvoilla siellä sitä työtä tehdään. Se on toki varma asia.

Sitten on näin, että perheillä on varmasti se perimmäinen vastuu kasvatuksesta, mutta siitä huolimatta varhaiskasvatus on tärkeää myös oppimisen tasoittamisen näkökulmasta, niin että jokaisella lapsella olisi mahdollisuus saada yhtäläiset valmiudet lähteä sinne koulutielle. Sen takaa tämä yhtenäinen varhaiskasvatus kaikkein parhaiten. Siinä mielessä minusta se on myöskin lapsen oikeus, ja pitää pitää huolta, että lapsella on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen.

19.54 Mikko Ollikainen r: Arvoisa puhemies! Päävastuu on vanhemmilla koskien kasvatusta, mutta toki laadukas varhaiskasvatus on todella tärkeää kokonaisuudessa.

Tässä haluaisin nostaa esille tämän positiivisen, myönteisen oppimiskulttuurin. Jos se tulee jo varhaiskasvatuksessa esille, niin se on todella tärkeää ja auttaa sitten myöhemmin oppimisessa. Ja kun nyt tässä puhutaan jatkuvasta oppimisesta ja puhutaan siitä, niin mitä nopeammin, sen parempi, jos on myönteinen ilmapiiri oppimiselle. Tämä on todella tärkeää. Tämä subjektiivinen oikeus nyt on osa tätä kokonaisuutta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle aktiivimallin leikkureiden ja velvoitteiden kumoamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 80/2019 vp

Valiokunnan mietintö StVM 14/2019 vp

Toinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Keskustelu

19.55 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle aktiivimallin leikkureiden ja velvoitteiden kumoamista koskevaksi lainsäädännöksi. Kokoomus on jättänyt asiasta vastalauseen. Hallituksen talouspolitiikka on rakennettu sen varaan, että työllisyysaste nousee 75 prosenttiin. Eduskunnan riippumattoman tietopalvelun laskelman mukaan hallituksen ensi vuoden talousarvioesityksen vero- ja sosiaaliturvamuu- tokset laskevat työllisyyttä viidellätuhanhannella hengellä, ja tämä arvio ei vielä sisällä aktiivimallin poiston vaikutusta. Näin ollen varovaisestikin arvioiden hallituksen toimet ovat laskemassa työllisyyttä noin kymmenellätuhanhannella hengellä, ja voidaan sanoa, että hallituksen talouspolitiikalta on puolella vuodessa jo putoamassa pohja pois.

Hallitusohjelmassahan mainitaan, että ”puretaan aktiivimallin leikkurit ja velvoitteet, kun työllisyysvaikutuksiltaan vastaavista toimenpiteistä on päätetty”. Nyt näitä toimenpiteitä ei ole vielä päätetty mutta malli ollaan purkamassa. Hallituksen esityksessä tai kuulemisissa ei ole selvinnyt aktiivimallin korvaavia toimenpiteitä. Tältä osin hallitus ei noudata omaa ohjelmaansa. Työllisyyttä laskevia toimenpiteitä kiirehditään kyllä, mutta työllisyyttä nostavista toimenpiteistä ei ole tietoa. Hallituksen työllisyyspolitiikka ei johda työllisyystavoitteen saavuttamiseen, eikä sitä voida näin ollen pitää uskottavana.

Aktiivimallin velvoitteiden myötä on paljastunut, että perustason työttömyysturvalla on kuitenkin paljon henkilöitä, jotka eivät todellisuudessa ole työkykyisiä tai joiden työkyky on merkittävästi alentunut, ja aktiivimallileikkuri on erityisesti osunut tähän työttömien ryhmään. Varsinaisesti ongelma ei kuitenkaan ole aktiivimallissa vaan yleisesti suomalaisessa sosiaaliturvajärjestelmässä, ja aktiivimalli on vain tuonut esille nykyjärjestelmän väliinputoajat, jotka eivät ole työkykyisiä mutta eivät myöskään oikeutettuja työkyvyttömyyseläkkeeseen. Kokoomus onkin ehdottanut, että osatyökykyisille pitäisi räätälöidä oma sosiaaliturva. Osallistumistulo olisi perustason työttömyysturvan tasoinen, mutta sen velvoitteissa huomioitaisiin paremmin alentunut työkyky. Aktiivisuutta edellytettäisiin, mutta se voisi olla esimerkiksi kuntoutukseen ja vapaaehtoistyöhön osallistumista. Muutos voitaisiin toteuttaa osana isompaa sosiaaliturvan kokonaisuudistusta. Kokoomus kannustaakin hallitusta käynnistämään sosiaaliturvauudistuksen nopeasti. Uudistukselle luotiin viime vaalikauden parlamentaarisessa Toimi-hankkeessa hyvä pohja. Hallitusohjelmassa esitetty parlamentaarinen komitea olisi perustettava nopeasti ratkomaan nykysosiaaliturvan ongelmia.

Esitänkin seuraavat vastalauseen lausumaehdotukset:

Ensimmäisenä: "Eduskunta edellyttää, että hallitus vauhdittaa sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen käynnistämistä ja huomioi osana uudistusta osatyökykyisten sosiaaliturvan kehittämistarpeet."

Toisena: "Eduskunta edellyttää, että hallitus esittää viipymättä hallitusohjelman mukaiset työllisyysvaikutuksiltaan aktiivimallia vastaavat toimenpiteet."

Ja kolmantena: "Eduskunta edellyttää, että omavastuupäivät palautetaan takaisin nykyistä lakia edeltävälle tasolle."

19.59 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa puhemies! Aktiivimallin purkamisessa on kyse heikossa taloudellisessa asemassa olevien kansalaisten toimeentulosta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta. Aktiivimalli ei huomioi työttömän aktiivisuutta ja ahkeruutta työnhaussa, ei vaikka olisi hakenut 500:ta työpaikkaa. Malli rankaisee siitä, että työtön ei saa työpaik-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

kaa, vaikka kuinka ahkerasti olisi yrittänyt. Aktiivimallin vaikutuksia arvioinut raportti ei pystynyt osoittamaan sille työllisyysvaikutuksia, vaan malli on ollut heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työttömyysturvaleikkuri. Aktiivimalli ei siis työllistänyt. Siksi korvaavia toimenpiteitä ei tarvita. Muita työllisyystoimenpiteitä on toki tulossa.

Arvoisa puhemies! Aktiivimalli on kohdellut erityisen epäoikeudenmukaisesti pitkäaikaistyöttömiä, ikääntyneitä työttömiä ja henkilöitä, joilla on puutteellinen työkyky. Enemmistö myös TE-toimistojen henkilöstöstä on pitänyt aktiivimallia epätarkoituksenmukaisena. Alusta asti oli tiedossa, että aktiivimallin piiriin joutuvat muun muassa sairauspäivärahan maksimikeston ylittäneet henkilöt, joilla ei ole työkyvyn puutteiden takia tosiasiallisia mahdollisuuksia täyttää sen velvoitteita. Tutkimuksessa kävi myös ilmi, että aktiivisuusehdon täyttymisessä on ollut ongelmia etenkin Uudellamaalla ja Itä-Suomessa miehillä ja vanhimmissa ikäryhmissä.

Aktiivimallin purkaminen oli vasemmistoliitolle yksi keskeisimmistä kynnyskysymyksistä hallitusneuvotteluissa. Aktiivimallin epäoikeudenmukaisen leikkurin purkaminen olikin ensimmäisiä toimia, joita sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen lähti ministeriössään kesäkuussa valmistelemaan. Olen todella iloinen, että tämä hallitus todella nyt purkaa epäoikeudenmukaisen aktiivimallin, ja tästä iloitsevat myös kaikki sen leikkurin uhreiksi joutuneet tuhannet työttömät.

20.01 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Osatyökykyisten ja vaikeasti työllistyvien työllistyminen ovat tärkeitä tavoitteita, sillä muuten hallituksen työllisyystavoite ei toteudu, mutta aktiivimalli ei ole inhimillinen eikä vaikuttava tapa pyrkiä tähän tavoitteeseen. Sen takia olenkin tyytyväinen, että tämä niin sanottu aktiivimalli perutaan ja puretaan, sillä malli on heikentänyt erityisesti vaikeasti työllistyvien ryhmien työttömyysturvan tasoa, lisännyt toimeentulotuen tarvetta ja lisännyt työttömyysturvajärjestelmään kohdistuvia epäoikeudenmukaisuuden kokemuksia, ja epäoikeudenmukaisuuden kokemukset taas heikentävät entisestään työllisyyden edellytyksiä.

Minä olen ollut itse mukana monessa työllisyshankkeessa ja tavannut näissä hankkeissa paljon pitkään työttöminä olleita ja osatyökykyisiä henkilöitä. Näissä hyvin toteutuneissa työllisyshankkeissa vaikuttavuusaste on ollut jopa 60—70 prosenttia, eli todella hyviä hankkeita. Onnistumiset näissä työllistymisissä ovat tapahtuneet erityisesti yksilöllisen tuen, avun, koulutuksen ja rinnalla kulkemisen avulla, ei suinkaan ihmisiä kiusaamalla, syyllistämällä ja itsetuntoa viemällä. Valitettavasti nämä kokemukset, juuri tämä itsetunnon vieminen, kiusatuksi tuleminen tunne ja syyllistämisen tunne, ovat olleet tyypillisiä tämän aktiivimallin leikkurin kohteeksi joutuneilla henkilöillä.

20.03 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Laihon tekemiä lausumaehdotuksia.

Herra puhemies! Totean aivan lyhyesti, että on totta, että aktiivimalli ei ole ollut täydellinen, ei suinkaan. Sitä on parannettu, ja edelleenkin olisi löytynyt asioita, mitä sen puolesta olisi voitu tehdä. Olemme kuitenkin tuoneet esille — mitä edustaja Laiho tässä hyvin ansiokkaasti jo toi esille — mitä ongelmia meillä on esimerkiksi sosiaaliturvassa, ja mitä siellä pitäisi tehdä, joten haluan, herra puhemies, nostaa nyt esiin yleisen huolen liittyen tähän esitykseen. Edustaja Lohikoski viittasi siihen, että aktiivimallille ei ole voitu arvioida tarkkaa työllisyysvaikutusta, mutta toki pitää muistaa se, että aikaisemmin valtiovarainministeriö on arvioinut, että mallin vaikutukset ovat 5 000—12 000 työllistä, vaikkakaan nyt

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Uusitalon ryhmä ei tätä pystynyt sitten todentamaan. Joka tapauksessa kuitenkin tämä hallitus on nyt lähtenyt sille tielle, että vanhaa puretaan, mutta uutta ei tuoda tilalle. Näin olen, kun tiedetään se, että tämän hallituksen budjettiehdotus heikentää työllisyyttä, ja nytten hallitus on esittänyt, että aktiivimalli puretaan, niin nostan erityisen huolen esille siitä, että te pakitatte nyt taaksepäin, kun kaikin keinoin pitäisi pyrkiä löytämään keinoja, miten tämän maan työllisyys tosiasiasa vahvistuu.

Herra puhemies! Tulemme odottamaan ja vaatimaan myös hallitukselta jämäköitä työllisyystoimia, toivottavasti mahdollisimman nopeasti.

20.05 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Kun tätä aktiivimallia säädettiin vuoden 17 lopulla, niin perussuomalaiset eivät kannattaneet tätä mallia, koska katsoimme, että siinä on paljon ongelmia, ensinnäkin se pääkysymys, että se rankaisee varsin pienillä tuloilla olevia ihmisiä, ja sitten siinä on alueellisia, ikään liittyviä ja muihin tällaisiin henkilökohtaisiin tekijöihin vaikuttavia kielteisiä osia. Siksi äänestimme vastaan ja esitimme ponnen, jossa edellytimme, että nämä tekijät otetaan huomioon ja lakia korjataan. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut, ja nyt meillä on käsittelyssä tämä esitys, että koko laki kumotaan. Pidämme hyvänä, että näin on syytä menetellä.

Muistan, että kun tätä asiaa kesällä keskusteltiin, niin erityisesti keskustan ryhmällä ja ministereillä oli vaatimus, että tämä puretaan vasta sen jälkeen, kun korvaavat työllisyystoimenpiteet ovat hyväksytyinä. Näin ei nyt kuitenkaan ole. Me emme ole saaneet niitä toimenpiteitä. Yksi tänään oli, mutta ei se kohdistu ollenkaan tähän eikä ole vastaava.

Perussuomalaiset eivät asettaneet tällaista ehtoa, vaan olimme sitä mieltä, että tämä laki on osoittautunut huonoksi ja siksi olemme valmiita sen kumoamaan mutta emme todellakaan sillä tavalla, ettemmekö vaatisi voimakkaasti, että uusia työllistäviä toimenpiteitä tarvitaan, ei niinkään keppiä vaan porkkanoita, myönteisellä tavalla uudistuksia. Koska voi olla, että riittävän korkeaan työllisyysasteeseen emme pääse helpoin keinoin, niin siksi olen itse esittänyt, että hallitus nöyrästi tämän tunnustaisi ja asettaisi parlamentaarisen komitean tai vastaavan tekemään pitkäjänteisiä, keskipitkän ja pitkän aikavälin työllisyystoimenpiteitä, joissa varmasti on myös sellaisia kipeitä kohtia, joita ei kukaan haluaisi mutta jotka on ehkä toteutettava, jotta selviämme tulevista haasteista tässä yhteiskunnassa, koska työn lisääminen on se ratkaisu, jolla saadaan yhteiskunnan rattaat pyörimään ja toisaalta myös varoja, joilla voidaan pitää palvelut asianmukaisella tasolla.

20.08 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! On tietenkin erittäin kannatettava, hyvä asia, että aktiivimalli nyt kumotaan ja samalla tämä 4,65 prosentin työttömyysturvaleikkuri poistuu. Se helpottaa monen ihmisen elämää.

Tässä keskustelussa on kuitenkin valitettavan vähälle huomiolle jäänyt se tosiasia, että meillä on itse asiassa aktiivimallia paljon suurempi ja pahempi keppi, suurempi leikkuri olemassa työvoimahallinnossa ja työttömyysturvajärjestelmässä, nimittäin nämä erilaiset työttömyysturvan karenssit. Nämä karenssipäätöksethän ovat käytännössä sellaisia, että ne voivat olla jopa sadan prosentin työttömyysturvaleikkureita eli voivat viedä määrääjäksi kokonaan työttömyysturvan työttömältä pois.

Luettelen tässä nyt muutamia perusteita, joilla tällaisen karenssipäätöksen voi työvoimahallinto tehdä: Koulutusta vailla oleva nuori ei hakenut opiskelupaikkaa — ei oikeutta työttömyysturvaan toistaiseksi. Koulutusta vailla oleva nuori keskeytti opinnot — ei oikeutta työttömyysturvaan toistaiseksi. Koulutusta vailla oleva nuori laiminlöi työllistämis-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

suunnitelman toteuttamisen — ei oikeutta toistaiseksi. Toistuva moitittava menettely — langetetaan työssäolovelvoite, ennen kuin työttömyysturva taas juoksee. Työstä eroaminen — karenssi 90 päivää, siis sadan prosentin leikkuri 90 päivää. Työstä eroaminen, kun työtä on jäljellä enintään viisi päivää — karenssi 30 päivää. Virasta pidätetty — karenssi 90 päivää. Kieltäytynyt työstä — karenssi 60 päivää. Kieltäytynyt enintään kaksi viikkoa kestävästä työstä — karenssi 30 päivää. Kieltäytynyt varmasta työpaikasta — karenssi 90 päivää. Työnantaja irtisanoi — karenssi 60 päivää. Jäi saapumatta työllisyysuunnitelman laatimiseen — karenssi vähintään 15 päivää. Kieltäytyi suunnitelman laatimisesta — vähintään 30 päivää karenssia. Laiminlöi suunnitelman toteuttamisen — karenssi 60 päivää. Kieltäytyi työllistymistä tukevista palveluista — karenssi 60 päivää. Keskeytti työllistymistä tukevan palvelun — karenssi 60 päivää.

Tällaisia päätöksiä siis työvoimahallinto on langettanut viime vuonna 120 000 kappaletta, joissa ihminen menettää työttömyysturvan kokonaan. Hyvin usein nämä perusteet ovat kovin, kovin tulkinnanvaraisia ja johtuvat esimerkiksi työttömän tietämättömyydestä. Tämä on todella kova leikkuri, josta ilman muuta pitäisi päästä eroon. Se pitäisi järkevöittää.

Nyt jos olen ymmärtänyt oikein, niin on asetettu näissä työllisyystyöryhmissä tehtäväksi myös näiden karenssien perkaaminen ja esimerkiksi tällaisen huomautusmenettelyn käyttöönotto, joka olisi paljon, paljon inhimillisempi. Nämä nykyiset karenssit ovat todella rajuja ihmisen toimeentulon kannalta. Vielä huomauttaisin, että näitten määrä ja näitten päätösten määrä [Puhemies koputtaa] on jatkuvasti kasvanut ja edelleen kasvussa, puhemies.

20.11 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Tuntuu hyvältä, että ollaan tässä vaiheessa aktiivimallin leikkureitten kumoamisen kanssa, mutta mitä enemmän tätä asiaa on nyt tullut tässä mietittyä, niin kyllä näitten leikkureitten purkamisesta on tullut myös tasa-arvoteko. Miesten itseluottamukseen ja omaan arvostukseen iskevän aktiivimallin leikkurin purkaminen on varsinainen tasa-arvoteko tässä maassa, ja varsinkin kun se on samalla, kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen mainitsi, purrut iäkkäisiin työnhakijoihin, niin siitähän tulee jo lähestulkoon tuplapureminen: eli plus 55 -vuotias työtön, sitten nämä leikkurit tulevat päälle, ja jos sattuu vielä olemaan plus 55 -vuotias miestyötön, niin rankaisut ovat tuntuneet entistä kovemmilta.

Tässä on myöskin huomioitava tulevaisuudessa, kun on puhuttu näistä tulevaisuuden vaihtoehtoista ja siitä, mitä tulee tilalle, että tarvitaan malli, joka kannustaa ottamaan työtä vastaan, kannustaa kouluttautumaan eikä rankaise siitä, että ei välttämättä osaa jotain, niin kuin tämän mallin kanssa valitettavasti tuntuu, ainakin tunnetta se on sellaiseen herättänyt.

Alueellisesti epäreilukin tämä on ollut. TE-toimistot ovat olleet aika eriarvoisessa asemassa koko aktiivimallin kanssa, ja vaihtelevat resurssit ovat vaikeuttaneet myöskin tämän toimeenpanoa. Kaiken kaikkiaan nyt kun tätä päivää summaa yhteen ja keskustelua, niin myös edellisessä pykälässä mainittu vuoropäivähoidon tuleminen myös pienille lapsille voi olla yksi työllisyysteko tälle puolelle, koska yksinhuoltajavanhemman on helpompi ottaa työtä vastaan, ja työttömyyskään ei ole niin rangaistava teko enää.

Kaiken kaikkiaan hyvä, että menee eteenpäin.

20.13 Heidi Viljanen sd: Arvoisa puhemies! En malta olla muutamaa sanaa sanomatta tästä tärkeästä aiheesta. Aktiivimallin keskeinen tavoite oli siis lisätä työllisyyttä. No, tut-

kimuksissa ei ole voitu kuitenkaan nyt luotettavasti osoittaa aktiivimallin lisänneen työllisyyttä. Sen sijaan aktiivimalli on heikentänyt erityisesti vaikeasti työllistyvien ryhmien työttömyysturvan tasoa, lisännyt toimeentulotuen tarvetta ja nostanut työttömyysturvajärjestelmään kohdistuvia epäoikeudenmukaisuuden kokemuksia. TE-toimistojen asiantuntijat ja esimiehet eivät pidä aktiivimallia työvoimapoliittisesti tarkoituksenmukaisena keinona edistää työllisyyttä. Aktiivimallin avulla ei pystytäkään edistämään työllistymistä, koska se kannustaa aktiivisuuteen, joka ei perustu asiakkaiden tarpeisiin, motivaatioon tai työvoimapoliittiseen tarkoituksenmukaisuuteen, vaan aktiivimallin ehtojen täyttämiseen, siis näennäisaktiivisuuteen.

Selvitysten ja tilastojen perusteella on selvää, että aktiivimalli on heikentänyt työttömien toimeentuloturvaa. Työttömyysetuutta pienennettiin erityisen usein heikommassa työmarkkina-asemassa olevilta iäkkäämmiltä työnhakijoilta. Aktiivimalli näyttää myös, kuten edustaja Malm puhui, kohdistuneen erityisesti miehiin. Aktiivimalli on koettu vaikeaselkoiseksi ja epäoikeudenmukaiseksi. Se on epäoikeudenmukainen alueellisesti, aloittain sekä ikäryhmittäin. On epäoikeudenmukaista edellyttää kaikilta samanlaista aktiivisuutta, vaikka osa työttömistä tarvitsisi ensisijaisesti työ- ja toimintakyvyn sekä terveydellisten rajoitteiden selvityksen sekä ohjauksen asianmukaiseen hoitoon, kuntoutukseen, työkyvyn selvitykseen tai muuhun tarpeenmukaiseen palveluun.

Aktiivimalli on lisännyt byrokratiaa eikä tarjoa riittäviä palveluita. Malli on työttömyysturvan toimeenpanon kannalta kohtuuttoman raskas verrattuna työllisyysvaikutuksiin. Tässä muutamia asioita, mistä syystä tästä mallista on syytä luopua.

No, mitä jatkossa? Työllisyyden edistämiseksi tarvitaan työttömien työnhakijoiden aktiivisuutta tukevia toimenpiteitä, kannusteita ja työllistymistä tukevia palveluja. Työvoimapaalveluita tulisi kehittää nykyistä yksilöllisemmiksi ja eri työttömien ryhmien tarpeita vastaaviksi ja riittäviksi. Se on tulevaisuuden suunta.

20.16 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Muutama näkökohta myös minun puoltani. Ensinnäkin toteaisin tähän kokoomuksen vastalauseeseen ja esitykseen siitä, että nämä omavastuupäivät pitäisi nostaa viidestä seitsemään. Me emme sitä siellä valiokunnassa kannattaneet hallituspuolueitten edustajina, ja itse ajattelen myös niin, että ei ole hyvä, että me teemme poukkoilevia ratkaisuja, että vähän väliä muutetaan näitä omavastuupäiviä. Ylipäänsä koko työllisyyspolitiikan osalta minusta on ongelmallista, jos ei ole semmoista pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta. Sitä minusta olisi hyvä työvoima- ja työllisyyspolitiikka.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kuultiin erittäin laajasti tästä aktiivimallista asiantuntijoita, ja meille selvitettiin myös näitä tehtyjä tutkimuksia, joita on tehty kaiken kaikkiaan kolme, jos muistan oikein. Nämä tehdyt tutkimukset eivät osoita sitä, oliko tällä aktiivimallilla itsellään miten paljon työllisyyttä lisääviä vaikutuksia vai johtuiko työllisyyden parantuminen — kuten hyvin tiedämme, että 140 000 uutta työpaikkaa tuli viime vaalikaudella — muista syistä ja mikä oli suhdannevaikutus ja niin päin pois. Sitä oli vaikea arvioida. Itsekin luulin alun alkaen, että tämä aktiivimalli oli alueellisesti hyvin eriarvoistava, mutta itse asiassa sosiaali- ja terveysvaliokunnassa kuulumme sen, että näitä alueellisia eroja ei niinkään ollut, mutta sitten eri ihmisryhmien välillä, kuten täällä jo puheenvuoroissa on hyvin todettu, erityisesti ikääntyneemmät miehet olivat tässä kärsijöinä, se pitää paikkansa.

Ja näistä positiivisista työllisyysvaikutuksista, niin ehkä aktiivimalli parhaiten kuitenkin kävi niille, jotka olivat siellä ansiosidonnaisen puolella. Ehkä siellä tapahtui myös sitä

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

työllisyyden paranemista. Itse ajattelen sillä tavalla, että ylipäänsä on ehkä väärä lähtökoh-
ta ajatella työttömiä yhtenä yhtenäisenä massana. Tilanteet ovat niin erilaisia siitä oman lä-
hiympäristön työllisyysmahdollisuuksista lähtien, siitä, mikä on oma koulutustaso, miten
kauan on ollut työttömänä ja monista eri yksilöllisistä syistä, että sen takia me tarvitsisim-
me enemmän räätälöityjä malleja eri työttömille, erityyppisille ihmisille.

Se on hyvä, että tähän lisättiin 25 miljoonaa euroa lisää rahaa, ja ne ovat käytettävissä
edelleenkin. Ja kuten täällä tuli jo esille, niin sosiaali- ja terveystieteiden korosti sitä, että
me tarvitsemme huomattavan paljon yksilöllisempiä palveluita, jotta työttömät saavat hy-
vää apua ja pääsevät sitten mahdollisesti työn piiriin. Sosiaaliturvauudistustyö on ehdotto-
man tärkeää, ja se komitea tullaan asettamaan hyvinkin pian.

Sitten tässä on perätty niitä uusia keinoja, mitä voitaisiin ottaa käyttöön. Itse pidän kyllä
tärkeänä, että nämä kuntien työllisyyskokeilut lähtevät pian käyttöön. Niistä ajattelen kyl-
lä niin, että olisi hyvä ottaa mukaan kaikki kunnat, jotka ovat hakeneet näihin työllisyys-
kokeiluihin.

20.19 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Kyllä hallitusohjelmaan itse
asiassa on kirjattu lukuisia osatyökykyisten ja vaikeasti työllistyvien ihmisten työllistämistä
edistäviä toimenpiteitä. Ihan jos muutaman tässä luettelomaisesti sanon — tämä ei ole
kattava lista — niin siellä on esimerkiksi osatyökykyisten työkykyohjelma, siellä maini-
taan kuntoutusjärjestelmäuudistus, sosiaalisen kuntoutuksen lisääminen, välityömarkki-
noiden kehittäminen, TE-toimistojen palvelujen parantaminen muun muassa työhönval-
mentajien lisäämisen avulla — erityisen tärkeä toimenpide, koska siellä tarvitaan nimen-
omaan sitä henkilökohtaista apua, tukea, ohjausta — kolmannen sektorin palkkatuen ke-
hittäminen niin, että siihen tulee mukaan yksilöllinen tuki, työkyvyn kartoitus ja muita pal-
veluja niin, että työttömän olisi helpompi siirtyä avoimille työmarkkinoille. Minä väitän,
että jokainen näistä keinoista on vaikuttavampi kuin tämä epäinhimillinen aktiivimalli.

Sitten tämä sosiaaliturvan uudistus, joka on mittava asia. Sitä ei varmaan nyt saada tällä
kaudella valmiiksi, mutta hyvä, jos päästään aloittamaan sitä vaikeaa ja haastavaa työtä.
Nämä kuntakokeilut ovat tärkeitä, ja minä toivoisin nyt, että näissä kuntakokeiluissa mutta
myöskin muissa kehittämishankkeissa hyödynnettäisiin myös näitä hyvissä hankkeissa ja
kokeiluissa jo tähän asti saatuja, räätälöityjä malleja, joissa on siis todella hyviä vaikutta-
vuustuloksia saatu hyvinkin vaikeasti työllistyvien ihmisten auttamisesta.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 3 luvun 1 §:n ja 6 luvun 9 §:n ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 83/2019 vp

Valiokunnan mietintö StVM 15/2019 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13.
asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäi-
sessä käsittelyssä.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Keskustelu

20.21 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Kannatamme hallituksen esitystä nostaa työttömyysputken alaikärajaa 61 vuodesta 62 vuoteen vuonna 61 ja sen jälkeen syntyneiden osalta.

Muutos ei ole varsinaisesti hallituksen oma toimenpide, vaan pohjautuu työmarkkinajärjestöjen vuonna 2014 tekemään eläkesopimukseen ja vuoden 2017 työeläkeuudistusopimukseen. Lisäksi muutoksen vaikutukset eivät käytännössä kosketa kuluva vaalikautta. Vuonna 61 syntyneet saavuttavat putken uuden alaikärajan vuonna 2023 täyttäessään 62 vuotta. Työttömyysputken alaikäraja ei siis ole nopeavaikutteinen työllisyystoimi, vaan työllisyysyhyödyt on arvioitu vuodelle 2025 ja siitä eteenpäin.

Valiokunnan kuulemisissa on saatu eri tahoilta vahvaa viestiä siitä, että työttömyysputken ikärajan nostolla on havaittu olevan merkittäviä positiivisia vaikutuksia ikääntyneiden työllisyyteen.

Kokoomus on esittänyt omassa vaihtoehtobudjetissaan työttömyysputken poistamista kokonaan. Putkessa jo olevien asema turvattaisiin, mutta uusia henkilöitä ei hyväksyttäisi putkeen. Esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön Työllisyyspaketti-työryhmän raportin mukaan työttömyysputken poisto voisi nostaa työllisyyttä noin 10 000 hengellä. Tämä muutos parantaisi erityisesti ikääntyneiden työllisyyttä ja vahvistaisi julkista taloutta. Tämän päätöksen tueksi on olemassa paljon putken poistoa tukevaa akateemista tutkimusta. Ikääntyneiden työllisyyden nosto on todella tärkeä tehtävä, ja tällä työllisyysputken poistamisella me nimenomaan voisimme kannustaa palkkaamaan ikääntyneitä ja myös parantamaan heidän edellytyksiään päästä töihin.

Kokoomus on jättänyt vastalauseen tästä lakiesityksestä, ja vastalauseen mukainen lausumaehdotus kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työttömyyseläkeputken poistamiseksi ja ikääntyvien työllisyyden parantamiseksi.”

20.23 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Kannatan edustaja Laihon tekemiä lausumaehdotuksia.

Herra puhemies! On täysin totta, mitä edustaja Laiho toi esille siitä, miten kokoomus tämän asian näkee. Haluan siihen oikeastaan lyhyesti vain lisätä sen, että kyse ei tietenkään ole pelkästään siitä, että tämä työttömyysputki poistettaisiin, vaan yhtä lailla tarvitaan voimakkaasti tukevia toimia siihen, että myös työuran loppupuolella olevat ihmiset kokevat, että he ovat aivan yhtä arvokkaita ihmisiä työmarkkinoilla kuin mitä nuoremmat ovat. Se tarkoittaa silloin toimia koulutuksen osalta, oppisopimuksen osalta, palveluiden osalta, jotta myös tämä heidän kokemuksensa saadaan käytettyä sillä tapaa hyödyksi ja heidät autettua myös sitten seuraavaan työpaikkaan, koska tiedämme sen, että useassa maakunnassa työvoimapula on hyvin suurta, meillä on avoimia työpaikkoja enemmän kuin koskaan Suomen historiassa. Kun vielä, herra puhemies, tiedämme sen, että kun katsomme pohjoismaista vertailua, niin itse asiassa meillä ikääntyneiden työllisyysaste — en tiedä, onko oikein puhua 55 vuotta täyttäneistä ikääntyneinä, mutta kun tässä tilastollisesti näin kuitenkin todetaan — on merkittävästi alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa. Se on minusta kyllä semmoinen asia, että siihen meidän täytyy eduskunnassa kiinnittää erityistä huomiota, koska ei voi ajatella myöskään niin, että 55 vuotta täytettyään ei olisi yhtä arvokas ja tärkeä ihminen tämän yhteiskunnan kannalta ja tuolla työmarkkinoilla kuin mitä nuoremmat ovat.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Herra puhemies! Toimia tarvitaan, ja tässä myös toki kannustamme hallitusta rivakkaan toimintaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toimia tarvitaan.

20.26 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! — Kyllä. Tämä hallituksen esitys heikentää työttömyysturvaa, työttömien asemaa. Ei ehkä merkittävästi eikä kovin nopeasti, mutta kuitenkin. Olikin mielenkiintoista ensimmäisessä käsittelyssä kuulla, kun edustaja Kontula totesi, että hän vastustaa tätä lakiesitystä mutta äänestää kuitenkin tämän puolesta. Eli ei ilmeisestikään äänestetä itse laista, koska mietintö on sinänsä yksimielinen, on vain kokoomuksen ponnen sisältämä vastalause.

Tämä todella on yli 60-vuotiaille työttömille heikennys heidän asemaansa. Heidän asemansa tässä työmarkkinatilanteessa ei ole kovin hyvä. Siksi on paikallaan, että tätä järjestelmää ei kokonaan poisteta niin kuin kokoomus ponnellaan pyrkii tekemään, vaan pidetään se kuitenkin pystyssä.

Toisaalta tämä on työmarkkinaosapuolten hyväksymä eli kolmikannassa hyväksytty menettely, ja tältä pohjalta katsoen perussuomalaiset ovat tämän valmiit hyväksymään.

Kun kokoomus tuolla ponnellaan esittää, että kokonaan poistettaisiin tämä putki, niin herää kysymys, mitä kokoomus mahtaa olla valmis tarjoamaan tilalle. Kun joitain toimenpiteitä kuulemma on tarjolla, niin ne olisi hyvä kuulla tässä yhteydessä, kun miettii tuohon ponteen suhtautumista.

Mutta en kyllä äänestä ponnen puolesta.

Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Kontulan kantaan viitaten olisi mielenkiintoista kuulla, mitä edustaja Yrttiaho on tästä mieltä ja mikä on vasemmistoliiton laajempi linja tässä. Pidätekö tätä hyvänä vai huonona? Jos pidätte huononnuksena, niin oletteko äänestämässä kuitenkin puolesta?

20.28 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Puhun nyt edustaja Yrttiahona.

Se on ihan selvää, että eläkeputken leikkaaminen on työttömyysturvan leikkaamista. Työttömyysturvan lisäpäivät viedään, ja tätä ikärajaa korotetaan yhdellä vuodella. Kokoomus olisi viemässä koko eläkeputken. Nämä lisäpäiväthän ovat tarjonneet nimenomaan heikossa työmarkkina-asemassa oleville ikääntyneille työttömille, työttömäksi joutuville turvaverkon ennen eläkkeelle pääsyä, esimerkiksi massairtisanomistilanteessa tai tehtaiden lakkautustilanteessa, joita viime vuosikymmeninä on ollut useita. Tämä on ollut erittäin, erittäin hyvä järjestelmä, eikä sitä pitäisi purkaa. Se on monelle teollisuuden-, rakennusalan ja palveluidenkin työntekijöille ollut helpotus. [Toimi Kankaanniemi: Ja entisille kansanedustajille!]

Ja huomautan näistä työllisyysvaikutuksista, että kyllä ainakin minun järkeni mukaan irtisanomistilanteessa tämä irtisanomispaine kohdistuu nuorempiin ikäluokkiin. Tämä on myös työnantajan näkökulmasta tarjonnut tavallaan edun niissä irtisanomistilanteissa. Toki työnantajat ovat joutuneet maksamaan sitten omavastuuta näistä eläkeputkien lisäpäivien aiheuttamista etuusmenoista, maksimissaan 90 prosenttia etuusmenosta silloin, kun on kyse ollut todella isosta, satojen työntekijöiden työnantajasta, jonka palkkasumma on jo sitten yli 30 miljoonaa euroa vuodessa.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Eli itse asiassa syy siihen, miksi kokoomus haluaa eroon koko eläkeputkesta, lieenee siinä, että se ajaa isoille työnantajille helpotuksia vastuisiin ja maksuihin, mitä tuo puolue itse asiassa kaiken kaikkiaan melkein joka asiassa tavoittelee.

Tämä on mielestäni huono esitys, puhemies.

20.30 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Kuten täällä keskustelussa on tullut esille, tämä esityshän liittyy tähän 2017 vuoden alusta voimaan tulleeseen eläkesopimukseen. Ja silloin 2014 keskeiset työmarkkinajärjestöt päättivät, että myös tästä eläkeputken ikärajan nostosta tehdään vuoteen 2019 mennessä esityksiä, ja tämä esitys on nyt tässä meillä käytettävissä.

Kannattaa muistaa, että kun me keskustelimme Suomessa yhteiskunnallisesti erittäin voimakkaasti siitä, että nostaisimme eläkeikää 63:sta 65 vuoteen, niin samalla puhuttiin laajemminkin työurien pidentämisestä ja kannettiin huolta siitä, miten erityisesti yli 55-vuotiaat pystyisivät ja jaksaisivat olla työssä pidempään. Se on minusta olennainen kysymys tänäkin päivänä, millä tavalla ihmisten työosaaminen otettaisiin entistä enemmän käyttöön, ja siinä on sekä työnantajien asenteista kysymys että nuorempien työkollegoidenkin asenteista kysymys, että miten arvostetaan iäkkäämpiä työntekijöitä, heidän kokemustaan ja osaamistaan kaiken kaikkiaan.

Me kävimme myös valiokunnassa keskustelua, ja aika runsaasti tästä asiasta kuultiin myös asiantuntijoita. Itse kyllä ajattelen sillä tavalla, että kun on tämä kokoomuksen ponsi, jossa esitetään, että otettaisiin kokonaan tämä järjestelmä irti, niin kyllä täytyy sanoa, että mitäs sitten. Jos meillä ei saman tien ole jotain muuta tarjottavaa, niin kyllä minä pidän sitä aika kylmänä esityksenä, että tästä vain tämä järjestelmä otettaisiin pois. Mutta sitten valiokunnassa kyllä oltiin sitä mieltä, ja muotoiltiin siihen mietintöön, että meidän pitää arvioida tämän meidän järjestelmämme toimivuutta tulevaisuudessa, mutta eihän se sillä tavalla mene, että me yhtäkkiä vain jotain otamme pois esittämättä jotain tilalle.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

14. Lakialoite laeiksi rintamasotilaseläkelain 9 §:n ja ulkomaille maksettavasta rintamaliikasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 36/2019 vp

Valiokunnan mietintö StVM 16/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystoimi- ja eläkelaitoksen mietintö StVM 16/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Sosiaali- ja terveystoimi- ja eläkelaitoksen puheenjohtaja, edustaja Vehviläinen.

Keskustelu

20.33 Anu Vehviläinen kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystoimi- ja eläkelaitoksen mietintö 16/2019 valtiopäiviltä käsittelee kaikkien eduskuntaryhmien yhteistä lakialoitetta laeiksi rintamasotilaseläkelain 9 §:n ja ulkomaille maksettavasta rin-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

tamalisästä annetun lain 3 §:n muuttamisesta. Lakialoitteessa ehdotetaan rintamasotilaseläkelain ja ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukaisen rintamalisän korottamista 50,19 eurosta 125 euroon kuukaudessa. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää lakialoitteen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella lakiehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina ja puoltaa niiden hyväksymistä muuttamattomina. Valtion talousarviossa on rintamalisää ja ulkomaille maksettavaa rintamalisää varten arviomääräraha. Rintamalisien korottamisen lisäkustannukset vuodelle 2020 ovat 4 700 000 euroa. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä huhtikuuta 2020, ja tämä korotuksen ajankohdan määräytyminen sinne huhtikuun alkuun johtuu Kansaneläkelaitoksen eli Kelan tietojärjestelmien kyvykkyydestä toteuttaa lainsäädännön edellyttämät muutokset. Tämä valiokunnan mietintö on yksimielinen.

20.34 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Viime viikolla rintamalisäasiaa käsiteltiin lähetekeskustelussa, ja nyt on ensimmäinen käsittely tänään. Sotaveteraanien tilanteesta on keskusteltu täällä eduskunnassa jo vuosikymmeniä. Käytännön toimet sotaveteraanien eteen eivät ole mielestäni pysyneet näiden puheiden perässä. Vuosien vieressä vastustamattomasti eteenpäin valittavan moni itsenäisyytemme takuumiehistä ja -naisista on poistunut keskuudestamme. Vielä elossa olevista sotiemme veteraaneista on huolehdittava hyvin. Tästä ei voi tinkiä. Rintamalisien korottaminen 50 eurosta 125 euroon on aivan vähintä, mitä me voimme veteraanien eteen tehdä. Se oli kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen päätös. Se oli hyvä päätös.

Sotaveteraaneja on elossa vielä 8 500 ja sotainvalideja alle 2 000. Lisäksi sotaleskistä ja veteraanien puolisoista on pidettävä huolta. Myöskään sotaorpoja ei saa unohtaa. Heitäkin on yli 16 000. Monilla veteraaneilla avun tarve on todella suuri. On päivänselvää, että kun veteraanien keski-ikä on yli 94 vuotta, niin hoivapalvelujen tarve korostuu. Nyt ovatkin käsillä viimeiset vuodet, kun voimme vielä osoittaa veteraaneille arvostusta kohdentamalla resursseja heille suunnattuihin palveluihin ja kuntoutukseen.

Arvoisa puhemies! Minusta tuntuu todella pahalta, että veteraanien tukeminen on edennyt poliittisen päätöksenteon puolella näin verkkaisesti. Asiasta on puhuttu paljon, kymmeniä vuosia, mutta veteraanien hyvinvointia parantavia uudistuksia on toteutettu eri hallitusten toimesta niin sanotusti pieni palanen kerrallaan. Esimerkiksi rintamaveteraanien palvelujen parantaminen rinnastamalla heidät sotainvalideihin oli hyvä muutos ja edisti osaltaan Suomen sodissa palvelleiden tasa-arvoa. Tämäkin vain toteutui aivan liian myöhään, mutta kuitenkin kotiin vietävät palvelut kuuluvat tällä hetkellä kaikille sotiemme veteraaneille maksutta, ja nyt onkin erityisen tärkeää, että jokainen luottamus- ja toimihenkilö siellä kunnissa tietää, että sotiemme veteraanit ovat erityisryhmä ja heidän kuuluu saada nämä palvelut. Valtiokonttori maksaa ne kokonaan.

Vetoankin hallitukseen, että veteraanien kuntoutukseen panostetaan toden teolla. On suoraan sanottuna käsittämätöntä, että rahaa on riittänyt välillä toissijaisiinkin projekteihin ja samanaikaisesti olemme osittain unohtaneet itsenäisyyden meille turvanneiden ihmisten tarpeet. Nyt kyse on enää niin pienestä joukosta, ettei tässä ole selityksille sijaa, vaan rahaa lisää tiskiin. Missä olisimme tänä päivänä, jos ei sodissa kukaan olisi uhrannut henkeään tai terveyttään? Itsenäisyys on mahdollistanut meille elämän vapaassa ja maailmanlaajuisessa vertailussa hyvinvoivassa oikeusvaltiossa. Se on mittaamattoman arvokas asia.

Minulla on hyvä ystävä, Kalervo Savolainen Kuopiossa. Hän täyttää pian 96 vuotta. Hän taisteli isäni johtamassa partiossa, joukossa, Syvärillä. Kalervo Savolainen on kirjoittanut

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

viisi sotakirjaa näistä asioista. Isäni menehtyi jo 1984, joten erittäin hienoa on, että Kaler-volla on nämä sotakirjat, jotka hän on minullekin lähettänyt, että tiedän, mikä on ollut se todellisuus sodassa. Kalervo Savolainen lähetti myös terveisiä, kun soitin hänelle viime viikolla. Hän lähetti terveisiä eduskunnalle, edustajille: ”Älkää tuhlatko sitä työtä ja panosta, joka vaati raskaat uhraukset. Me olemme itsenäisiä.” — Kiitos.

20.39 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Kävin viime viikolla Joensuussa yhdessä sotiemme veteraanien ja veteraanien leskien itsenäisyyspäiväjuhlassa, jossa kerroin tästä lakialoitteesta ja siitä, että tämä on kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen tahdotila. Sain sieltä tuotavaksi yhteiset kiitokset, ja lupasin toimittaa nämä kiitokset perille, vaikka korostin kyllä juhlassa, että kaikki kiitos kuuluu heille, sotiemme veteraaneille ja myöskin sotien aikana olleille kotijoukoille, jotka varmistivat meille itsenäisen kotimaan. Tämän juhlan aikana käydyistä keskusteluista tuon tietoonne kolme tärkeää asiaa, joista juhlaväki toivoi enemmän yhteiskunnassa keskustelua.

Ensinnäkin he korostivat, että liian harvoin puhumme siitä, mikä merkitys sodan aikana oli kotijoukoilla, jotka pitivät yhteiskuntaa koossa silloin, kun miehet ja osa naisistakin oli rintamalla. Heille kuuluu myös iso kiitos siitä, että sotien jälkeen päästiin niin nopeasti yhteiskunnassa jaloilleen.

Toinen tärkeä asia muistaa on se, että monet sodasta palanneet olivat usein hyvin traumatisoituneita niin fyysisesti kuin henkisesti. Silloin ei ollut kriisiapua tarjolla, ja sota kummitteli vuosikausia, joskus vuosikymmeniä sen kokeneiden mielissä. Kun asiasta ei voinut puhua, se kuitenkin oli läsnä perheessä ja vaikutti parisuhteeseen ja myöskin lapsiin. Myöhemmin monesta aviopuolisosta tuli myös omaishoitaja, ja esimerkiksi muistisairaus tuo tai toi sodan uudelleen mieleen. Nämä sodan kokemukset olivat pitkään ja ovat varmaan vieläkin läsnä yhteiskunnassa, perheissä ja suvuissa.

Ja kolmantena asiana juhlan keskusteluista nostan esille sotaleskien ja sotaorpojen tilanteen. Kaatuneitten Omaisten Liitto on puhunut usein siitä, että sotaleskien ja sotaorpojen tilanne poikkeaa muun ikääntyneen väestön tilanteesta. Äitien jäädessä yksinhuoltajiksi perheet olivat monella tavalla tiukoilla, ja monet lapset ja nuoret joutuivat kokemaan kovan lapsuuden ja nuoruuden. Liitto onkin esittänyt, että valtiovalta maksaisi sotaleskillä koton asumista tukevat palvelut ja sotaorvoille oikeuden kuntoutukseen.

Näistä kaikista asioista puhuttiin siellä itsenäisyyspäiväjuhlassa, ja siellä kuulin monia esimerkkejä siitä, miten oli koettu ja miten on pärjätty tavallaan sotien jälkeen. Se oli jotenkin niin liikuttavaa siellä se kiitollisuus, mitä sain kuulla, kun kerroin tästä yhdessä tehdystä päätöksestä ja aloitteesta. Tällä hetkellä jossain päin Suomea huomioidaan palvelutarpeen arvioinnissa sotaveteraanien, omaishoitajien, sotaleskien ja sotaorpojen erityinen tilanne jopa hyvinkin, mutta yleisesti ottaen asiaa ei ole hoidettu niin hyvin kuin pitäisi. Siksi toivonkin, että nyt kunnissa ja alueilla otettaisiin asia erityishuomion kohteeksi ja palveluja kehitettäisiin näiden ryhmien yksilöllisiä ja erityisiä tarpeita paremmin huomioiden. Heitä ei todellakaan ole enää keskuudessamme paljon.

20.43 Anu Vehviläinen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan yhtyä myös siihen näkemykseen, joka täällä taisi tulla jo aiemminkin esille, että kieltämättä työtä on lähdetty tekemään sotiemme veteraanien hyväksi — kiittämään ja palveluita parantamaan — aika myöhäisessä vaiheessa. Sama koskee myös vaikka talvisodan muistamista. Talvisodan syttymisestä tuli tässä näin puolitoista viikkoa sitten 80 vuotta, ja jos muistan oikein, niin vasta 30 vuot-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

ta sitten hyväksyttiin se, että meillä ruvetaan ylipäänsä muistamaan talvisotaa ja huomioimaan sitä.

Sotiemme veteraaneja on todellakin noin 8 000 henkilöä tällä hetkellä, ja taitaa olla, että sotainvalideja enää vain reilu 1 000—1 500, eli erittäin vähän.

Minä haluan tuoda esille: Olimme edustaja Risikon kanssa tänään samassa tilaisuudessa, joka oli hyvin mieleenpainuva tilaisuus ja liittyy tähän meidän aihepiiriimme. Eli tänään eduskunnassa oli juhla kokous ja juhla lounas, joka oli rintamaveteraani asiain neuvottelukunnan kokous ja tosiaankin vasta 40-vuotisjuhla kokous. Tämäkin kertoo, että vasta vuonna 79 perustettiin tällainen neuvottelukunta yhdyselimeksi valtakunnallisille veteraanijärjestöille, eduskuntapuolueille ja virkamiehille. Täytyy sanoa, että tämä neuvottelukunta on myös tehnyt hyvää työtä. Sieltä on tullut tähän taloon aloitteita toteutettaviksi, ja näistä aloitteista muun muassa se, että tämän vuoden marraskuun alusta lähtien kaikilla veteraaneilla on ollut samat mahdollisuudet saada kotipalveluita. Sitten tämä käsittelyssä oleva asia, jota täällä nyt juuri käsittelemme, niin se on meidän yhteinen, kaikkien eduskuntaryhmien yhteinen lakialoite. Pidän erittäin tärkeänä, että täällä salissa kunnioitetaan tätä yhteistyön perinnettä, että me emme itse kukaan eikä mikään ryhmä lähde tekemään tässä tilanteessa, kun meillä on näin vähän näitä meidän kunniakansalaisiamme, tällaisia erilisiä irtiottoja, vaan teemme näitä asioita kaiken kaikkiaan yhdessä.

Otan myös esille sen, kun meistä moni on tavannut todellakin Kaatuneitten Omaisten Liiton väkeä, että he kantavat huolta erityisesti sotaorvoista ja sotaaleskien asemasta. On todella tehty hyvää tutkimusta siitä, minkälaista se elämä oli näissä perheissä, kun isä siellä sitten kaiken kaikkiaan sodassa meni tai vähän ajan päästä sitten jopa lopullisesti menehtyi, vaikka olisi kotiutettukin. Ainakin oma ajatukseni kulkee sillä tavalla, että ehkä meidän pitäisi myös joukkona enemmän paneutua tähän asiaan ja pohtia, onko meillä vielä tssä jotain yhteisesti tehtävää.

20.46 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin edustaja Vehviläinen täällä totesi, saimme viettää hienon juhla kokouksen tänään. Rintamaveteraani asiain neuvottelukuntatoiminta täytti 40 vuotta, ja oli juhla kokous. Rintamaveteraani asiain neuvottelukuntahan aikoinansa perustettiin todella huolehtimaan rintamalla toimineista ja heidän läheisistään, jotka apua tarvitsivat. Tehtävänä oli nimenomaan yhteensovittaa ja toimia siltana viranomaisten, päättäjien ja veteraanijärjestöjen välillä. Siellä tuotiin hyvin esille sitä, mikä merkitys todella rintamaveteraani asiain neuvottelukunnalla on, ja myöskin sitä, miten poliitikot ovat ahkerasti osallistuneet tähän — eräänlainen parlamentaarinen ryhmä, ja se on hyvä asia.

On tehty paljon hienoja muutoksia tässä viime aikoina ja viime vuosina. Esimerkiksi nämä kotiin vietävät palvelut, kotiin vietävät kuntouttavat palvelut ja kotipalvelut ovat aivan valtavan hyvä asia. Ja sitten tietysti tämä, että invalidien laitoshoido on saatu nyt järjestettyä.

Se, mikä vielä kaipaisi — tässä vähän myöskin toistan samaa, mitä edustaja Vehviläinen — niin kyllähän tämä sotaorpojen tilanne on tällä hetkellä sellainen, joka varmasti vaatisi huomiota. Nimittäin muistelen silloin, kun tulin tähän taloon, ensimmäisinä vuosina tehtiin partisaanien uhreille ensiksi kertakorvaus ja sitten kuntoutus. Tämä on ihan vastaavaa ajattelua, elikkä me voisimme ajatella, että se olisi samaa kategoriaa. No, nyt tietysti yritetään eri tavoin saada erilaisia hankkeita heille, että he saisivat tällaista kuntoutus-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

mallia kehitettyä, ja olen itsekin tehnyt siihen talousarvioaloitteeseen aloitteen. Toivon, että siihen osallistutaan.

Mutta sitten vielä pari muuta tällaista veteraanipoliittista asiaa. Olen itse saanut olla veteraanipoliittisen neuvottelukunnan jäsen, mutta myöskin ministerinä, ja silloin tehtiin veteraaniohjelmia. Rahaahan ei ollut tietenkään ihan sitä, mitä olisi tarvittu, ja siitä syystä piti priorisoida. Mutta nyt kun väki on vähentynyt, niin toivon, että huolehditaan heistä, jotka ovat vielä jäljellä. Mielestäni tämä haitta-asteajattelu on kyllä hyvin erikoista, koska se joku prosentuaalinen haitta-aste on erittäin vaikea kyllä arvioida tämän ikäisiltä henkilöiltä.

Sitten toinen, mitä haluaisin vielä korostaa, on veljeskotien siirtäminen geriatriseen kuntoutukseen. Meillä tulee olemaan valtavan suuri tarve geriatriisestä kuntoutuksesta. Meillä väki ikääntyy, ja meillä on sotainvalidien veljeskodit, jotka ovat erikoistuneet tähän ikäihmisten kuntoutukseen. Miksi emme hyödynnä sitä osaamista? Se on hyvin vaihtelevasti eri alueilla hyödynnetty, ja toivon, että siihen myös valtiovalta paneutuu hieman vielä tarkemmin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi lakialoitteeseen LA 36/2019 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain 50 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2019 vp

Valiokunnan mietintö StVM 17/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 17/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Vehviläinen.

Keskustelu

20.50 Anu Vehviläinen kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 17/2019 vp käsittelee hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain 50 §:ää. Kyseistä pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomainen, jäljempänä Tietolupaviranomainen, saisi periä korvauksen tietoluvan lisäksi tietopyyntöä koskevan päätöksen mukaisten tietojen poimimisesta, toimittamisesta ja yhdistelystä, esikäsittelystä, pseudonymisoinnista ja anonymisoinnista.

Lain 50 §:n 2 momenttia esitetään täydennettäväksi siten, että rekisterinpitäjällä tai henkilötietojen käsittelijällä, joka luovuttaa Tietolupaviranomaiselle tietoja tietopyyntöä koskevan päätöksen perusteella, olisi myös oikeus saada Tietolupaviranomaiselta korvauksena näin määräytyvä osuutensa tietopyyntöä koskevan päätöksen saajan maksettaviksi mää-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

rätyistä kustannusten korvauksista. Lisäksi lain 50 §:n 3 momenttiin esitetään tehtäväksi vastaava tekninen korjaus.

Esityksellä on vaikutus vuoden 2020 tulo- ja menoarvioon ja erityisen merkittävä vaikutus Tietolupaviranomaisen vuoden 2020 budjettiin ja budjettikehyksen suunnitteluun, koska talousarvioesitys on valmisteltu siten, että tietopyynnöistä aiheutuvista kustannuksista tulisi Tietolupaviranomaiselle maksutuloja 1.1.2020 alkaen. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kun se on vahvistettu.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta pitää hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä perusteltuna sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain eli niin sanotun toisiolain 50 §:n muuttamista ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Toisiolain säätämisen yhteydessä kumottiin potilaslain 13 §:n 5 momentti, jonka nojalla Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos THL voi antaa luvan tietojen saamiseen yksittäistapauksessa, kun tieteellistä tutkimusta varten tarvitaan tietoa useamman kuin yhden terveyden- ja sairaanhoidon toimijan potilasasiakirjoista. Lainkohdan kumoaminen on säädetty tulemaan voimaan 1.1.2020. Koska Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen tietolupakäsittelyyn liittyvä toimivalta tulee voimaan vasta 1.4.2020, valiokunta ehdottaa potilaslain 13 §:n 5 momentin voimassaolon jatkamista mainittuun ajankohtaan saakka. Valiokunta ehdottaa tämän vuoksi uuden lakiehdotuksen hyväksymistä.

Tämä valiokunnan mietintö on yksimielinen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 95/2019 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tilastolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 77/2019 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 77/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 91/2019 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 9/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 9/2019 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Keskustelu

20.54 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Tässä on aika teknisluonteisia asioita, joita nostetaan esille tässä esityksessä, ja ne koskevat paljon just näitä kuulemisia ja sitä, että ne hoidetaan kunnolla. Se läpinäkyvyys on kaikista tärkeintä mielestäni tässä jutussa.

Pari asiaa, jotka haluan nostaa esille:

Nämä yksityistieasiathan voivat olla todella haasteellisia ja tunteita herättäviä, ja valio-kunta on tässä nostanut esille sen, että yksityisteihin liittyvissä usein vaikeissa kysymyksissä tarvitaan maa- ja metsätalouden syvällistä substanssiasiantuntemusta asian valmisteluun, lisäksi myös pääkäsitelyssä. Näen, että tämä on todella tärkeä ja hyvä asia, että näin tehdään, ja tuen tätä lämpimästi.

Myös toinen asia koskee yksityisteitä. Tulevaisuudessa Liikenne- ja viestintävirasto hoitaisi yksityistieasioiden valtakunnallista koordinaatiota, hoitaisi myös yhteistyön ja olisi sitten myös yksityisteiden valtionavustusten kohdentamisesta vastaava viranomais. Näen, että on todella tärkeää, että tämä on myös alueellisesti perehdytetty ja ely-keskusten kanssa hoidetaan kunnolla tulevaisuudessa tätä asiaa, niin että tämä on yhdenvertaista myös alueellisesti. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 91/2019 vp sisältyvien 1.—45. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain 4 ja 8 §:n, valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 8 a §:n ja valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 79/2019 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2019 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 79/2019 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan sopimuksen hyväksymisestä

Hallituksen esitys HE 94/2019 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 8/2019 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 8/2019 vp.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Keskustelu

20.57 Paula Risikko kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen Pohjoiskalotin koulutussäätiötä koskevan sopimuksen. Vuosia 2020—2023 koskevassa sopimuksessa Suomi sitoutuisi rahoittamaan Pohjoiskalotin koulutussäätiöltä vuosittain 80 koulutuspaikkaa työvoimakoulutukseen osallistuville opiskelijoille. Sopimuksen arvioidaan aiheuttavan sopimuskauden aikana vuosittain noin 1,7 miljoonan euron kustannukset.

Pohjoiskalotin koulutussäätiö on perustettu vuonna 1991 jatkamaan vuonna 1970 perustetun Suomen, Norjan ja Ruotsin yhteisen aikuiskoulutuskeskuksen työtä. Koulutussäätiön tehtävänä on järjestää ja kehittää koulutusta ensisijaisesti Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisimpien osien työmarkkinoiden tarpeisiin. Koulutusta tulee järjestää kustannustehokkaasti ottamalla huomioon Kalottialueen työmarkkinoiden ja opiskelijoiden tietotarpeet, jotta he voivat saada työtä ja säilyttää työpaikkansa. Koulutussäätiön tulee tehdä yhteistyötä elinkeinoelämän, kuntien ja muiden koulutuksentarjoajien ja viranomaisten kanssa tehtävän toteuttamiseksi. Suomen rahoittamien koulutuspaikkojen määrä pysyy ennallaan edelliseen, vuoden 2019 lopussa päättyvään sopimuskauteen verrattuna.

Sopimuksella kumotaan aiempi sopimus, joka on koskenut työvoimakoulutuksen toteutusta vuosina 2016—2019. Uusi sopimus ei tuo olennaisia sisällöllisiä muutoksia aiempaan sopimukseen verrattuna. Opetus- ja kulttuuriministeriö on jatkossa Suomen vastuuministeriö nykyisen työ- ja elinkeinoministeriön sijaan, sillä vastuu tutkintotavoitteisesta työvoimakoulutuksesta on siirtynyt opetus- ja kulttuuriministeriölle. Koulutuksen rahoitustapa vaihtuu koulutuksen hankintaa koskevasta sopimuksesta toiminnan rahoitukseen myönnettäväksi avustukseksi. Ammatillista tutkintoon tai sen osaan johtavaa työvoimakoulutusta toteutetaan osana ammatillisen koulutuksen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmää.

Koulutussäätiön tarjoama koulutus on hieman kansallista ammatillista työvoimakoulutusta kalliimpaa johtuen oppilaitoksen sisäoppilaitosluonteesta ja kansainvälisyydestä. Valiokunnan arvion mukaan koulutuksen pohjoismaisuus tarjoaa hyvät edellytykset työmarkkinoiden tarpeita vastaavan ammattitaidon omaavan työvoiman liikkuvuudelle Pohjoiskalotin työmarkkinoilla. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että koulutussäätiön laadukkaalla koulutustarjonnalla ja Pohjoiskalotin alueen työvoimatarpeen ajantasaisella arvioinnilla varmistetaan opiskelijoiden koulutuksen jälkeinen hyvä työllistyminen. Valiokunta korostaa koulutussäätiön mahdollisuuksia toteuttaa jatkuvan koulutuksen tavoitetta.

Työ- ja elinkeinotoimisto päättää opiskelijoiden valitsemisesta työvoimakoulutukseen yhteistyössä koulutuksenjärjestäjän kanssa. Opiskelijaksi voidaan valita koulutukseen ja sen tavoitteena olevaan ammattiin tai tehtävään soveltuva henkilö, jolla on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve. Sivistysvaliokunta esittää harkittavaksi, että nyt neuvotellun sopimuskauden päättymiseen mennessä selvitetään myös mahdollisuutta tarjota koulutussäätiön ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkoja nykyistä laajemmin esimerkiksi perusopetuksen juuri päättäneille nuorille.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa sopimuksen hyväksymistä. Ja tämä oli ihan yksimielinen mietintö. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset, sivistysvaliokunnan puheenjohtaja.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 94/2019 vp tarkoitetun sopimuksen. Asian käsittely päättyi.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Itävallan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan, Slovakian tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan unioniin liittymisestä johtuvia muutoksia ja tarvittavia korvaavia mukautuksia koskevien, Amerikan Yhdysvaltojen, Argentiinan, Australian, Brasilian, Ecuadorin, Filippiinien, Hongkongin (Kiina), Intian, Japanin, Kanadan, Kiinan, Kolumbian, Korean tasavallan, Kuuban, Sveitsin, Taiwanin, Peng-hun, Kinmenin ja Matsun erillisen tullialueen (Kiinan Taipei) ja Uuden-Seelannin kanssa GATS-sopimuksen XXI artiklan perusteella tehtyjen sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 74/2019 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 6/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 74/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työaikalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 86/2019 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 4/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 86/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi elintarvikelain, sekä kasvinsuojelulaineista annetun lain ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 36/2019 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 36/2019 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rehulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 70/2019 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 5/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 70/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 31/2019 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 11/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 31/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

25. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 32/2019 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 12/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 32/2019 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

26. Hallituksen esitys eduskunnalle kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskeväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 60/2019 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 13/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 60/2019 vp sisältyvät 1.-8. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

27. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden rajat ylittävien hybridijärjestelyjen verotuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 68/2019 vp

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 68/2019 vp sisältyvät 1.-5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

28. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden tulotietojärjestelmää koskevien lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta sekä verotusmenettelystä annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 62/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 15/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 62/2019 vp sisältyvät 1.-5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

29. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain, verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n ja tuloverolain 64 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 78/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 16/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 78/2019 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

30. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2019 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 4/2019 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 30. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

21.08 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Kun ei ollut tilaisuutta osallistua ensimmäiseen käsittelyyn, niin muutama sana aiheesta nyt. Sisäilmaongelmaisten rakennusten ja asunto-

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

jen korjaaminen ja sisäilmasta sairastuneiden ihmisten auttaminen on laaja ongelmavyöhyke, jonka ratkaisuun meidän on viimein löydettävä tehokkaat keinot. Hallitusohjelmaan kirjattiin tästä oma toimenpidekokonaisuus, ja sitä ryhdymme nyt toimeenpanemaan.

Sisäilmasta sairastuneet kohtaavat valitettavasti edelleen vähättelyä terveydenhuollossa. Sairaille ja lääketieteellistä hoitoa ja kuntoutusta tarvitseville saatetaan tarjota erilaisia mielenhallintamenetelmiä sen sijaan, että tutkittaisiin tarkemmin oireita ja niiden yhteyttä rakennusten sisäilmaongelmiin. Samaan aikaan sisäilmaongelmat voivat ajaa ihmisen pahimmillaan pois kodistaan. Sisäilmasairauksien on todettu olevan yksi asunnottomuuden riskitekijä.

Olemme nyt hyväksymässä uutta avustusmuotoa, jonka tarkoituksena on edistää asuinrakennusten korjaamista ja suunnitelmallista kiinteistönpitoa ja parantaa näin kosteus- ja mikrobivaurioisissa ja sisäilmaongelmaisissa rakennuksissa asuvien ihmisten asemaa. Ensi vuoden alusta alkaen avustusta voi hakea asuinrakennusten kuntotutkimuksiin sekä rakennusten peruseronien suunnittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Avustukset on tarkoitettu kohdentaa nimenomaan kosteus- ja mikrobivaurioituneiden ja muutoin sisäilmaongelmaisten asuntojen ja asuinrakennusten kuntotutkimuksiin ja peruseronien suunnitteluun. Avustusta voidaan myöntää niin yksittäiselle henkilölle kuin asuinrakennuksen omistavalle yhteisölle, kuten taloyhtiölle.

Arvoisa puhemies! Ympäristövaliokunta käsitteli lakiesitystä huolella. Kiinnitimme huomiota muun muassa siihen, että kuntotutkimusten ja suunnitelmien tekijöiden pätevyysvaatimusten tulee olla selkeät ja perustua käytössä oleviin pätevyysvaatimuksiin. On myös pidettävä huoli, että eri asumisen hallintamuodot ovat yhdenvertaisessa asemassa, kun avustusta jaetaan. Hakuprosessin on oltava selkeä ja helppokäyttöinen. Viestintää ja neuvontaa on oltava riittävästi, ja sitä on kohdennettava erityisesti yksityishenkilöille, jotka myös pientaloasujat osaavat hakea avustusta.

Arvoisa puhemies! Tämä avustus ei toki yksin riitä sisäilmaongelmien selättämiseen. Pelkät suunnitelmat eivät auta, jos ei ole varaa toteuttaa tarvittavia korjauksia. Hallitusohjelman mukaisesti tulemme selvittämään, millaista apua ja tukea homeloukkuun jääneet tarvitsevat, muun muassa miten valtio voisi tukea rakennusten sisäilmaongelmien korjaamista ja puhtaiden asuntojen rakentamista sisäilmasta sairastuneille. Lisäksi selvitetään, onko tarvetta vahvistaa sisäilmaongelmaisen talon ostajan oikeusturvaa velvoittavalla lainsäädännöllä sekä yksityisten omistamien asuinrakennusten korjausavustusten tarpeellisuutta ja reunaehdoja. Tätä kokonaisuutta viedään eteenpäin valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan kautta erillisellä VN TEAS -hankkeella. Hanke on nimeltään ”Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen ja tukeminen”, ja selvitysten on määrä valmistua toukokuuhun 2021 mennessä. Sen jälkeen on johtopäätösten ja ripeiden toimenpiteiden aika. Myös sosiaali- ja terveysministeriö tähdentää lausunnossaan, että terveyshaittakorjausten tukeminen tavalla tai toisella taloudellisessa umpikujassa oleville ihmisille on hyvin tarpeellista.

Arvoisa puhemies! Kuntotutkimuksiin ja korjaussuunnitelmiin on osoitettu 2,3 miljoonaa euroa. Jos keskimääräinen avustussumma olisi 3 000 euroa, voitaisiin avustusta myöntää noin 750 kuntotutkimukselle vuosittain. Tämä on hyvä alku. On kuitenkin tärkeää, että avustuksen käyttöönoton jälkeen sen toimivuutta ja riittävyyttä sekä jakautumista asuntotyypeittäin seurataan huolellisesti. Tarvittaessa on ryhdyttävä toimenpiteisiin tuen riittävyyden varmistamiseksi ja paremmaksi kohdentamiseksi niille, jotka sitä kipeimmin tarvitsevat.

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Ympäristövaliokunta hyväksyy mietinnön yksimielisesti. Hienoa, että saadaan tämä asia nyt eteenpäin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 44/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

31. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 96/2019 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 5/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 96/2019 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

32. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden valtiovarainministeriön hallinnonalan erityislaeissa olevien viittausten muuttamiseksi viittauksiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin

Hallituksen esitys HE 55/2019 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 2/2019 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 55/2019 vp sisältyvät 1.-18. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

33. Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen 17 a §:n muuttamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 1/2019 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 4/2019 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2019 pidettävään täysistuntoon.

34. Lepäämässä oleva ehdotus laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta (HE 320/2018 vp)

Lepäämään hyväksytty lakiehdotus LJL 2/2019 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 5/2019 vp

Pöytäkirja PTK 79/2019 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2019 pidettävään täysistuntoon.

35. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuntalain 142 ja 144 §:n ja pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 61/2019 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 15/2019 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2019 pidettävään täysistuntoon.

36. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 76/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 18/2019 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2019 pidettävään täysistuntoon.

37. Hallituksen esitys eduskunnalle raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyjä verotuksen alalla koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 69/2019 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 19/2019 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 11.12.2019 pidettävään täysistuntoon.

38. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 11.12.2019 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen